

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА СЪДИЛИЩАТА ОТ

СТАРОЗАГОРСКИ СЪДЕБЕН РАЙОН

ПРЕЗ 2011 ГОДИНА

Като орган на съдебната власт Окръжен съд Стара Загора осъществява правораздаване в съдебен район, включващ пет районни съдилища. Работата на съда през 2011г. беше насочена към постигането на справедлив, бърз и ефективен съдопроизводствен процес, основна предпоставка за повишаване нивото на обществено доверие към съдебната власт.

Правораздавателната работа през годината беше обусловена до голяма степен и от географските, демографските и икономическите характеристики на съдебния район. Той съвпада с административно– териториалните граници на Старозагорска област, която обхваща 11 общини. Заема площ от 5 151,1 км² и е 5–та по територия в страната. Населението ѝ възлиза на 333 265 души /по данни от преброяване през 2011г./, като 70 % от населението на областта живее в 2–та най-големи града – [Стара Загора](#) и [Казанлък](#).

Стара Загора е един от 4 – те български града, имащи международен кредитен рейтинг. Стойността му според Standart & Poor's е BB+. Градът е с население 138 272 души по данни от преброяването към 01.02.2011г. и е обявен за града с най – добър бизнесклимат за 2011г.

Динамиката на постъпилите, респективно свършили дела се предопределя от общата картина на един динамично развиващ регион, носещ разбира се и белезите на световната икономическа криза и следващите от нея усложнени отношения и плащания между търговските субекти.

Отчетният доклад за дейността на съдилищата от Старозагорски съдебен район през 2011г. е изготвен и съобразен с дадените указания на Комисията по правните въпроси към ВСС, относно обхвата и структурата за прилагане на Закона и дейността на съдилищата.

Основната част на доклада касае правораздавателната работа, отчетена отделно за наказателните, гражданските и търговските дела, като в рамките на тези раздели са изложени данните относно постъпили, разгледани и свършени производства, обособени като дела първа инстанция и въззивни дела.

През 2011г. в Старозагорски съдебен район са постъпили 23 203 бр. граждански, наказателни и изпълнителни дела. Увеличението в сравнение с 2010г. е с 2%, а спрямо 2009г. и 2008г. съответно със 17% и с 23%.

Брой постъпили дела в Старозагорски съдебен район

Съд	Брой постъп. дела през 2008 г.	Брой постъп. дела през 2009 г.	Брой постъп. дела през 2010 г.	Брой постъп. дела през 2011 г.	Промяна спрямо 2010 г. в %
ОС Ст. Загора	3065	2723	2662	2978	+12%
Районни съдилища	14174	15765	18895	18877	-
Съдебно изпълнение	1617	1302	1085	1348	+24%
Общо:	18856	19790	22642	23203	+ 2%

Върховенството на закона като същностна цел на всяко правораздаване, се постига освен чрез закони, и с организационни мерки, които адекватно да отговарят на съвременните обществени отношения, на обществените нужди и очаквания.

Върховенството на закона в съчетание със справедлив, бърз и ефективен съдопроизводствен процес, утвърждаване образа на ОС Стара Загора като стабилна, отговорна и високо професионална институция – това бяха приоритетите в работата на ОС Стара Загора през 2011г.

I. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

1. Окръжен съд Стара Загора

1.1 Съдии и младши съдии

Към 31.12.2011г. по щат в ОС Стара Загора има 24 съдии, в т.ч. административен ръководител – председател, трима зам. административни ръководители и зам. председатели, 18 съдии и 2 младши съдии.

Тримата зам. председатели на съда ръководят, както следва: г-жа Даниела Телбизова – Гражданско отделение, г-н Димитър Христов – Търговско отделение и г-н Красимир Рачев – Наказателно отделение.

Към 31.12.2011г. няма незаети щатни длъжности за съдия.

Правораздавателната дейност в съда през изтеклата 2011г. се осъществяваше успешно в постоянен, макар и намален съдийски състав.

Със Заповед №228/20.04.2011г. на Председателя на ОС Стара Загора, на основание чл.240, ал.3 ЗСВ, считано от 15.09.2011г. до 16.06.2012г. бяха командировани в РС Стара Загора младшите съдии Дарина Стоянова и Женя Иванова.

Със Заповед №ЛС76/26.04.2011г. на Председателя на АС Пловдив, на основание чл.107, ал.1, вр. ал.4 ЗСВ, считано от 09.05.2011г. до 15.07.2011г. беше командирован в АС Пловдив Председателят на Търговско отделение съдия Димитър Христов Миков.

В изпълнение на решение на ВСС по Протокол №30/29.09.2011г. и Предложение на Председателя на ОС Стара Загора беше повишена Татяна Гьонева Коева, съдия в ОС Стара Загора, в ранг и заплата "съдия в ВКС и ВАС".

1.2 Съдебни служители

Към 31.12.2011г. числеността на съдебните служители в ОС Стара Загора е 51 щатни длъжности, включително и 2 бр. съдебни помощници.

През изминалата година не настъпиха промени и в състава на съдебните служители. Постигна се оптимизиране работата на съдебната администрация. До известна степен бе увеличено натоварването в наказателно деловодство, което продължи да работи през 2011г. с трима деловодители, въпреки увеличеното с 22% спрямо предходната година постъпление на дела.

Със Заповед №1/03.01.2011г. на Председателя на ОС Стара Загора бе преназначена Дарина Желязкова Минчева на освободената щатна длъжност "Съдебен администратор", считано от 03.01.2011г.

Със Заповед №309/01.06.2011г. на Председателя на ОС Стара Загора бе преназначена София Христова Чиликова от длъжността "Съдебен деловодител" на длъжността "Началник административна служба", считано от 10.05.2011г.

На основание чл. 208 и следващите от Правилника за администрацията в районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища /ПАРОВАС/, през 2011г. бе извършена атестация на всички съдебни служители. По този начин бяха стимулирани онези съдебни служители, които срочно и качествено изпълняват служебните си задължения и спазват трудовата дисциплина.

2. Предложения за промени в щата

2.1 Окръжен съд Стара Загора

В настоящия момент по щат в Окръжен съд Стара Загора има 24 съдии, в т.ч. Административен ръководител–Председател, трима заместник административни ръководители и заместник председатели, 18 съдии и 2 младши съдии. Анализ на статистическите данни за натовареността на съдилищата в Република България, публикувани в интернет страницата на ВСС, дава основание да се направи извода, че показателите на ОС Стара Загора по отношение брой дела за разглеждане, респективно брой свършени дела, са неизменно над средните за страната. т.е. налице е не само високо постъпление откъм брой дела, в сравнение с това в другите окръжни съдилища, но и бързина в съдопроизводствения процес.

ВСС прави обобщен и подробен анализ на дейността на всички окръжни съдилища в Р. България за всяко полугодие на годината. Анализирайки данните от първото шестмесечие на 2011г. е видно, че показателите на ОС Стара Загора са над средните за страната. В момента на изготвяне на годишните доклади, ВСС не е готов с обобщени данни за цялата 2011г., но предвид темповете на постъпление и приключване на делата се очакват подобни резултати.

Ще наблегна на факта, че показателите на ОС Стара Загора са много близки до тези на най – натоварените съдилища в България /ОС Варна – 15.13, ОС Пловдив – 14.75, ОС Благоевград – 14.70 и ОС Стара Загора – 14.33/ и значително над средните за страната /10.33/.

“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност” в Р. България и ОС Стара Загора към 01.07.2011г.

ОС Стара Загора	Натовареност по щат към 01.07.2011 г.		Действителна натовареност към 01.07.2011 г.	
	Бр. дела за разглеждане	Бр свършени дела	Бр. дела за разглеждане	Бр. свършени дела
ОС Стара Загора	14.33	10.23	14.63	10.45
Р. България	10.33	7.95	12.45	9.56

През изминалата 2011г. ръст в постъплението в ОС Стара Загора бележат **наказателните дела** /2011г. – 1351 бр., 2010г.–1107 бр., 2009г.–1053 бр./ и **търговските дела** /2011г. – 823 бр., 2010г. – 695 бр., 2009г. – 755 бр./.

Натовареността при съдиите, разглеждащи наказателни дела, идва не само от увеличеното им постъпление, но и от не малкия брой дела от особен обществен

интерес, постъпили за разглеждане в ОС Стара Загора. През 2011г. броят им е 28, или 17% от всички постъпили НОХД /166 бр./. Следва да се отбележи, че това са дела с висока фактическа и правна сложност, предизвикващи голям обществен и медиен интерес и пряко наблюдавани от ВСС.

Прилагането на сравнително новия ГПК /в сила от 01.03.2008г./ и някои не особено удачни законодателни решения неминуемо доведоха и **до спорове, и до проблеми в правораздаването и до допълнително натоварване на съдиите, разглеждащи граждански и търговски дела.**

Становището ми е, че системата за оценка на натовареността следва да отчита всички дейности, свързани с процеса на правораздаване, а не само крайния съдебен акт /например разпределяне на делата, спиране или прекратяване на производства, подготовка на магистрата по делото, брой разпитани страни, свидетели, брой постановени решения и определения по едно дело, например при производствата по несъстоятелност и т.н./.

Към увеличението на щата трябва да се подхожда отговорно, а не самоцелно. Въпреки констатираните увеличено постъпление на дела и натоварване на магистрати на този етап не е необходимо щатът на съдиите и съдебните служители да се коригира, още повече като се оценят и възможностите на бюджета на съдебната власт. Чрез разпределяне по най-оптималния начин на щатната численост и ефективното използване на съдебните служители, целите на правораздаването за бързина и качество на съдебните актове няма да бъдат засегнати.

Изложените статистически данни за ОС Стара Загора и страната на тенденцията за увеличаване на постъпленията на наказателните дела, в.т.ч. и на делата от особен обществен интерес, увеличеното постъпление през последните години на търговски дела, включително и на такива от висока фактическа и правна сложност, ми дават основание да **предложа увеличение на щата на съда единствено с една щатна бройка за длъжността “съдебен помощник”** и така всяко едно от отделенията на съда да бъде обезпечено със съдебен помощник. По този начин от една страна ще се разтоварят магистратите от трите отделения на съда при подготовката на някои съдебни актове, а от друга страна те ще са в помощ и при администрирането на делата.

2.2 Районни съдилища

- *Старозагорски районен съд*

Изложените статистически данни за увеличената натовареност на РС Стара Загора през 2011г., както и тенденцията за увеличаване на постъпленията на делата от гражданско правен характер са дали основание на председателя на съда да предложи **увеличение на щата на съда с две щатни бройки за длъжността “съдебен помощник”**.

Щатът на съдиите и натовареността на съда са свързани и с щатът на съдебните служители. Увеличеният брой постъпили дела налагат кадрова обезпеченост на съдебните деловодства. В този смисъл е направено предложение за увеличаване щата на **съдебните служители с две щатни бройки за длъжността “съдебен деловодител”**.

Отбелязаното в доклада, че би било полезно и справедливо да се разработят единни критерии за щатната численост на съдилищата в България, като се вземе предвид не само съотношението магистрати към съдебни служители, а да се отчете действителната натовареност на база постъпление на дела и разгледаните по същество /решение, присъда, споразумение/, е общоважимо като препоръка.

Въз основа на резултатите от дейността на РС Стара Загора през отчетния период, създадената организация на работа, както и въз основа на изложените съображения от председателя на съда приемам, че реална и обоснована е необходимостта от увеличаване числеността на съда с исканите съдебни помощници и съдебни служители.

- **Казанлъшки районен съд**

Мотивирана е необходимостта за трансформиране на **една щатна бройка “съдия” в една щатна бройка “Заместник административен ръководител”**. Това би допринесло за по – доброто управление на съда, тъй като част от функциите на председателя могат да се поемат от неговия заместник.

За оптимизиране работата на съда и утвърждаване на екипния принцип на работа е мотивирана необходимостта щатът да се увеличи и с: **2 щатни бройки - съдебен деловодител и призовкар**.

Въз основа на резултатите от дейността на РС Казанлък през отчетния период и създадената организация на работа, приемам, че реално и обоснована е необходимостта от исканата трансформация в щата. По изложените съображения

основателно е искането да се промени щата на съдебните служители с поне една щатна бройка съдебен деловодител.

- **Радневски районен съд**

В годишния доклад на Радневския районен съд не са направени искания за увеличения в щата му по отношение на съдийския състав и съдебната администрация.

- **Чирпански районен съд**

В годишния доклад на Чирпански районен съд не са направени искания за увеличения в щата му по отношение на съдийския състав и съдебната администрация.

- **Гълъбовски районен съд**

В годишния доклад на Гълъбовския районен съд не са направени искания за увеличения в щата му по отношение на съдийския състав и съдебната администрация.

II. ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЛАТА В ОС СТАРА ЗАГОРА

1. Постъпили дела

За сравнителния анализ на постъпилите дела се проследи тяхното движение през последните четири години, вкл. 2011г. Данните се основават на статистическите отчети, изпращани в края на всяка година във ВСС и Инспектората към ВСС.

Постъпили дела в ОС Стара Загора

Вид дела	Брой постъп. дела през 2008 г.	Брой постъп. дела през 2009 г.	Брой постъп. дела през 2010 г.	Брой постъп. дела през 2011 г.	Промяна спрямо 2010 г. в %
Граждански дела I и II инст.	1490	854	797	733	- 8%
Търговски дела I и II инст	597	755	695	823	+18%
Наказателни дела I и II инст	885	1053	1107	1351	+22%
Фирмени дела	91	60	63	70	+11%
Адм. дела	2	1	-	1	-
Общо:	3065	2723	2662	2978	+12%

От изложените данни следват няколко извода:

а/ Отчитайки постъплението през последните четири години се вижда, че стойностите и на двата показателя “натовареност по щат” и “действителна натовареност” са стабилни през анализирания период, с тенденция за **ръст през 2011г** спрямо 2010 г.

“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност” в ОС Стара Загора по отношение на “Постъпили дела”

Година	Натовареност по щат	Действителна натовареност
2008г.	10.64	12.21
2009г.	9.45	11.25
2010г.	9.24	9.64
2011г.	10.34	10.75

б/ **Средната натовареност /по щат/** по видове постъпили дела в ОС Стара Загора през последните четири години **е най – висока при търговските дела**, с тенденция за **ръст и при наказателните дела**. Броят съдии по щат през анализирания период не е променян – 24 бр.

Средна натовареност по видове постъпили дела

в ОС Стара Загора /по щат/

Вид дело	Пост. дела 2008г	Натов. по щат 2008г.	Пост. дела 2009г	Натов. по щат 2009г.	Пост. дела 2010г	Натов. по щат 2010г.	Пост. дела 2011г	Натов. по щат 2011г.
Гр. д.	1492	12.43	855	7.92	797	7.38	734	6.80
Адм. д.								
Нак.д.	885	7.38	1053	8.78	1107	9.23	1351	11.26
Търг.д.	597	14.33	755	13.58	695	12.63	823	14.88
Фирм.д.	91		60		63		70	
Всичко:	3065	10.64	2723	9.45	2662	9.24	2978	10.34

Данните са закономерни и очаквани. Превръщането на окръжните съдилища в основен съд според ГПК /в сила от 01.03.2008г./ чрез промяна на родовата подсъдност на редица производства, доведе до увеличаване броя на разглежданите от окръжния съд търговски дела, а от там и на по–висока

натовареност на търговските съдии. За затвърждаването на тази тенденция способства и икономическата ситуация в страната и неуредените отношения между търговските субекти.

Вече се отбеляза, че системата за оценка на натовареността следва да отчита всички дейности, свързани с процеса на правораздаване, а не само крайния съдебен акт. Все по-високите изисквания на обществото за създаване на ефективно работеща съдебна система, отговаряща на обществените нужди и очаквания, налагат методиката за оценка да съдържа не само количествени, но и повече качествени параметри. Тук е мястото да се добави, че системата за оценка на натовареността следва **да отчита още един фактор**: фактичката и правна сложност на постъпилите дела. **Правната сложност на едно дело се определя** от правната квалификация на иска, респективно исковете в гражданското и търговското право и от правната квалификация на извършеното престъпление, или нарушение по НК в областта на наказателното право. В редица случаи правната квалификация предопределя и фактичката сложност на спора. **Фактичката сложност се определя** от събраните в хода на искомото или наказателно производство доказателства – писмени, гласни и всички други доказателства, допустими в съответното производство – искания на участници в процеса, експертизи, огледи, очни ставки и др. **През 2011г. ВСС изготви проект, в който идеята е** правната сложност да служи като основание за разпределението на делата по докладчици на принципа на “случайния избор”, като предварително бъде квалифицирана и групирана по материя в гражданското право и по видове престъпления или раздели в наказателното право. Необходимо е да се изтъкне, че не във всички случаи и не само критерий за “висока тежест” на наказателните дела са последиците от престъпното деяние, високата степен на обществена опасност или предвиденото в съответната специална норма на НК размер на наказание. Същото до голяма степен се отнася до гражданските и търговски дела.

По отношение на предложения от ВСС проект **становището ни е**, че е **обосновано въвеждането на качествени показатели при отчитане натовареността на магистратите**, но това трябва да стане след задълбочен анализ на натрупаната база данни за образуването, движението и приключването на делата за един по – продължителен период, както и на множеството фактори, влияещи върху тях /не само правната квалификация на деянието, но и значението в редица случаи на личността на извършителя, размера на нанесените щети, степента на обществена опасност, високия обществен отзвук и т.н./ и едва след дефинирането на точни и ясни критерии при отчитането на показателите, за да се избегнат субективизъм, неправилни заключения и изопачаване на данните, които не биха

били от полза нито за магистратите, нито за органа на съдебната власт, нито за съдебната система като цяло. Обективната оценка на съвкупността от много фактори ще предпазят съдебната система от въвеждането на субективни критерии, респективно изопачаване или неправилно третиране на данните.

1.1 Постъпили граждански дела

Постъплението на **гражданските дела през 2011г. бележи спад** /2011г. – 733 бр., 2010г. – 797 бр., 2009г. – 854 бр., 2008г. – 1490 бр./ Намалението е с 8% спрямо 2010г., с 14% спрямо 2009г. и с 51% спрямо 2008г. Делата първа инстанция също бележат спад през последните четири години: 1011г. – 149 бр., 2010г.–164 бр., 2009г.–193 бр., 2008г.–179 бр., т.е. намаление с 9%, с 23% и със 17% съответно спрямо 2010г., 2009г. и 2008г. При въззивните дела се наблюдава спад с 8% спрямо 2010г., с 12% спрямо 2009г. и с 55% спрямо 2008г.

Основна част от гражданските дела първа **инстанция представляват облигационни иски и иски по СК.**

Постъпилите облигационни иски са 42% през 2011г., 40% през 2010г., 41% през 2009г. и 42% през 2008г. от общия брой постъпили граждански дела първа инстанция. През анализирания четиригодишен период постъплението бележи спад /2011г. – 62 бр., 2010г. – 66 бр., 2009г. – 80 бр. и 2008г. – 76 бр./ При постъпилите иски по СК стойностите са съответно: за 2011г. – 28%, 2010г.–27%, 2009г.– 30% и 2008г.– 32% спрямо общия брой постъпили дела първа инстанция. Като брой дела тенденцията е също към намаление: 2011г. – 42 бр., 2010г. – 44бр., 2009г. – 57 бр. и 2008г. – 58 бр.

Като цяло изводът е, че постъплението на първоинстанционни граждански дела плавно намалява, респективно намалява и постъплението на облигационни иски и иски по СК, като същевременно дяловото им участие спрямо общия брой постъпили дела се запазва относително постоянно в разглеждания четиригодишен период /за облигационните иски между 40% и 42%, а за исковите по СК – между 27% и 32%/.

Постъпили граждански дела като първа инстанция

Постъпили облигационни иски и иски по СК

Год.	Общ брой постъпили гр.д. I инст.	Постъпили облигационни иски	% от общ бр. постъпили гр.д. I инст.	Постъпили иски по СК	% от общ бр. постъпили гр.д. I инст.

2008	179	76	42%	58	32%
2009	193	80	41%	57	30%
2010	164	66	40%	44	27%
2011	149	62	42%	42	28%

Процентът на постъпилите въззивни граждански дела спрямо общия брой постъпили такива през четирите години е относително постоянен /2011г. – 80%, 2010г.–79%, 2009г.– 77%, 2008г.– 88%/, като брой дела е налице намаление в постъплението /2011г. – 584 бр., 2010г.–633 бр., 2009г.– 661 бр., 2008г.– 1311 бр./.

Като цяло изводът е, че намалението в постъплението на въззивни граждански дела е незначително през последните три години. Големият брой дела през 2008г. се дължи на 364 бр. еднотипни дела на РС Гълъбово, постъпили по жалби в ОС Стара Загора два пъти. Дяловото участие на въззивните граждански дела спрямо общия брой постъпили граждански дела се запазва относително постоянно /за периода 2009г. – 2011г. между 77% и 80%/.

Постъпили граждански дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой постъпили граждански дела	Постъпили въззивни граждански дела	% от общ брой постъпили гр.д.	% изменение на въззивни гр. д. спрямо 2008 г.
2008	1490	1311	88%	100%
2009	854	661	77%	50%
2010	797	633	79%	48%
2011	733	584	80%	45%

1.2 Постъпили търговски дела

Постъплението на **търговските дела бележи ръст с 18%** в сравнение с 2010г. и съответно с 9% и 38% спрямо 2009г. и 2008г. Увеличението е закономерно и очаквано след влизане в сила на ГПК /01.03.2008г./. Само през месец януари 2012г. в търговско отделение на ОС Стара Загора са постъпили 94. бр. дела /за сравнение през месец ануари 2011г. са постъпили 66 бр. дела/, **т.е. през първия месец на новата 2012 година са постъпили 42% повече дела в сравнение с януари 2011г.**

Постъпилите търговски дела първа инстанция през 2011г. са с 16% повече от тези през 2010г. и съответно с 16% и 27% повече в сравнение с

2009г. и 2008г. /2011г. – 418 бр., 2010г. – 361 бр., 2009г. – 359 бр., и 2008г. – 328 бр./.

Основна част от търговските дела първа инстанция са облигационните искиве и исковете по ТЗ, като процентния дял на последните /тези по ТЗ/ спрямо общия брой постъпили първоинстанционни дела бележи ръст през разглеждания четиригодишен период /29% през 2011г., 26% през 2010г., 16% през 2009г. и 21% през 2008г./ . С тенденция към плавно намаление на постъпилението за анализирания период са облигационните искиве спрямо общия брой постъпили първоинстанционни търговски дела, а именно: 40% за 2011г., 43% за 2010г., 55% за 2009г., 64% за 2008г.

Постъпили търговски дела като първа инстанция

Постъпили облигационни искиве и искове по ТЗ

Год.	Общ брой постъпили т.д. I инст.	Постъпили облигационни искиве	% от общ бр. постъпили т.д. I инст.	Постъпили искиве по ТЗ	% от общ бр. постъпили т.д. I инст.
2008	328	210	64%	68	21%
2009	359	197	55%	57	16%
2010	361	156	43%	93	26%
2011	418	169	40%	121	29%

Спрямо 2008г. постъплението на искиве по ТЗ се е увеличило със 78%, докато на облигационните искиве е намаляло с 20%. Още веднъж следва да се отбележи факта, че докато през 2008г. тези два вида дела съставляваха 85% /278 бр./ от първоинстанционните търговски дела /328 бр./, то през 2011г. процентът пада на 70% . Постъпили са още и 70 бр. дела по чл.390 ГПК /или 17% от първоинстанционните търговски дела /, 64 бр. дела по чл. 25 ЗТР /или 13% от първоинстанционните търговски дела/, 47 бр. производства по несъстоятелност /или 11% от първоинстанционните търговски дела/, т.е.налице е не само увеличение в постъплението като цяло, но и във видовото разнообразие от дела, респективно на тези с по – голяма фактическа и правна сложност.

Процентно изменение на облигационните искиве и исковете по ТЗ

Година	Постъпили облигационни искиве	% изменение спрямо 2008г.	Постъпили искиве по ТЗ	% изменение спрямо 2008г.
2008	210	100%	68	100%
2009	197	94%	57	84%

2010	156	74%	93	137%
2011	169	80%	121	178%

Промените в ГПК, икономическата обстановка в страната, неуредените отношения между търговските субекти, както и редица други фактори доведоха **до увеличаване на постъпилите производства по несъстоятелност**. През 2011г. те са 11%, през 2010г. и 2009г.–8%, а през 2008г. – 5% от постъпилите първоинстанционни търговски дела.

Процентното увеличение на постъпилите производства по несъстоятелност **спрямо предходните години е значително: 62% спрямо 2010г., 68% спрямо 2009г. и близо 3 пъти спрямо 2008г.** /2011г. – 47 бр, 2010г. – 29 бр., 2009г. – 28 бр. и 2008г. – 17 бр./

Постъпили производства по несъстоятелност

Год.	Общ брой постъпили т.д. I инст.	Постъпили производства по несъстоятелност	% от общ брой постъпили т.д. I инст.
2008	328	17	5%
2009	359	28	8%
2010	361	29	8%
2011	418	47	11%

Въззивните търговски дела през 2011г. са 49% от общия брой постъпили търговски дела /2010г. – 48%, 2009г. – 52%, 2008г. – 45%/. **Постъплението им през 2011г. бележи осезателен ръст:** с 21% спрямо 2010г., с 2% спрямо 2009г. и с 51% спрямо 2008г.

Постъпили търговски дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой постъпили търговски дела	Постъпили въззивни търговски дела	% от общ брой постъпили т.д.	% изменение на въззивни т. д. спрямо 2008 г.
2008	597	269	45%	100%
2009	755	396	52%	147%
2010	695	334	48%	124%
2011	823	405	49%	151%

Като цяло изводът е, че расте постъплението на търговски дела /както първоинстанционни, така и въззивни/, увеличава се техния брой откъм видове, както и от фактическата и правна сложност. Тенденцията е още по

ясно изразена и в началото на 2012г.: 42% увеличение в постъплениемто спрямо същият период за миналата година.

1.3 Постъпили наказателни дела

Постъплениемто на наказателни дела през последните четири години бележи ръст /2011г. – 1351 бр., 2010г. – 1107 бр, 2009г. – 1053 бр., и 2008г. – 885 бр./ . В процентно изражение увеличението за 2011г. е с 22% спрямо 2010г. и съответно с 28% и 53% спрямо 2009г. и 2008г.

Отчетливо повишение се наблюдава при постъпилите НОХД /2011г. – 166 бр., 2010г. – 132 бр., 2009г. – 138 бр., 2008г. – 141 бр./ . В процентно изражение увеличението е с 26% спрямо 2010г., с 20% спрямо 2009г. и с 18% спрямо 2008г. С изключение на 2006г. /180 бр. НОХД/, **постъплениемто на НОХД през 2011г. е най – голямо за последните 10 години.**

За сравнение: по данни на ВСС за първото полугодие на 2011г. в ОС Пловдив /втори по натоварване в страната, с 58 съдии по щат/ са постъпили 89 бр. НОХД, а в ОС Стара Загора /24 съдии по щат/ – 87 бр. НОХД.

Постъпили НОХД по видове престъпления

Год.	Врой пост. НОХД	Против личността	Против собствеността	Против стопанството	Против финансоваданъчна и осиг. с-ма	Против дейността на ДООО	Против общ. спокойствие	Общ. прес.
2008	141	13	22	10	27	10	5	
2009	138	22	25	6	17	9	2	
2010	132	12	35	15	22	11	4	
2011	166	19	31	20	17	27	8	

След промянатата в родовата подсъдност, най-вече по отношение на престъпленията по чл. 354а НК, като значителна част от тях премина към районните съдилища като първа инстанция, последва чувствителен спад на броя на НОХД. Данните по–горе за последните години, вкл. и за отчетната, сочат за запазване на **сравнително постоянни постъпления, с тенденция за по-осезателен ръст през 2011г.** Структурата им за изминалата година е най–общо е следната:

– Престъпления против личността: 19бр., от тях 8 бр. убийства довършени по чл. 115–118 НК, 5 бр. опита за убийство, 4 бр. причиняване смърт по непредпазливост по чл. 123 НК, 1 бр. блудство – чл. 149, ал.5 НК и 1 бр. изнасилване – чл.152, ал.4 НК;

– Престъпления против собствеността: 31 бр., от тях 27 бр. грабежа по чл. 199 НК, 2 бр. кражба по чл.196а НК, 1бр. измама по чл. 212, ал.5 НК и 1 бр. рекет по чл.213а, ал.3 и 4, чл.214, ал.2 НК;

– Престъпления против стопанството: 20 бр., от тях 19 бр. против паричната и кредитна система;

– Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи: 17 бр.;

– Престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации: 27 бр., от тях 18 бр. подкупи и 8 бр. за престъпление по служба с цел облага – чл.282 – 283а НК;

– Престъпления против реда и общественото спокойствие – 8 бр. всички по чл. 321 и чл. 321а НК;

– Общопасни престъпления: 43 бр., от които 1 бр. палеж, 24 бр. транспортни престъпления и 18 бр. престъпления с предмет наркотични вещества;

– Престъпления против отбранителната способност на Републиката – 1 бр. дело за разгласяване на сведения с квалифицирана информация – чл.357 – 360 НК

Вътрешната структура на постъпленията сочи за известни промени през годините. Запазва се тенденцията за най-голям дял на постъпилите НОХД за общопасни престъпления – 43 бр. или 26% от всички постъпили НОХД, при 25% за 2010г., 41% за 2009г. и 38% за 2008г. От тях делът на постъпилите НОХД с предмет наркотични вещества е нарастнал – 18 бр. дела за 2011г., 11бр. дела за 1010г. Увеличен е броят на образуваните НОХД за престъпления против личността – 19 бр. дела за 2011г., 12 бр. през 2010г. и 13 бр. през 2008г. Броят на делата, образувани за престъпления против собствеността сочи отново за увеличение: 31 бр. през 2011г., 25 бр. за 2009г. и 22 бр. за 2008г. **Постоянен ръст** бележат делата за престъпления против стопанството /2011г. – 20 бр., 2010г. – 15 бр. , 2009г. – 6 бр. и 2008г.– 10 бр./, против дейността на държавни органи и обществени организации /2011г. – 27 бр., 2010г. – 11 бр., 2009г. – 9 бр. и 2008г. – 10 бр./ и делата за престъпление против общественото спокойствие /2011г. – 8 бр., 2010г. – 4 бр., 2009г. – 2 бр. и 2008г. – 5 бр./.

Спад се забелязва при делата за престъпления против финансовата, данъчна и осигирителна система: /2011г. – 17 бр., 2010г. – 22 бр., 2009г. – 17 бр. и 2008г. – 27 бр./.

През 2008г. те са 19% от общото постъпление, докато през 2011г. – едва 10%. **Налице е трайна тенденция за повишаване на фактическата и правна сложност на образуваните в съда НОХД.**

През изминалата 2011г. 68% от образуваните НОХД са по обвинителен акт и 32% са постъпили в окръжния съд със споразумение.

За сравнение постъпилите НОХД по обвинителен акт за 2010г. са 82%, за 2009г. – 78% и за 2008г. – 85%.

Чувствително е увеличението на броя на сключваните споразумения, както в досъдебна, така и на съдебна фаза, което е особено добре изразено през последните години в окръжния съд, а така и в районните съдилища. Това води до по-бързо приключване на делото с краен и окончателен съдебен акт.

НОХД, постъпили по обвинителен акт и със споразумение

Год.	Общ брой постъпили НОХД	По обвинителен акт	% от общ бр. постъпили НОХД	Със споразумение	% от общ бр. постъпили НОХД
2008	141	120	85%	21	15%
2009	138	108	78%	30	22%
2010	132	108	82%	24	18%
2011	166	113	68%	53	32%

През 2008г. във връзка с предприетите неотложни мерки и действия на законодателната, изпълнителната и съдебната власт за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност и свързаната непосредствено с това организация на работата по делата с особен обществен интерес, бяха определени текстовете от НК за особено тежките престъпления, които да се следят ежемесечно, като впоследствие обсегът на тези дела бе разширен.

През отчетната година в ОС Стара Загора са постъпили 28 бр. дела /2010г. – 24 бр., 2009г.–7 бр./ с особен обществен интерес, в т.ч. 1 бр. въззивно дело. Най – голям е броят на постъпилите НОХД по чл. 321, чл.321а НК – 8 бр., по чл.282, ал.1, ал.1 НК –7 бр. и по чл.255 – 257 НК – 6 бр.

Най – голям брой дела със завишен обществен интерес са постъпили на доклад на съдиите Татяна Гьонева – 5 бр., Красимира Дончева – 5 бр. и Красимир Рачев – 5 бр.

От образуваните през 2011г. НОХД с особен обществен интерес 8 бр. са прекратени и върнати за доразследване, 1 бр. дело е прекратено и изпратено на ВКС за определяне на друг равен по степен съд и 1 бр. дело е изпратено на Специализираната Прокуратура на България по компетентност.

Постъпили дела с особен обществен интерес

в ОС Стара Загора по текстове от НК през 2011г.

Вид дело	Текст от НК	Съдия докладчик
НОХД 12/2011	Чл.304б, ал1, чл.210, ал.1, чл.209, ал.1	Ива Стефанова
НОХД 62/2011	Чл.354а НК	Татяна Гьонева
НОХД 101/2011	Чл.321, чл.321а, чл.354а, ал.2, т.4 НК	Красимира Дончева
НОХД 116/2011	Чл.321, чл.321а, чл.255, ал.3, ал.1 НК	Красимир Георгиев
НОХД 152/2011	Чл.354а НК	Красимир Рачев
НОХД 206/2011	Чл.321, чл.321а, чл.143, ал.2, чл.142 НК	Спасена Драготинова
НОХД 213/2011	Чл.282, ал2, ал.1НК	Мариана Христатијева
НОХД 233/2011	Чл.255 – 257 НК	Мариана Христатијева
НОХД 301/2011	Чл.255 – 257 НК	Ива Стефанова
НОХД 315/2011	Чл.255 – 257 НК	Мариана Христатијева
НОХД 359/2011	Чл.354а НК	Красимира Дончева
НОХД 415/2011	Чл.282, ал2, ал.1НК	Татяна Гьонева
НОХД 433/2011	Чл.282, ал2, ал1, чл.220, ал.2, ал.1	Спасена Драготинова
НОХД 475/2011	Чл.321, чл. 321а , чл.354а, ал.2, т.4 НК	Красимира Дончева
НОХД 527/2011	Чл.321, чл. 321а НК, чл.243, чл.244 НК	Красимир Рачев
НОХД 563/2011	Чл.282, ал2, ал.1 НК	Татяна Гьонева
НОХД 570/2011	Чл.321, чл.321а, чл.354а, ал.2, т.4 НК	Красимира Дончева
НОХД 626/2011	Чл.255 – 257 НК	Соня Каменова
НОХД 650/2011	Чл.302, т.2, чл.301, ал.1, чл.339 НК	Красимир Георгиев
НОХД 653/2011	Чл.282, ал2, ал.1НК	Красимир Рачев
НОХД 719/2011	Чл.282, ал2, ал.1НК	Татяна Гьонева
НОХД 773/2011	Чл.212, ал.5, ал.1	Красимир Рачев
НОХД 798/2011	Чл.321, чл.321а, чл.244, ал.1 НК	Красимир Георгиев

НОХД 803/2011	Чл.255 – 257 НК	Ива Стефанова
НОХД 849/2011	Чл.255 – 257 НК	Татяна Гьонева
НОХД 942/2011	Чл.282, ал2, ал.1НК	Красимир Рачев
НОХД 949/2011	Чл.321, чл.321а, чл.311, ал.1 НК	Красимира Дончева
ВНОХД 1043/2011	Чл.159а, ал.2, т.6	Женя Иванова
Всичко:28 броя		

През 2011г. расте броят на постъпилите ЧНД първа инстанция. Увеличението е с 21% спрямо 2010г., с 27% спрямо 2009г. и със 72% спрямо 2008г. В процентно отношение те са: 82% през 2011г., 83% през 2010г., 82% през 2009г. и 76% през 2008г. спрямо общия брой постъпили наказателни дела първа инстанция.

Постъпили ЧНД първа инстанция

Год.	Общ брой постъпили нак. дела първа инст.	Постъпили ЧНД първа инастанция	% от общ брой постъпили нак.д. първа инст.	% изменение на ЧНД първа инст. спрямо 2008 г.
2008	598	457	76%	100%
2009	757	619	82%	135%
2010	787	650	83%	142%
2011	955	787	82%	172%

Постъпилите през 2011г. 188 бр. ВНОХД, ВНЧХД и ВАНД /2010г. – 145 бр., 2009г. – 147 бр., 2008г. – 139 бр./ са с 30% повече от тези през 2010г. и съответно с 28% и с 35% повече спрямо 2009г. и 2008г. По отношение на частните наказателни дела въззивна инстанция постъплението през 2011г. бележи ръст с 19% спрямо 2010г., с 40% спрямо 2009г. и с 41% спрямо 2008г. /2011г. – 208 бр., 2010г.– 175 бр., 2009г.–149 бр., 2008г.–148 бр./

Постъпили ВНОХД, ВНЧХД, ВАНД и ВЧНД

Год.	Общ брой постъпили ВНОХД, ВНЧХД и ВАНД	% изменение спрямо 2008г.	Общ брой постъпили ВЧНД	% изменение спрямо 2008г.
2008	139	100%	148	100%
2009	147	106%	149	101%

2010	145	104%	175	118%
2011	188	135%	208	141%

Като цяло изводът е, че расте постъплението на наказателни дела /както първоинстанционни, така и въззивни/, увеличава се броят им по видове,, както и фактическата и правна сложност на постъпилите НОХД, в частност на делата с особен обществен интерес.

Тенденцията е добре изразена и в началото на 2012г.: **19% увеличение** в постъплението на наказателни дела през януари 2012г. спрямо същия период за миналата година.

1.4 Постъпили фирмени дела

Закономерно, с влизане в сила от 01.01.2008г. на ЗТР постъплението на **фирмени дела** в ОС Стара Загора рязко намаля: /2011г. – 70 бр., 2010г. – 63 бр., 2009г. – 60 бр., 2008г. – 91 бр./.

2. Свършени дела

При сравнителния анализ на свършените дела се направи проследяване тяхното движение през последните четири години, вкл. 2011г. Данните и тук, както и по отношение на постъпилите дела, се основават на статистическите отчети, изпращани в края на всяка година във ВСС и Инспектората към ВСС.

Броят на свършените през 2011г. дела е с 12% повече спрямо 2010г. и с 13% повече спрямо 2009г.

С най – голям ръст през 2011г. спрямо предходната година по отношение на свършени дела е Наказателно отделение – 20% , свършените търговски дела са с 13% повече, а гражданските дела са запазили нивото от 2010г.

Свършени дела в ОС Стара Загора

Вид дела	Брой свърш. дела през 2008 г.	Брой свърш. дела през 2009 г.	Брой свърш. дела през 2010 г.	Брой свърш. дела през 2011 г.	Промяна спрямо 2010г. в %
Граждански дела I и II инст.	1490	844	774	773	-
Търговски дела I и II инст	579	660	696	789	+ 13%
Наказателни дела I и II инст	889	1049	1104	1319	+ 20%
Фирмени дела	106	63	64	70	+ 9%
Адм. дела	10	-	2	2	-

Общо:	3074	2616	2640	2953	+ 12%
-------	------	------	------	------	-------

От изложените данни произтичат следните изводи:

а/ По отношение на **натовареността** могат да се правят **аналогични изводи** на тези, вече направени за постъплението на делата.

Отчитайки броя свършени дела през последните четири години се вижда, че стойностите и на двата показателя “натовареност по щат” и “действителна натовареност” са стабилни през анализирания период, с тенденция за **повишаване през 2011г.**

**“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност”
в ОС Стара Загора по отношение на “Свършени дела”**

Година	Натовареност по щат	Действителна натовареност
2008г.	10.67	12.25
2009г.	9.08	10.81
2010г.	9.17	9.57
2011г.	10.25	10.66

б/ **Средната натовареност по щат** по видове свършени дела в ОС Стара Загора през последните четири години **е най-висока при търговските дела, с тенденция за ръст и при наказателните дела.**

Броят съдии по щат през анализирания четиригодишен период не е променян – 24 бр.

Средна натовареност по видове свършени дела

в ОС Стара Загора /по щат/

Вид дело	Свърш. дела 2008г	Натов. по щат 2008г.	Свърш. дела 2009г	Натов. по щат 2009г.	Свърш. дела 2010г	Натов. по щат 2010г.	Свърш. дела 2011г	Натов. по щат 2011г.
Гр. д.	1500	12.50	844	7.81	776	7.19	775	7.18
Адм. д.								
Нак.д.	889	7.41	1049	8.74	1104	9.20	1319	11.00
Търг.д.	579	14.27	660	12.05	696	12.67	789	14.32
Фирм.д.	106		63		64		70	

Всичко:	3074	10.67	2616	9.08	2640	9.17	2953	10.25
---------	------	-------	------	------	------	------	------	-------

Следва да се отбележи, че през изминалата 2011г. в Наказателно, Търговско и Гражданско отделение съдиите работиха в намален състав /поради командироване на младшите съдии в РС Стара Загора и съдия Димитър Христов в АС Пловдив/ и с оглед на това постигнатите резултати са много добри.

2.1 Свършени граждански дела

Свършените граждански дела през 2011г. запазват нивото на тези през 2010г. Като цяло за анализирувания четиригодишен период **тенденцията е към намаление:** /2011г. – 773 бр., 2010г. – 774 бр., 2009г. – 844 бр., 2008г. – 1490 бр./.

Свършените **граждански дела първа инстанция** през анализирувания период запазват относително постоянно ниво, като **през 2011г. се наблюдава известен ръст.** Положителен е фактът, че през 2011г. са свършени повече облигационни искиве /2011г. – 71бр. , 2010г. – 48 бр./, както и искиве по СК /2011г. – 49 бр., 2010г. – 44 бр./.

Свършени облигационни искиве и искиве по СК

Год.	Общ брой свършени гр.д. I инст.	Свършени облигационни искиве	% от общ бр. свършени гр.д. I инст.	Свършени искиве по СК	% от общ бр. свършени гр.д. I инст.
2008	147	64	44%	49	33%
2009	169	79	47%	60	36%
2010	156	48	31%	44	28%
2010	164	71	43%	49	30%

Сред първоинстанционните граждански дела, макар и не много като брой, но представляващи интерес са делата, **заведени от КУИППД по ЗОПДИППД** /Закон за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност/. **От постъпилите през 2010г. 5 броя дела и през 2011г. 3 бр. дела по ЗОПДИППД, в края на отчетния период няма свършени такива.**

Многото експертизи по тези дела, някои от които изискват много време за изготвяне и могат да се извършат едва след като изслушване на други оценителни експертизи и се разпитат свидетелите, **изцяло изключват бързото приключване на тези дела.** Друга причина е поведението на страните, изразяващо се в несвоевременно посочване на доказателства и

възможността им да правят нови доказателствени искания в подкрепа на твърденията си до даване ход на делото по същество, затрудненията при намиране на специалисти за изготвяне на назначените по делото експертизи и несвоевременното им представяне по делата.

По отношение **времетраенето на съдопроизводството**: Едва **56%** от общия брой свършени гр.д. първа инстанция през 2011г. са приключени **до 3 месеца от образуването им**, през 2010г.–64%, през 200г.– 79%, а през 2008г.–56%. Неблагоприятен е фактът, че през последните три години се наблюдава спад в този показател, въпреки че с влизането в сила на новия ГПК и процедурата по размяна на книжа, времетраенето на съдебното производство тече от закритото разпоредително заседание за насрочване на делото до датата на постановяване на съдебния акт.

Положителен е фактът, че се наблюдава **подобрене в показателя “свършени дела със съдебен акт по същество”**. След стойности от 62% за 2009г. и 64% за 2010г., през изминалата 2011г. 72% от първоинстанционните граждански дела са приключили с решение.

Граждански дела първа инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени гр.д. I инст.	Свършени до 3 месеца от образуването	% от общ бр. свършени гр.д. I инст.	Свършени със съд. акт по същество	% от общ бр. свършени гр.д. I инст.
2008	147	82	56%	99	67%
2009	169	134	79%	105	62%
2010	156	100	64%	100	64%
2011	164	92	56%	118	72%

Свършените въззивните граждански дела са 79% през 2011г., 80% през 2010г. и 2009г. и 90% през 2008г. от общия брой свършени граждански дела. Броят им през 2011г. запазва нивото от 2010г., спрямо 2009г. е налице намаление с 10 %.

Като забележка ще кажа, че големият брой свършени дела през 2008г. се дължи на 364 бр. еднотипни дела на РС Гълъбово, постъпили по жалби, респективно свършили в ОС Стара Загора 2 пъти.

Цифрите сочат, че през последните три години, включително и след влизане в сила на новия ГПК, няма голяма промяна в броя на постъпилите респективно свършили въззивни граждански дела. Забелязва се намаление, което е незначително, но очевидно се очертава като трайна тенденция.

Свършени граждански дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой свършени гражд. дела	Свършени въззивни гражд. дела	% от общ брой свършени гражд. дела	% изменение на въззивни гр. д. спрямо 2008 г.
2008	1490	1343	90%	100%
2009	844	675	80%	57%
2010	774	618	80%	52%
2011	773	609	79%	52%

С много високи стойности е показателят на свършените въззивни граждански дела до 3 месеца от образуването им. /2011г. – 88%, 2010г. – 91%, 2009г.–78%, 2008г.–76%/. По отношение на свършените дела със съдебен акт по същество резултатите през последните две години са еднакви /2011г. – 83%, 2010г. – 83%, 2009г.–88%, 2008г.–68%/.

Позитивните резултати се дължат на добрата подготовка – своевременно изготвяне на графици за съдебни заседания и доброто администриране от страна на съдиите-докладчици. Съществен принос имат и въведените в процесуалния закон ограничения за посочване на нови факти и доказателства пред въззивната инстанция.

Граждански дела въззивна инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени гр.д. II инст.	Свършени до 3 месеца от образуването	% от общ бр. свършени гр.д. II инст.	Свършени със съд. акт по същество	% от общ бр. свършени гр.д. II инст.
2008	1343	1026	76%	909	68%
2009	675	525	78%	596	88%
2010	618	563	91%	514	83%
2011	609	537	88%	505	83%

След влизането в сила на новия ГПК отлаганията на гражданските дела намаля, тъй като новия закон приучи страните на процесуална дисциплина. Причините за сравнително големия брой несвършени дела /най – вече първа инстанция/ са в повечето случаи обективни – дела с фактическа и правна сложност, при които възниква необходимост от събиране на допълнителни доказателства, разпити на нови свидетели,

назначаване на нови експертизи. **Дела се отлагат най – често** поради нередовно призоваване или заболяване на страните, неизготвени заключения на вещи лица. В тази връзка се наблюдава нов феномен – вещите лица са затруднени да извършат проверки за изготвяне на заключение, поради често ползвани отпуски във връзка с изменеията на КТ на счетоводители, главни счетоводители, управители и др., без помощта на които на биха могли да отговорят на задачите на експертизата. Има случаи на неосигуряване на достъп на вещи лица до необходимата им информация, особено в банки, в НАП, органи на следствието, което също води до отлагане на делата.

Сведени са до минимум случаите, при които съдията – докладчик оставя неколккратно без движение исковата молба за отстраняване на нередовности, давайки различни указания.

Част от несвършените граждански дела първа инстанция с изтекъл срок повече от една година са дела със спряно производство. Тези дела се следят ритмично от съдиите – докладчици и се вземат периодично мерки по движението им – запитване до други съдилища, до държавни институции, до други лица, неучастващи в процеса и др.

Като основни проблеми при движението първоинстанционните граждански дела могат да се отчетат:

а/ По делата за осиновяване

– Забавената законова процедура за размяна на книжата по общия ред на чл.131 ГПК с изчакване на едномесечния срок за отговор поради липса на възможност за “бързо производство” по чл.310, т.5 ГПК и липса в Част 3 “Особени искиви производства” на ГПК;

– Невъзможност да се назначават задължителните по закон особени представители – адвокати на осиновяваните лица по Закона за правната помощ /ЗПП/, а по общия ред след предварително внасяне на сумите като депозити от молителите

б/ По делата за поставяне под запрещение

– Забавената законова процедура за размяна на книжата по общия ред на чл.131 ГПК с изчакване на едномесечния срок за отговор поради липса на възможност за “бързо производство” по чл.310, т.5 ГПК, въпреки уредбата в Част 3 “Особени искиви производства”, Глава 28 “Поставяне под запрещение” – чл.336 – чл.339 ГПК;

– Необходимост първо да се връчат книжата по реда на чл. 131 ГПК на ответника – лицето, за което е поискано да се постави под запрещение, за което обикновено има към исковата молба достатъчно медицински

документи за тежкото му психично състояние, после в първото открито съдебно заседание по делото съдът да го разпита лично, съгласно специалната норма на чл. 337, ал.1 ГПК и едва след това да му се назначава особен представител – адвокат, да му се назначава временен попечител по чл.337, ал.2 ГПК, да се събират други доказателства /включително и писмени такива/ и да се назначава експертиза от вещи лица;

–Невъзможност да се назначават задължителните по закон особени представители – адвокати на поисканото за поставяне под запрещение лице по Закона за правната помощ, а по общия ред, след предварително внасяне на сумите като депозити от ищците.

в/ По делата по Закона за отнемане в полза на държавата на имуществото придобито от престъпна дейност /ЗОПДИППД/.

–Честа необходимост на ответниците да се назначават особени представители – адвокати по реда на чл.47, ал.6 ГПК, поради невъзможността за призоваването им на постоянните и настоящите им адреси по ЗГР, при предварително внасяни депозити от Комисията за сметка на нейния бюджет.

– Твърде дългия минимален 3–месечен срок по чл.28, ал.2, пр. последно от ЗОПДИППД от датата на обявлението в Държавен вестник до датата на първото по делото открито съдебно заседание.

– Многобройното движимо и недвижимо имущество на лицата и множеството писмени доказателства и описание на имотите им.

Като основни проблеми при движението на въззивните граждански дела могат да се отчетат:

– В окръжния съд продължават да се изпращат дела, по които въззивната жалба не е администрирана, което налага връщането на делото отново на администриращия съд – районен съд

–Чувствително се забави и изпращането на въззивните дела в касационната инстанция след влизане в сила на новия ГПК. В много от случаите касационните жалби се подават без да е внесена държавна такса; липсва приложение към жалбата на касационните основания по чл. 280 ГПК или ако има такава, те са посочени чрез възпроизвеждане само на законовия текст, без обосноваване на всяко от основанията; не се прилагат копия от цитираните съдебни решения, с които страната доказва наличието на някое от посочените касационни основания; жалбата не е изготвена или приподписана от адвокат. Всичко това налага оставянето на касационната жалба без движение /вкл. и след указания на ВКС/ по няколко пъти, което затормозава допълнително работата на деловодството и призовкарите.

–От районните съдилища делата се изпращат във въззивната инстанция във вид несъответстващ на изискванията за подреждане на книгата, съобразно разпоредбите на Глава XV от Правилника за администрацията в районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища – книгата не се подреждат по хронологичен ред, приложените дела и трудовите досиета не са поставени на съответното място, а се вмъкват вътре в делата, зашиват се по няколко еднакви екземпляра от представените молби и писмени доказателства, когато са много книгата по едно дело не се съставя втори том, а се слагат само в един, който се препълва и се накъсва. Този начин на работа създава допълнително натоварване на деловодството на ОС Стара Загора и докладчиците по делата, които ги подреждат наново изцяло.

По отношение на **качеството на правораздаване** през 2011г. са обжалвани 54 бр. граждански дела първа инстанция или 33% от общия брой свършени дела /164 бр./. С резултат от обжалването са се върнали 31 бр. дела, от които 13 бр. потвърдени, 7 бр. изменени и 11 бр. отменени съдебни акта. За отбелязване е, че от отменените 11 бр., само 5 бр. са решения. При въззивните дела броят на обжалваните е 170 бр. или 28% от общия брой свършени дела /609 бр./. С резултат от обжалването са се върнали 167 бр. дела, от които 140 бр. потвърдени, 9 бр. изменени, в т.ч. 1 бр. по обективни причини и само 18 бр. отменени съдебни акта.

С много високи показатели по отношение качеството на правораздаване през 2011г. са въззивните граждански дела: отменени са само 18 съдебни акта /или 11% от всички върнати от обжалване дела/, докато за 2010г. отменените са 34 бр. /или 17% от всички върнати от обжалване дела/

**Качество на обжалваните съдебни актове
при гражданските дела**

Вид дело	Общ бр свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ бр.свърш. дела	Потв. съдебен акт	Изм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.	Отм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.
Гр.д. I инст.	164	54	33%	13	7	-	11	-
Гр.д. II инст.	609	170	28%	140	9	1	18	-
Всичко	773	224	29%	153	16	1	29	-

Анализът на върнатите след касационна проверка граждански дела дава основание да се посочат **няколко основни причини, поради които са**

били отменени съдебните актове на ОС Стара Загора като въззивна инстанция.

Продължава да се наблюдава различно разбиране относно приложението на чл.266 ГПК от различните състави на ВКС. Някои от тях въвеждат разбирането за по – широко приложение на тази норма, което съответно води до отмяна на въззивни решения, поради допуснати процесуални нарушения от въззивния съд – за допускане на допълнителни доказателства, експертиза, свидетели. Вероятно това е резултат на обстоятелството, **че се касае до приложението на сравнително нови разпоредби, по които в момента се установява съдебна практика.**

Друга причина за отмяна на въззивни решения е **неточно прилагане на материалния закон.**

При голяма част от върнатите въззивни граждански дела, касационната жалба не е допусната до разглеждане /95 бр. или 57%/.

От разгледаните през 2011г. 72 бр. съдебни акта по същество, 45 бр. са потвърдени, 9 бр. изменени и 18 бр. отменени.

Граждански дела предмет на касационна проверка

Вид дело	Общ бр. свърш дела	Обжалвани дела	Общ брой върнати дела	Не доп. касац жалба	% от брой върнати дела	Бр. дела разгл. по с-во	% от брой върнати дела
Гр.д . II инст	609	170	167	95	57%	72 в т.ч. 45-потв. 9-измен. 18-отмен.	43%

2.2 Свършени търговски дела

Съдиите в отделението разглеждат търговски дела – първа и въззивна инстанция, дела по несъстоятелност, частни жалби, жалби срещу действия на съдия – изпълнител и срещу откази на съдиите по вписвания, откази на длъжностните лица при Агенция по вписванията за вписване, заличаване и обявяване в търговския регистър, а също така и молби за допускане на обезпечение на бъдещи искове.

Подобно на констатирания ръст на постъпленията през предходните години, през отчетния период се **забелязва стабилна тенденция на увеличение в свършилите търговски дела**, резултат основно от променените икономически

условия в света и в страната, довели до задълбочаващата се задлъжнялост между търговските дружества, увеличаващи се затруднения у търговците и гражданите за обслужване на задълженията си към банките и други търговски субекти, междуличностни проблеми в търговските дружества.

Свършените търговски дела през 2011г. са с 13% повече от тези през 2010г., с 20% повече от делата през 2009г. и с 36% повече от делата през 2008г. /2011г. – 789 бр., 2010г.– 696 бр., 2009г.– 660 бр., 2008 – 579 бр./

През 2011г. се наблюдава **ръст при свършените т.д. първа инстанция**, като увеличението е със 6% спрямо 2010г., с 13% спрямо 2009г. и със 17% спрямо 2008г. /2011г. – 357 бр., 2010г. – 336 бр., 2009г. – 316 бр., 2008г. – 306 бр./

Основна част от търговските дела първа инстанция представляват **облигационните иски и исковите по ТЗ**, като процентния дял на последните /тези по ТЗ/ спрямо общия брой свършени първоинстанционни дела **бележи ръст** през разглеждания четиригодишен период /30% през 2011г., 22% през 2010г., 15% през 2009г. и 20% през 2008г./. С тенденция към **плавно намаление** за анализирания период са свършените облигационни иски спрямо общия брой свършени първоинстанционни търговски дела, а именно: 38% за 2011г., 41% за 2010г., 55% за 2009г. и 65% за 2008г.

Свършени облигационни иски и иски по ТЗ

Год.	Общ брой свършени т.д. I инст.	Свършени облигационни иски	% от общ бр. свършени т.д. I инст.	Свършени иски по ТЗ	% от общ бр. свършени т.д. I инст.
2008	306	198	65%	62	20%
2009	316	175	55%	46	15%
2010	336	138	41%	74	22%
2011	357	137	38%	106	30%

Положителни са данните за висок процент на свършените т.д. първа инстанция **до 3 месеца от образуването им**. Увеличението е с 10% спрямо 2010г., със 6% спрямо 2009г. и с 28% спрямо 2008г. /2011г. – 249 бр., 2010г. – 226 бр., 2009г. – 236 бр., 2008г. – 194 бр./ През 2011г. 70% от първоинстанционните търговски дела са свършени до 3 месеца от образуването им, за сравнение през 2008г. те са 63%.

След неблагоприятната тенденция към спад по отношение на свършени дела със съдебен акт по същество за периода 2008г. – 2009г.,

позитивен е фактът, че през 2010г. и 2011г. този показател бележи съществено подобрене: 74% през 2011г. и 76% от делата през 2010г. са свършени със съдебен акт по същество. За сравнение: през 2008г. те са едва 55%.

Търговски дела първа инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени т.д. I инст.	Свършени до 3 месеца от образуването им	% от общ бр. свършени т.д. I инст.	Свършени със съдебен акт по същество	% от общ бр. свършени т.д. I инст.
2008	306	194	63%	169	55%
2009	316	236	75%	166	53%
2010	336	226	67%	255	76%
2011	357	249	70%	264	74%

Промените в ГПК, икономическата обстановка в страната, неуредените отношения между търговските субекти, както и редица други фактори доведоха до **увеличаване** на постъпилите, респективно свършени **производства по несъстоятелност** в последните две години. Свършените през 2011г. 39 бр. производства по несъстоятелност представляват 11% от общия брой свършени т.д. първа инстанция /2010г. – 40 бр. или 12%, 2009г. – 12 бр. или 4% и 2008г. – 18 бр. или 6%/.

Свършени производства по несъстоятелност

Год.	Общ брой свършени т.д. I инст.	Свършени производства по несъстоятелност	% от общ брой свършени т.д. I инст.
2008	306	18	6%
2009	316	12	4%
2010	336	40	12%
2011	357	39	11%

Трябва да се отбележи, че с малки изключения всички решения и определения по дела по несъстоятелност са постановени в регламентираните по ТЗ и ГПК задължителни срокове.

През 2011г. са постановени **решения по 70 новообразувани фирмени дела** и **143 решения по вписване на нови обстоятелства**, издадени са **22 965 бр. удостоверения за пререгистрация**. Работата във връзка с

фирмените дела значително намаля през последните четири години, поради различната нормативна база /от 01.01.2008 г. влезе в сила ЗТР/. В съда останаха вписванията /регистрацията/ на всички СНЦ, фондации, читалища, религиозни юридически лица, жилищно – строителни кооперации, водни сдружения, ловно – рибарски дружества и други юридически лица, които подлежат на съдебна регистрация по различни закони.

Тенденцията при свършените **въззивни търговски дела е към увеличение**: с 20% спрямо 2010г., с 26% спрямо 2009г. и с 58% спрямо 2008г. /2011г. – 432 бр., 2010г.– 360 бр., 2009г.– 344 бр., 2008г.– 273 бр../.

В процентно изражение свършените въззивни т.д. са 55% през 2011г., 52% през 2010г. и 2009г. и 47% през 2008г. спрямо общия брой свършени търговски дела.

Свършени търговски дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой свършени т.д.	Свършени въззивни т.д.	% от общ брой свършени т.д.	% изменен. на въззивни т.д. спрямо 2008 г.
2008	579	273	47%	100%
2009	660	344	52%	126%
2010	696	360	52%	132%
2011	789	432	55%	158%

Ръст се наблюдава в броя на свършените въззивни търговски дела **до 3 месеца от образуването им**: с 24% повече спрямо 2010г., с 19% повече спрямо 2009г и със 67% повече спрямо 2008г. Те са 77% през 2011г., 74 % през 2010г. 81% през 2009г. и 73% през 2008г. от общия брой свършени въззивни търговски дела.

Положителни са данните и при свършените въззивни търговски дела със съдебен акт по същество – ръст с 22%, със 17% и с 43% съответно спрямо 2010г., 2009г. и 2008г. /2011г. – 350 бр., 2010г. – 288 бр., 2009г. – 299 бр., и 2008г. –244 бр../.

Търговски дела въззивна инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени въззивни т.д.	Свършени до 3 месеца от образуването	% от общ бр.свършени въззивни т.д.	Свършени със съд.акт по с-во	% от общ бр.свършени въззивни т.д.
2008	273	198	73%	244	89%
2009	344	278	81%	299	87%
2010	360	268	74%	288	80%

2011	432	331	77%	350	81%
------	-----	-----	-----	-----	-----

Те са 81% през 2011г. и 80% през 2010г. от общия брой свършени въззивни търговски дела. За 2009г и 2008г. относителният им дял е по – висок, съответно 87% и 89%.

От общия брой решени първоинстанционни и въззивни търговски дела, почти всички частни търговски дела са решени в едномесечен срок от образуването им. Голяма част от въззивните търговски дела, образувани по отменения ГПК, също са обявени за решаване в срок до един месец от образуването, но трябва да се отбележи, че след това не всички решения са постановени в срока по чл.190 ГПК /отм./, 30 дни от последното съдебно заседание. Същото се отнася и за част от първоинстанционните търговски дела.

Вярно е, че броят на делата, чието разглеждане е продължило повече от инструктивния тримесечен срок и онези, по които има забавяне на постановяване на решението не е много голям, но би следвало за следващата година съдиите да положат усилия тази практика да се преустанови.

Причините за забавяне и проблеми при движението на търговските дела са аналогични или близки на тези при гражданските дела.

Констатациите са, че делата се отлагат по обективни причини. Като допълнение на казаното до тук, може да се добави, че една от причините за отлагане на делата е нередовното призоваване, което пък от своя старна се дължи на затруднения да се призоват лица с адрес в отдалечени градове, както и на проблеми при оформяне и връщане на призовки от Кметствата в малките населени места. Значително е намалял броят на делата, отложени поради заболяване на страните или наличие на друга пречка за явяване, което се дължи както на разпоредбата на закона – чл.142, ал.2 ГПК, така и на променената законодателна уредба – Наредбата за медицинската експертиза.

Общовалидни както за 2011г., така и за новата 2012г. са направените вече констатации за голямо забавяне при процедурата на двойна размяна на книгата между страните по делата, както и че търговските дела, най – вече първоинстанционните такива, стават все по–усложнени от фактическа и правна страна.

По отношение на **качеството на правораздаване** през 2011г. са обжалвани 96 бр. дела първа инстанция или 22% от общия брой свършени дела /427 бр./. Потвърдени са 62 бр., изменени 10 бр. /в т.ч. 1 бр. поради

обективни причини/ и отменени 15 съдебни акта /в т.ч. 3 бр. поради обективни причини/. При делата като въззивна инстанция са обжалвани 60 бр. дела от общо свършени 432 бр. или 14%. Потвърдени са 57 бр., изменени – 1 бр. и отменени 10 бр. съдебни акта. **Следва да се подчертае, че от отменените общо 25 бр. съдебни акта, 3 бр. са по обективни причини и само 12 бр. са решения.**

Качество на обжалваните съдебни актове при търговските и фирмени дела

Вид дело	Общ бр свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ бр.свършени дела	Потв. съдебен акт	Изм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.	Отм. съдебен
Т.д. I инст Фирм.д.	427	96	22%	62	10	1	15
Т.д. II инст.	432	60	14%	57	1	-	10
Всичко:	859	156	18%	119	11	1	25

През 2011г. от касационна проверка са се върнали 68 бр. въззивни търговски дела. ВКС не е допуснал до разглеждане касационната жалба по 39 бр. дела /или 57% от общия брой върнати дела/. От разгледаните по същество 29 бр.: 18 бр. са потвърдени, 1 бр. – изменен и 10 бр. – отменени

Търговски дела предмет на касационна проверка

Вид дело	Общ бр. свърш. дела	Обжалвани дела	Общ брой върнати дела	Не доп. касац жалба	% от общ бр.върнати дела	Бр. дела разгл по с-во	% от общ бр.върнати дела
Т.д . II инст.	432	60	68	39	57%	29 в т.ч. 18 - потв 1 – измен. 10–отмен.	43%

Заслужава да се отбележи, че макар основната причина за отмяна на решенията да е била допуснато нарушение на материалния закон, не може да се направи извод за непознаване на законодателството от страна на съдебните състави. В тази насока категорично говори високият процент на потвърдените съдебни актове, както и фактът, че броя т на

отменените актове е чувствително по – нисък в сравнение с тези, които са били потвърдени изцяло.

Безспорно е, е че **следва да се продължи установената през годините практика на задълбочена предварителна подготовка на делата**, преди да бъдат внесени в съдебно заседание. Това е законово задължение и допринася за пълното изясняване на правния спор, неговата правилна правна квалификация, съответно събиране на доказателства, съотносими към конкретния казус и решаването в разумни срокове.

По отношение на **частично отменените съдебни актове** следва да се отбележи, че **отмяната е засегнала обжалваните решения в една незначителна част**. Като най – често срещан пример на частично отменено решение, може да се посочат решенията, по които съдът е присъдил определен размер на обезщетение, а въззивната или касационна инстанция са присъдили различен размер, което е довело до отмяна на решението в отхвърлителната му част.

Втората по ред причина, която най – често е давала повод за отмяна на съдебни актове **са допуснати нарушения на съдопроизводствените правила при действието на отменения ГПК**.

По – малко са случаите при кото причина за отмяна на съдебни актове /частично или изцяло/ **е противоречивата съдебна практика** по някои казуси на въззивната или касационна инстанция.

Влизането в сила на ГПК от 01.03.2008г. и залегналите в него основания за касацоинно обжалване и въобще приложното поле на касационното обжалване, доведоха до по – бързо уеднаквяване на съдебната практика, респективно подобряване качеството на съдебните актове.

Визираното по – горе е общовалидно както за търговските, така и за гражданските дела.

Отделно от посоченото до тук, като причина за ревизиране на гражданските и търговски съдебни актове на ОС Стара Загора от по – горни инстанции следва да се посочи **динамичното и често несъгласувано законодателство, както и възникващите неясноти при прилагането на процесуалните норми**. Като обективно свидетелство в тази насока са **множеството образувани тълкувателни дела** от ВКС по граждански /търговски/ -процесуални и материално правни въпроси, както и **постановените тълкувателни решения, които често са с по няколко различни особени мнения**.

2.3 Свършени наказателни дела

През последните четири години се наблюдават **две устойчиви тенденции по отношение на постъпилите, респективно свършили дела** в Наказателно отделение. На първо място постоянно нараства броят на постъпилите /свършени/ въззивни дела. Втората тенденция визира постъпилите /свършени/ първоинстанционни дела. Касае се за **свършени повече 21%** първоинстанционни дела спрямо 2010г., спрямо 2009г. и 2008г. ръстът е още по – осезателен, съответно 26% и 60% /2011г. – 955 бр., 2010г. – 787 бр., 2009г. – 757 бр. и 2008г. – 598 бр./

Осезателен ръст се наблюдава при свършените НОХД /2011г. – 166 бр., 2010г. – 125 бр., 2009г. – 147 бр. и 2008г. – 148 бр./. В процентно изражение увеличението е с 33% спрямо 2010г., с 13% спрямо 2009г. и с 12% спрямо 2008г. С изключение на 2006г. /214 бр. свършени НОХД/, **2011г. е с най – голям брой свършени НОХД за последните 10 години.**

За сравнение: по данни на ВСС за първото полугодие на 2011г. в ОС Пловдив /втори по натоварване в страната, с 58 съдии по щат/ са свършени 106 бр. НОХД, а в ОС Стара Загора /24 съдии по щат/ – 93 бр. НОХД.

Свършени НОХД по видове престъпления

Год.	Общ брой НОХД	Против личността	Против собствеността	Против стопанството	Против финансовданъчна и осиг. с-ма	Против дейността на ДООО	Против общ. спокойствие
2008	148	20	27	10	25	12	4
2009	147	21	25	6	23	7	2
2010	125	14	33	12	19	8	2
2011	166	18	30	25	16	24	8

След промяната в подсъдността, настъпила с новия НПК, най-вече по отношение на престъпленията по чл. 354а НК значителна част от делата преминаха за разглеждане от районните съдилища като първа инстанция. В резултат последва чувствителен **спад на броя на свършените НОХД /2006г.–214 бр./**. Данните по–горе за последващите години, вкл. и за отчетната, сочат за запазване на **сравнително постоянен бр. свършени НОХД, с тенденция за осезателно повишение през 2011г.** Структурата им за изминалата година е най–общо е следната:

– Престъпления против личността: 18бр., от тях 5 бр. убийства довършени по чл. 115–118 НК, 4 бр. опит за убийство, 6 бр. причиняване

смърт по непредпазливост по чл. 123 НК, 1 бр. блудство – чл. 149, ал.5 НК, 1 бр. изнасилване – чл.152, ал.4 НК и бр. отвлечане – чл 142 НК;

– Престъпления против собствеността: 30 бр., от тях 25 бр. грабеж по чл. 199 НК, 2 бр. кражба по чл.196а НК и 3 бр. рекет по чл.213а, ал.3 и 4, чл.214, ал.2 НК;

– Престъпления против стопанството: 25 бр., от тях 23 бр. против паричната и кредитна система и 1 бр. контрабанда на наркотични вещества – чл. 242 НК;

– Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи: 16 бр.;

– Престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации: 24 бр., от тях 18 бр. подкуп и 5 бр. за престъпление по служба с цел облага – чл.282 – 283а НК;

– Престъпления против реда и общественото спокойствие – 8 бр. всички по чл. 321 и чл. 321а НК;

– Общоопасни престъпления: 44 бр., от които 1 бр. палеж, 24 бр. транспортни престъпления и 19 бр. престъпления с предмет наркотични вещества;

– Престъпления против отбранителната способност на Републиката – 1 бр. дело за разгласяване на сведения с класифицирана информация – чл.357 – 360 НК.

Вътрешната структура за броя свършени НОХД сочи за **известни промени през годините**. Запазва се тенденцията за най-голям дял на свършените НОХД за общоопасни престъпления – 44 бр. или 27% от всички свършени НОХД, при 30% за 2010г., 43% за 2009г. и 34% за 2008г. От тях делът на свършените НОХД с предмет наркотични вещества е нарастнал – 19 бр. дела за 2011г., 10бр. дела за 1010г. Увеличен спрямо 2010г. е броят на свършените НОХД за престъпления против личността – 18 бр. дела за 2011г., 14 бр. през 2010г. Броят на свършените дела за престъпления против собствеността сочи отново за увеличение спрямо 2009г. и 2008г. 30 бр. през 2011г., 25 бр. за 2009г. и 27 бр. за 2008г. **Устойчива тенденция за ръст** бележат свършените НОХД за престъпления против стопанството /2011г. – 25 бр., 2010г. – 12 бр., 2009г. – 6 бр. и 2008г.– 10 бр./, против дейността на държавни органи и обществени организации /2011г. – 24 бр., 2010г. – 8 бр., 2009г. – 7 бр. и 2008г. – 12 бр./ и делата за престъпление против общественото спокойствие /2011г. – 8 бр., 2010г. – 2 бр., 2009г. – 2 бр. и 2008г. – 4 бр./.

Спад бележат свършените дела за престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна система: /2011г. – 16 бр., 2010г. – 19 бр., 2009г. – 23 бр. и 2008г. – 25 бр./.

През 2008г. те са 17% от общо свършените НОХД, докато през 2011г. – едва 10%.

По отношение на НОХД, интерес представляват не само броят на тези, свършени през отчетната година, **но и на делата с наказана престъпност** /влязла в сила присъда и споразумение/.

Констатираното вече увеличаване на фактическата и правна сложност на НОХД рефлектира особено осезателно на този показател. Въпреки увеличения през последните три години бр. дела, приключващи със споразумение /краен съдебен акт, който е окончателен и не подлежи на обжалване и протест/, процентът на делата с наказана престъпност към общия брой свършени такива, плавно намалява /2008г. – 81% , 2009г. – 80%, 2010г. – 78% и 2011г. – 77%/ . Делата с висока фактическа и правна сложност, в частност тия с обществен и медиен интерес, почти на 100% се обжалват на въззивна и касационна инстанция и то нееднократно.

Тенденцията за спад на броя дела с наказана престъпност се наблюдава не само за ОС Стара Загора, **но и за страната като цяло**. През 2010г. в Р. България са свършени 2933 бр. НОХД, тези с наказана престъпност са 2163 бр., или 74% /ОС Стара Загора – 78%/ . През първото полугодие на 2011г. в Р. България са свършени 1642 бр. НОХД, тези с наказана престъпност са 1117 бр., или 68% /ОС Стара Загора – 77%/ .

Позитивен /до известна степен/ е фактът, че показателите на ОС Стара Загора, по отношение на този критерий, са значително над средните за страната.

НОХД с наказана престъпност

Год.	Общ брой постъпили НОХД	Общ брой свършени НОХД	Общ бр. дела с наказана престъпност	% дела наказана престъпност към постъп. НОХД	% дела наказана престъпност към свърш. НОХД
2008	141	148	120	85%	81%
2009	138	147	117	85%	80%
2010	132	125	98	74%	78%
2011	166	166	128	77%	77%

По – специален интерес от делата с наказана престъпност представляват делата–обект със значим обществен интерес: организирана престъпност, корупционни престъпления, пране на пари, престъпления, свързани с фондове на ЕС, такива за деяния, извършени от лица, заемащи ръководни обществени и държавни длъжности, данъчни престъпления, престъпления, свързани с изготвяне, прокарване в обръщение и използване на неистински и преправени парични знаци, престъпления с предмет наркотични вещества. През 2011г. **са свършени общо 27 бр. дела от особен обществен интерес**.

**Свършени дела с особен обществен интерес
в ОС Стара Загора по текстове от НК през 2011г.**

Вид дело	Текст от НК	Съдия докладчик
НОХД 734/2008	Чл.214, ал.2, т.2, чл.213а, ал.3, т.2 НК	Николай Уруков
НОХД 45/2010	Чл.213а, ал.3, т.7, чл.253, ал.4 НК	Красимира Дончева
НОХД 153/2010	Чл.321, чл.321а,, чл.316, чл.308 НК	Соня Каменова
НОХД 550/2010	Чл.242, ал.2, чл.354а, ал.2 НК	Красимира Дончева
НОХД 685/2010	Чл.255 – 257 НК	Красимир Рачев
НОХД 689/2010	Чл.305, ал.1, чл.304, ал.1, чл.205, ал.1 НК	Ива Стефанова
НОХД 751/2010	Чл.142, ал.4, ал.3 НК	Мариана Христатијева
НОХД 758/2010	Чл.255 – 257 НК	Татяна Гъонева
НОХД 784/2010	Чл.321, чл.321а, чл.354а НК	Спасена Драготонова
ВНОХД 1236/2010	Чл.159а, чл.159б, чл.159г. НК	Ива Стефанова
НОХД 12/2011	Чл.304б, ал1, чл.210, ал.1, чл.209, ал.1	Ива Стефанова
НОХД 62/2011	Чл.354а НК	Татяна Гъонева
НОХД 101/2011	Чл.321, чл.321а, чл.354а, ал.2, т.4 НК	Красимира Дончева
НОХД 116/2011	Чл.321, чл.321а, чл.255, ал.3, ал.1 НК	Красимир Георгиев
НОХД 152/2011	Чл.354а НК	Красимир Рачев
НОХД 206/2011	Чл.321, чл.321а, чл.143, ал.2, чл.142 НК	Тоньо Тонев
НОХД 213/2011	Чл.282, ал2, ал.1НК	Мариана Христатијева
НОХД 233/2011	Чл.255 – 257 НК	Мариана Христатијева
НОХД 359/2011	Чл.354а НК	Красимира Дончева
НОХД 415/2011	Чл.282, ал2, ал.1НК	Татяна Гъонева
НОХД 475/2011	Чл.321, чл. 321а , чл.354а, ал.2, т.4 НК	Красимира Дончева
НОХД 570/2011	Чл.321, чл.321а, чл.354а, ал.2, т.4 НК	Красимира Дончева

НОХД 650/2011	Чл.302, т.2, чл.301, ал.1, чл.339 НК	Красимир Георгиев
НОХД 653/2011	Чл.282, ал2, ал.1НК	Красимир Рачев
НОХД 798/2011	Чл.321, чл.321а, чл.244, ал.1 НК	Красимир Георгиев
НОХД 803/2011	Чл.255 – 257 НК	Ива Стефанова
ВНОХД 1043/2011	Чл.159а, ал.2, т.6	Женя Иванова
Всичко:27 броя		

От свършените 27 бр. дела със завишен обществен интерес 11 бр. са приключили с присъда, 5 бр. – със споразумение, 1 бр. – с решение, 8 бр. дела са прекратени и върнати в ОП Стара Загора за доразследване, 1 бр. дело е прекратено и изпратено на ВКС за определяне на друг равен по степен съд и 1 бр. дело е изпратено на Специализираната Прокуратура на България по компетентност.

Вътрешната структура на свършените НОХД от особен обществен интерес е следната: по чл. 321, 321а НК – 8 бр., по чл.255 – 257 НК – 4 бр., по чл.282 – 283 НК –3 бр., по чл.354а НК – 3 бр., по чл.301 – 305 НК – 3 бр., по чл.159 НК – 2 бр., по чл.213а, 214 НК – 2 бр., по чл.242 НК – 1бр. и по чл. 142 НК – 1 бр. Най – голям е делът на делата по чл.321, 321а НК – 30%, следват тези по чл 255 – 257 НК – 15%.

От свършените 27 бр. дела **63% са приключили със съдебен акт по същество /присъда, споразумение и решение/,** 30% са прекратени и върнати в Прокуратурата за доразследване и 7% са прекратени и изпратени съответно във ВКС и Специализираната Прокуратура на РБългария.

С най – много свършени дела със завишен обществен интерес са съдия Красимира Дончева – 6 бр. и съдия Ива Стефанова – 4 бр.

От приключилите през 2011г. 17 бр. НОХД от особен обществен интерес със съдебен акт по същество /присъда, споразумение и решение/, **8 бр. дела /или 47%/ са с наказана престъпност** /5 бр. дела приключили със споразумение и 3 бр. дела с влязла в сила присъда/.

НОХД с наказана престъпност по дела от

особен обществен интерес в ОС Стара Загора през 2011г.

Текст от НК	свършени дела през 2011г.	Бр. дела с наказана престъпност		Осъдени лица до 3 години		Над 3 до 10 г	Глоби /лв./
		Присъда	Спораз.	Общо	В т.ч. условно		
Чл.321, 321а, 354а НК	784/2010		1	5	3		
Чл.354а НК	62/2011		1	1	1		5000
Чл.142, ал.4, ал.3 НК	751/2010		1	3			
Чл.354а НК	359/2011		1			1	20000
Чл.255 – 257 НК	233/2011	1		1	1		
Чл.302, т.2, 301 НК	650/2011	1		1	1		2000
Чл.321, 321а, 244 НК	798/2011		1	2	1	2	
Чл.159а, 159б НК	1236/2010	1				2	55000
Общо	8 бр.	3	5	13	7	5	82000

Осъдени са общо 18 лица, като за 11 от тях **/или 61% /присъдите са ефективни**. На пет лица са наложени присъди над 3г. до 10г. Наред с наказанието лишаване от свобода, по четири от делата са наложени и **глоби, общо в размер на 82 000.00 лв.**

За сравнение **през 2010г.** са приключили 12 бр. НОХД от особен обществен интерес със съдебен акт по същество, **4 бр.дела /или 33%/ са с наказана престъпност**. Осъдени са шест лица, като всички присъди са ефективни. Наред с наказанието лишаване от свобода, по три от делата са наложени и глоби, общо в размер на 31 000.00 лв. Завишеният процент дела с наказана престъпност през 2011г. се дължи основно на 5 – те броя сключени споразумения.

Според съдиите от Наказателно отделение при ОС Стара Загора проблемите при разглеждане на делата, представляващи особен обществен интерес, след обобщаване и анализиране данните за 2011г., се изразяват в причини за забавяне на тези дела, които се оформят в **шест групи**, както следва:

а/ Проблеми и актуална оценка на практическото приложение на разпоредбата на чл.94, ал.4 и 5 НПК, отнасяща се до фигурата на резервния защитник в наказателния процес.

Фигурата на резервния защитник се въведе с изменението на разпоредбата на чл.94 ал.4 НПК /ДВ бр.32/2010г./, целейки да се предотврати безпричинното отлагане на делата, дори при наличие на упълномощен защитник. Съгласно тази разпоредба прокурорът или съдът може да назначи на обвиняемия резервен защитник извън случаите на ал.1 /задължителна защита/, когато делото е за тежко престъпление и това е от изключително значение за провеждане на наказателното производство в разумен срок. При това разпоредбата на ал.6 на практика ограничава до голяма степен целения резултат, доколкото предвижда правата по чл.99 ал.1 НПК назначеният резервен защитник да упражни без съгласието на обвиняемия само в случаите, когато защитата е задължителна и упълномощеният защитник, редовно призован, не се явява по неуважителни причини. Това на практика позволява дори с участието на резервен защитник делото многократно да се отлага, ако защитата не е задължителна, каквато е по-голямата част от делата, представляващи особен обществен интерес, и ако упълномощеният защитник заяви наличието на уважителни причини за неявяването си.

Практическият проблем, който възниква в случаите, когато съдът назначи резервен защитник, е, че мълчаливо или изрично съдебният акт не се изпълнява от Адвокатската колегия, като се изисква допълнително мотивиране на необходимостта за назначаването на такъв. С приетите от НБПП Указания от 04.05.2011г. по приложението на чл.23 ЗПП във връзка с чл.94 ал.4 НПК се оспорва преценката на съда като компетентен орган по назначаването на резервен защитник, като при това се въвеждат допълнителни изисквания, каквито разпоредбата на чл.94 ал.4 НПК не съдържа. Назначаването на резервен защитник, дори в случаите, когато АК не е изпълнила определението на съда, **действа дисциплиниращо на страните, като стимулира подсъдимия своевременно да си упълномощи защитник /в случаите, когато се е отказал от вече упълномощения такъв/ и да организира добросъвестно защитата си, в частност упълномощеният защитник да се явява в съдебното производство, за да се избегне процесуалното представителство от адвокат, който не е избран от страната.**

б/ Проблем с болничните листове и медицинската документация

Съдиите от Наказателно отделение при ОС Стара Загора намират, че **въведеното изискване за представяне на медицинско удостоверение по**

утвърден образец в случаите на заболяване на подсъдимия не е ефективно средство и не може да ограничи отлагането на делата /в частност и делата, представляващи особен обществен интерес/, при изтъкната причина от здравословен характер. На първо място разпоредбата на чл.18 ал.2 от Наредбата за медицинската експертиза визира само осигурените лица, което автоматично изключва от горното нормативно изискване лицата, които не работят или не се осигуряват. В този случай съдът не може да ги задължи да представят визираното медицинско удостоверение. Дори подсъдимият да е осигурено лице, то при възникнало внезапно заболяване обикновено по делото постъпва само молба, с която същото се заявява като основание на искането за отлагане на делото. В този случай съдът не разполага с каквито и да е медицински документи, въз основа на които да прецени дали е твърдяното основание, и е принуден, за да не наруши правото на защита на страната, да отложи делото за друга дата с даването на указания да се представи на съда медицинското удостоверение по чл.18 ал.2 от Наредбата. Обикновено в следващото съдебно заседание такъв формуляр не се представя и подсъдимият се явява, но така или иначе делото вече е било отложено. Изискуемите медицински удостоверения се представят много рядко при изричното им изискване от съда, при което само формалната им проверка за редовност не може да гарантира, че същите са издадени от лекари, включени в състава на съответната ЛКК. Освен това снабдяването на страната с този формуляр се оказва сложна и тровава процедура, особено ако действително е налице заболяване. **Напоследък зачестиха и случаите на хоспитализация на подсъдимите, при която отпада необходимостта да се представя на съда горното медицинско удостоверение.**

в/ Проблем със съдебно медицинските експертизи

От 01.01.2011г. влезе в сила изменението на чл.99а от Закона за лечебните заведения, съгласно което “разходите на лечебни заведения за болнична помощ за извършване на съдебно – медицинска експертиза и свързания с тях медицински транспорт се заплащат със средства от бюджета на съдебната власт по реда на чл.403, ал.1, т.4 ЗСВ”. Това изменение беше прието без да се спази съгласувателния режим и да се уведоми ВСС. Не беше регламентиран начина, по който се извършват тези плащания, а в бюджета на съдебната система за 2011г. нямаше предвидени средства за това. По тази причина в абсолютно всички органи на съдебната власт в страната /в частност и в ОС Стара Загора/ възникнаха сериозни затруднения при осигуряване на съдебно – медицински експертизи по делата. На практика по тези дела имаше опасност наказателният процес да бъде напълно блокиран.

г/ Проблеми с вещите лица

Този проблем продължава да бъде един от основните фактори, затормозаващи процеса. В резултат на направените анализи и на взети решения от ВСС някои от трудностите, свързани с този фактор бяха преодолени. Като пример може да се посочи направеното предложение до МП да отпадне от закона принципът **на случаен избор на вещите лица, което стана факт с измененията на ЗСВ, влезли в сила от 01.01.2011г.**

Въпреки това проблемът с експертизите и вещите лица остава много сериозен и все още оказва силно негативно влияние върху хода на делата с висок обществен интерес.

На първо място стои въпросът за **системния недостиг на средства за експертизи** и невъзможността да се заплащат по – скъпите и сложни експертизи. Освен финансовата, **проблем е и кадровата обезпеченост** на експертизите. Все по – големи трудности се срещат при намирането на качествени вещи лица. По дела с висок обществен интерес, в който подсъдимите са влиятелни на местна основа личности, масово се правят отводи при назначаване на експертизи. Същевременно малкото на брой вещи лица си позволяват да се пазарят за възнагражденията си и за условията, при които да бъдат командирани при необходимост.

Проблем възниква и в случаите, когато се налага по делото да се явят за изслушване вещи лица от отдалечени населени места, в частност от София, поради служебната им ангажираност по дела на територията на цялата страна. Обикновено подсъдимите и защитниците им не дават съгласие за прочитане на заключението при условията на чл.282 ал.3 НПК, което може да причини неколкократно отлагане на делото.

В заключение, отново трябва да се постави въпроса за необходимостта от създаване на специален Закон за вещите лица, тълковниците и преводачите. По този начин голяма част от проблемите, визирани по – горе, ще бъдат разрешени.

д/ Проблеми с призоваването

Неефикасното призоваване е един от основните проблеми, който възпрепятства хода на делата **и в частност на тия с особен обществен интерес** от тяхното начало до края. Проблемите в това отношение са многобройни: липсата на задължителна регистрация при промяна на адреса, недостатъчна кадрова

обезпеченост на службите “Връчване на призовки и съдебни книжа” по места, недостиг на средства.

Идеи за промени в законодателството могат да се дадат в следните насоки:

–Промяна статута на призовкарите – да се разширят правата им, да се въведе униформа или отличителни знаци за респект на гражданите

–Провеждане на периодично обучение на служителите в службите “Връчване на призовки и съдебни книжа”

–Прехвърляне на част от задълженията по връчване на призовките върху съдебната охрана и съдебната полиция

–Засилен контрол и надзор от страна на самия съдия – докладчик, чиито задължения в това отношение са уредени в НПК

е/ Проблема с връщането на делата

Като **основен субективен фактор**, водещ до връщане на делата за доразследване, може да се посочат недостатъчната подготвеност на дознателите, както и липсата на опит в работата на прокурорите. Според направени анализи делата се връщат основно, поради пропуски в досъдебната фаза на наказателния процес.

Разбира се, има и случаи, в които връщането на делата се дължи и на субективната преценка на съдията – докладчик.

Прекалено формализираният процес пък е **основна обективна причина** за връщането на делата за доразследване. За пореден път следва да се посочи, **че НПК е прекалено формален** по отношение на изготвяне на обвинителния акт. Необходими са законови промени в посока към опростяване на процедурите относно изготвяне на обвинителния акт, по – конкретно чл. 246 НПК да се промени, така че да се облекчи формата на обвинителния акт, както и да отпадне възможността за връщане на дела, заради технически грешки.

В заключение по отношение на делата с особен обществен интерес **следва да се отбележи, че е необходимо да продължи активната роля на ВСС** за предприемането и осигуряването на организационни, препоръчителни и контролни мерки за наблюдение движението на делата с особен обществен интерес и преодоляване на причините за незаконосъобразното забавяне на приключването им

с краен съдебен акт, както и за отстраняване на причините за незаконосъобразното връщане на наказателните дела от съдебна фаза за доразследване.

Освен визираните по-горе дела, заслужават внимание и **кръг дела, които макар да не са от наблюдаваните от ВСС дела от особен обществен интерес, поради специфични обстоятелства, са с обществен и медиен интерес /личност на подсъдим, начин на извършване на деянието, последици от престъплението и т.н./.**

С особен интерес в обществото и медиите се следят делата за престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна система и т.нар. наркотични престъпления.

НОХД с наказана престъпност за престъпления

против финансовата, данъчна и осигурителна системи

Год.	Общ брой постъпили НОХД	Общ брой свършени НОХД	Общ бр. дела с наказана престъпност	% дела наказана престъпност към постъп. НОХД	% дела наказана престъпност към свърш. НОХД
2008	27	25	16	59%	64%
2009	17	23	14	82%	61%
2010	22	19	10	45%	53%
2011	17	16	10	59%	63%

Тенденцията при делата за престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна система през анализирания четиригодишен период е, че намаляват както постъплението им, респективно и броят свършени дела, така и броят на делата с наказана престъпност /2008г. – 64%, 2009г. – 61% и 2010г. – 53%/ спрямо общия бр. свършени по тези текстове от НК дела. През 2011г. процентът на тези дела върви нагоре: 63% за 2011г. и 53% за 2010г./

Анализирайки делата за “престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна система”, по-особено внимание заслужават “данъчните престъпления”. Всеки ден в пресата и останалите медии се изнася информация за източване на ДДС в особено големи размери и ощетяване на бюджета с милиони левове. Таблицата по-долу извежда тези престъпления за последните четири години.

Постъпили и приключили НОХД по чл. 255 – 257 НК

за периода 2008 – 2011 год. Наложени наказания

Година	Постъпили дела	Решени с присъда	Прекратени		Осъдени лица до 3 години		Осъдени лица от 3 до 10 год	Други наказания
			Всичко	В т.ч. със споразумен	Общо	В т.ч. условно		
2008	25	18	6	1	19	13	-	-
2009	17	17	5	-	18	17	1	1
2010	22	10	8	-	12	7	-	-
2011	17	8	8	-	8	5	-	-
Всичко:	81	53	27	1	57	42	1	1

Настъпилите промени в законодателството /глава XXVII НПК –съкратено съдебно следствие/ доведоха до налагането на по–леки, най–често условни присъди, като се прилага разпоредбата на чл. 58а НК. По този начин се осигури бързина на съдебното производство, но това понякога е за сметка на справедливото налагане на наказание на съответното виновно лице. За 2008г. решенията с присъда данъчни дела са 18, като половината от тях /9/ са разгледани като съкратено съдебно производство. През 2009г. са постановени 17 присъди по данъчни дела, като 10 от тях /близо 60%/ са разгледани като съкратено съдебно производство. За 2010г. решенията с присъда данъчни дела са 10, като 7 /70%/ са разгледани като съкратено съдебно производство. Данните за 2011г. сочат, че са постановени 8 присъди, като 5 от тях /63%/ са разгледани като съкратено съдебно производство.

В това отношение се приеха и влязоха в сила изменения в материалния закон – НК/ДВ, бр.26/2010г./. Промените в чл.58а, ал.1 НК редуцираха материалноправната привилегия от прилагането на института съкратено съдебно следствие, като премахнаха задължителното приложение на чл.55 НК. Даде се възможност на решаващия съд, чрез редуция на наказанието, да даде израз на съответствието между извършеното престъпление и наложеното наказание. По този начин законодателят направи опит за определяне на справедливи наказания, с осъществяване на генералната и индивидуална превенция, предвидена в чл.36 НК, като през 2011г. бяха отбелязани и първите положителни резултати в тази насока.

По отношение на “тежестта на наказанието” данните сочат, че през 2008г. от осъдените 19 лица, шест са получили ефективни присъди, или 32%, през 2009г. от осъдените 20 лица, само 2 са получили ефективни присъди или 10%. През 2010г. са осъдени 12 лица и **5 са получили ефективни присъди /или 33%/**. **За 2011г. от осъдените 8 лица, 3 са получили ефективни присъди /или 38%/** За четирите години по чл. 255 – 257 НК са осъдени общо 59 лица, в т.ч. 16 ефективно, или 27%.

За сравнение: по данни на ВСС за 2010г. в Р. България за данъчни престъпления я са осъдени 132 лица, като 19 са получили ефективни присъди, **или 14% /ОС Стара Загора – 33%/**, за първото полугодие на 2011г. от осъдените 81 лица, 22 са получили ефективни присъди **или 27% /ОС Стара Загора – 50%/**,

Положителен е фактът, че процентът на ефективно осъдените лица по “данъчни дела” е значително над средния за страната.

Въпреки наличието на обективни трудности 54% през 2008г., 55% през 2009г., 61% през 2010г. и 56% през 2011г. от свършените “данъчни дела” **са приключили до 3 месеца от образуването им**. Положителните данни обаче не трябва да успокояват: от 16 бр. свършени дела, 8 бр. са прекратени и върнати за доразследване или 50% /2010г. – 44%/.

През 2011г. е увеличен броят на постъпилите, респективно свършени дела по чл.354а НК. Свършените дела са близо 2 пъти повече от тези през 2010г. Много висок е процентът на делата с наказана престъпност, като през някои години дори надвишава 100%. /броят на върнатите дела е по – голям от броя на свършените през годината/. За високия процент способства и фактът, че се увеличава броят на приключили дела по чл.354а със споразумение. През 2011г. от 19 свършени дела, само 2 са приключили с присъда.

НОХД с наказана престъпност

за престъпления по чл. 354а НК

Год.	Общ брой постъпили НОХД	Общ брой свършени НОХД	Общ бр. дела с наказана престъпност	% дела наказана престъпност към постъп. НОХД	% дела наказана престъпност към свърш. НОХД
2008	17	16	19	112%	119%
2009	18	19	18	100%	95%
2010	11	10	10	91%	100%

2011	18	19	18	100%	95%
------	----	----	----	------	-----

По отношение на “тежестта на наказанието” се наблюдава не- еднопосочна тенденция през годините. Така през 2008г. от осъдените 18 лица, 8 са получили ефективни присъди, или 44%, през 2009г. от осъдените 22 лица, 14 са получили ефективни присъди или 64%, през 2010г. от осъдените 11 лица 7 са получили ефективни присъди /или 64%/ и през 2011г. от осъдените 29 лица, 13 са получили ефективни присъди /или 45%/. За четирите години по чл.354а НК са осъдени общо 80 лица, в т.ч. 42 ефективно, или 53%. За периода 2008г. – 2010г. тенденцията беше към постепенно увеличаване броят на ефективно осъдените лица, през изминалата 2011г. се забелязва спад, като един от факторите за това е големият брой дела, приключили със споразумение.

Постъпили и приключили НОХД по чл. 354а НК за периода 2008 – 2011 год.

Наложени наказания

Година	Брой постъп дела	Решени с присъда	Прекратени		Осъдени лица до 3 години		Осъдени лица от 3 до 10 год	Други наказания
			Всичко	В т.ч. със споразумение	Общо	В т.ч. условно		
2008	17	4	12	10	17	10	1	-
2009	18	7	12	11	20	8	2	-
2010	11	-	10	9	11	4	-	-
2011	18	2	17	17	25	16	4	-
Всичко	64	13	51	47	73	38	7	-

За сравнение: по данни на ВСС за 2010г. в Р. България за извършени престъпления по чл. 354а НК са осъдени 464 лица, като 220 са получили ефективни присъди, или 47% /ОС Стара Загора – 64%/, за първото полугодие на 2011г. от осъдените 282 лица, 124 са получили ефективни присъди или 44% /ОС Стара Загора – 45%/.

По този показател/тежест на наказанието/ стойностите са над средните за страната.

Данните за свършените НОХД до три месеца от образуването им са много добри: /2011г. – 82%, 2010г. – 72%, 2009г. – 76%, 2008г.–66%/. Големият брой дела, приключили със споразумение през 2011г., е една от основните причини за ръста в този показател. **Броят на делата, приключили с присъда, през анализирания четиригодишен период плавно намалява:** 2011г. – 39%, 2010г. – 45%, 2009г. – 48%, 2008г. – 64% от общия брой свършени НОХД. Разбира се причините за това са от една страна промените в законодателството, обективно разширяващи възможността делата да приключват със споразумение, а от друга – увеличеният брой дела по някои текстове от НК, внесени от Прокуратурата със споразумение.

**НОХД, свършени до 3 месеца от образуването им
и НОХД свършени с присъда**

Год.	Общ брой свършени НОХД	Свършени до 3 месеца от образуването	% от общ бр. свършени НОХД	НОХД свършени с присъда	% от общ бр. свършени НОХД
2008	148	97	66%	95	64%
2009	147	112	76%	71	48%
2010	125	90	72%	56	45%
2011	166	136	82%	65	39%

Тенденцията за **увеличение броя на сключваните споразумения, както на досъдебна, така и в съдебна фаза е особено добре изразена през последните две – три години.** Това води до по-бързо приключване на делото с краен и окончателен съдебен акт, който е по-стабилен, тъй като представлява постигнато съгласие на всички страни, относно виновността на дееца, вида и размера на наказанието, което следва да му бъде наложено, като същевременно и определението, с което е одобрено споразумението, е окончателно и не подлежи на обжалване и протест. Приключването на делата със споразумение е един от добрите варианти за приключване на дела от общ характер, доколкото в този случай всички страни по делото са съгласни с така постигнатото споразумение и с неговите последици, като са приели, че изцяло са постигнати техните цели и са удовлетворени интересите както на правосъдието, така и на пострадалите от престъплението, а същевременно и виновният за престъплението е наказан.

Ето защо и без съмнение, **фактът на увеличаване на броя на постигнатите споразумения по дела от общ характер е в полза и интерес на страните в процеса, а така също и на обществото, доколкото освен индивидуална превенция, наказанието има и генерална такава и създава убеждение в обществото, че виновните лица няма да останат ненаказани и ще понесат наказателна отговорност.**

НОХД приключили със споразумение

Год.	Общ брой приключени НОХД	НОХД приключени със споразумение	% от общ брой приключени НОХД
2008	148	36	24%
2009	147	49	33%
2010	125	41	33%
2011	166	78	47%

През последните 2 – 3 години се затвърждава **още една тенденция**. Расте броят на делата, внесени от Прокуратурата с обвинителен акт, по които е сключено споразумение в съдебно заседание /2011г. – 19 бр., 2010г. – 15 бр./. След като е имало възможност да се сключи споразумение с подсъдимите и защитниците им в съдебно заседание, прокурорите е следвало да се възползват своевременно от възможностите на чл.381 – 382 НПК. По внесените обвинителни актове са образувани НОХД и съответно призовани от съда подсъдими, множество свидетели и вещи лица. Това води до неоправдано ангажиране на множество граждани, както и до увеличаване на разходите на съда за възнаграждения на съдебни заседатели, за вещи лица и свидетели и не на последно място и до отрицателно отношение към съда от призованите лица/без подсъдимия/.

За един по – продължителен период от време, данните **по кои текстове от НК се внасят /постигат в хода на съдебното производство/ споразумения, са еднопосочни**. За последните пет години в ОС-Стара Загора само едно дело е внесено /респективно свършило/ със споразумение по чл.255–257 НК. Същевременно отчетливо расте процентът на тези дела по чл.354а НК. Данните за 2010г. сочат, че 60% от внесените дела по чл.354а НК са със споразумение, като за 2011г. процентът е 78%. По отношение на свършените дела данните са много близки за двете години и високи като стойност: 2010г.–90% и 2011г. – 89% от свършените дела по чл.354а НК са със споразумение.

По отношение на броя **НОХД, свършени със съдебен акт по същество данните за периода 2008г. – 2010г. показват спад**: 78% за 2010г., 82% за 2009г., 89% за 2008г. спрямо общия брой свършени НОХД. **2011г. слага край на тази неблагоприятна тенденция – 86% от приключилите 166 бр. НОХД са със съдебен акт по същество**. За отбелязване е, че три от делата не са приключили с акт по същество по напълно обективни причини: едното е прекратено и изпратено по подсъдност, второто е прекратено и изпратено във ВКС за определяне на друг равен по степен съд и третото – прекратено и изпратено на Специализираната Прокуратура на Р. България. Явно провежданите съвместни работни срещи на съдиите от

наказателно отделение с прокурорите при ОП Стара Загора, на които се обсъждаха причините и основанията за прекратяване на делата от съда и връщането им на органите на досъдебното производство за доразследване са дали резултат.

НОХД, свършени със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени НОХД	НОХД свършени със съдебен акт по същество /присъда и споразумение/	% от общ брой свършени НОХД
2008	148	131	89%
2009	147	120	82%
2010	125	97	78%
2011	166	143	86%

От изложените по-горе данни следва изводът, че качеството на правораздаването в ОС Стара Загора се е подобрило както по отношение на бързина на съдопроизводството /повече дела, свършени в тримесечен срок/, така и по отношение на ефективност /повече постановени съдебни актове по същество/.

Причините, водещи до връщане на дела от съда на прокурора за доразследване, не са по различни от предишните години.

След преглед на актовете на ОС Стара Загора, отнасящи се до прекратяване на съдебното производство и връщане делото на прокурора /разпореждания по чл. 249, ал.1 във връзка с чл. 248, ал.2, т.3 НПК, определения по чл. 288, т.1 НПК и решения на Окръжен съд гр. Стара Загора, постановени във въззивни производства/, може да се направи извод, че допуснатите от органите на досъдебното производство съществени нарушения на процесуалните правила, обуславящи прекратяване на съдебното производство и връщане делото на прокурора, се свеждат до следното:

– Органите на досъдебното производство в нарушение на чл. 55, ал. 1 НПК /правото на обвиняемия да участва лично в наказателното производство/, са провели разследване /привличане на обвиняем, събиране на доказателства, предявяване на разследване/ в отсъствието на обвиняемия, без да са изискали справка за резултатите от щателното издирване на обвиняемия, който е бил обявен за общодържавно издирване. За да се проведе разследване в отсъствие на обвиняемия, респективно наказателното производство да продължи в съдебната фаза в негово отсъствие, е необходимо освен да са налице

предпоставките по чл. 206 във връзка с чл. 269, ал. 3 НПК, но и да са събрани доказателства за тези предпоставки.

– Най-чести са случаите, когато в обстоятелствената част на обвинителния акт не се съдържат факти, имащи отношение към всички съставомерни признаци на деянието и участието на обвиняемия в него – липса на факти и обстоятелства, обосноваващи квалифициращи признаци, не се сочат конкретните осъждания, които обуславят деянието, като извършено в условията на опасен рецидив по смисъла на чл. 29, ал. 1, б. “а” и б. “б” НК, а също така не се излагат правни изводи, въз основа на посочените в обстоятелствената част на обвинителния акт факти.

– Следва да се отбележи, че са констатирани случаи на **непрецизен изказ от страна на прокурора при изготвяне на обвинителния акт**, което в някои случаи води до такава неяснота, че обвинителния акт е негоден да изпълни предназначението си, а от тук се накърнява правото на защита на обвиняемия.

Предвид всичко гореизложено, макар и в правната теория да се застъпва становище, че прокуратурата и органите на досъдебното производство следва да бъдат освободени от задължението да прецизират правната квалификация на деянието и да се концентрират върху доказването на обвинението /да изяснят фактическата обстановка и да съберат и предявят по делото надлежен и годен доказателствен материал във връзка с инкриминираното деяние/, а съдът да е този, който да определя правната квалификация на деянието и **настоящият Наказателно–процесуален кодекс вменява задължение на съдията–докладчик, респективно състава на съда**, да следят допуснато ли е отстранимо съществено нарушение на процесуалните правила, довело до ограничаване на процесуалните права на определени субекти в стадия на досъдебното производство и, ако е допуснато такова, съдебното производство да се прекратява, а делото да се връща на прокурора за отстраняването му.

Малък е броят на постановените оправдателни присъди: 2008г. – 2 бр. и 2009г. – 1 бр. , 2010г – 1 бр. и 2011г. – 2 бр., т.е. 1.35 % през 2008г., 0.68% през 2009г., 0.80% през 2010г. и 1,20% през 2011г. от общия брой свършени НОХД. От общо свършените през четирите години 586 бр. НОХД, 6 са приключили с оправдателна присъда или 1.02%. Всички са обжалвани: 1 е потвърдена, 2 – отменени и за три – няма резултат.

По едно от делата, приключило с оправдателна присъда през 2011г. съдът е счел, че обвинението срещу подсъдимия за извършено престъпление по чл.244, ал.1 от НК не е доказано по несъмнен начин, тъй

като в хода на съдебното следствие се установява, че деянието не е извършено от подсъдимия. Събрани са доказателства, че деянието е извършено от други лица. Това е дало основание на съдебния състав да постанови оправдателна присъда /съгласно чл.304 НПК/.

Втората оправдателна присъда /по чл. 304б, ал.1, чл.210, ал.1, т.3, чл.209, ал.1 НК/ предизвика голям обществен и медиен интерес, тъй като подсъдим беше бившия кмет на Сливен – Йордан Лечков.

Съдебният състав е приел, на база събраните доказателства, че **обвинението срещу подсъдимия Лечков, не е доказано по несъмнен начин**, каквито са изискванията на чл.303, ал.2 от НПК за постановяване на осъдителна присъда. Обвиненията не е възможно да се осъществят при условията на идеална съвкупност, поради несъвпадане на изпълнителното деяние на двете престъпления. Въз основа на установената по делото безспорна фактическа обстановка съдът е приел, че обвинението срещу подсъдимия Лечков, не е доказано по несъмнен начин, каквито са изискванията на чл.303, ал.2 от НПК за постановяване на осъдителна присъда.

В хода на съдебното следствие съдът е установил, че описаното в обвинителния акт деяние, за което прокуратурата приема, че осъществява съставомерните признаци на престъпление по чл.304б, ал.1 от НК и на престъпление по чл.210, ал.1, т.3, предл.1, вр. чл.209, ал.1 от НК, в условията на идеална съвкупност, не е извършено от подсъдимия Лечков. Това е дало основание по чл.304 от НПК да бъде постановена оправдателна присъда.

НОХД, свършили с оправдателна присъда

Год.	Общ брой свършени НОХД	Общ бр. оправдателни присъди	Текст от НК	Резултат от обжалването	% от общ бр. свърш. НОХД
2008	148	2	Чл.283а Чл.115	Потвърдена Няма резултат	1.35%
2009	147	1	Чл.354а, ал.2, чл.242	Отменена	0.68%
2010	125	1	Чл.343, ал.3, пр.2, ал.4	Отменена	0.80%
2011	166	2	Чл.244, ал.1 НК Чл.304б, ал.1 НК	Няма резултат Няма резултат	1.20%

Общо:	586	6	1.02%
-------	-----	---	-------

Причините за постановявяне на оправдателни присъди могат да се обобщят: Несъставомерност на деянието, за което е внесен обвинителен акт, липса на доказателства, обосноваващи осъдителен съдебен акт по несъмнен начин. В тези случаи наблюдаващият прокурор е следвало да направи всичко възможно, за да се съберат необходимите доказателства, с оглед доказване по безсъмнен начин на извършеното престъпление и съответно участието на обвинените лица в него. Ако тази убеденост, въпреки изчерпването на всички възможни процесуални способности не е била налице, прокурорът закономерно е трябвало да прекрати делото.

От съдените 187 лица през 2011г. са осъдени 185 (от които 4 непълнолетни), оправдани са две лица, което представлява 1.08% от осъдените. Най-масовото наказание е “лишаване от свобода до три години” –129 лица, от които 89 лица при условията на чл.66НК /т.н. условно/, след това “над три до десет години лишаване от свобода” – 38 лица, “над десет до тридесет години лишаване от свобода ” – 6 лица и други наказания – 12 лица.

Съдени и осъдени лица за периода 2008г. – 2011г.

Год.	Съдени	Осъдени	До 3 години		Над 3 до 10	Над 10 до 30	Доживотзатвор	Без замяна	Други
			Общо	В т.ч. усл.					
2008	156	154	113	80	19	7	1	-	14
2009	153	152	111	73	19	5	1	-	16
2010	130	129	82	46	16	8	2	-	21
2011	187	185	129	89	38	6	-	-	12

Известен ръст през 2011г. /само по отношение на 2010г./ се наблюдава в броя на постановените условните присъди /2011г. – 48%, 2010г.–36%, 2009г.– 48%, 2008г. – 52%/ от общия брой осъдени лица. Ръст се наблюдава в броя на “по-тежките присъди”. Осъдените лица с присъда “над 3 до 10г” и “над 10 до 30г” са 24% през 2011г., 19% през 2010г., 16% през 2009г. и 17% през 2008г. от общия брой осъдени лица. През 2011г. няма постановена доживотна присъда, за разлика от 2008г. и 2009г., когато са постановени по една доживотна присъда и 2010г. – 2 доживотни присъди.

Най – тежката присъда, постановена през 2011г. е за престъпление по чл. 116, ал.1, т.6, чл.115 НК – 25 години лишаване от свобода. Делото е

обжалвано на въззивна и касационна инстанция и в началото на 2012г. се е върнало с резултат – присъдата потвърдена.

Присъда от 12г. лишаване от свобода и глоба в размер на 100 000 лв. е наложена на подсъдима, обвинена по чл.242, ал.2, чл.354а, ал.2, т.1 НК. Присъдата е потвърдена в ПАС и в момента е на обжалване във ВКС.

През 2011г. расте броят на свършените ЧНД първа инстанция. Увеличението е със 75% спрямо 2008г., с 27% спрямо 2009г. и с 21% спрямо 2010г. Като процентно отношение те са 82%, през 2011г., 84% през 2010г., 81% през 2009г. и 75% през 2008г. спрямо общия брой свършени наказателни дела първа инстанция

Свършени ЧНД първа инстанция

Год.	Общ брой свършени нак. дела първа инст.	Свършени ЧНД първа инстанция	% от общ брой свършени нак.д. първа инст.	% изменение на ЧНД първа инст. спрямо 2008 г.
2008	596	448	75%	100%
2009	766	619	81%	138%
2010	774	649	84%	145%
2011	954	783	82%	175%

Свършените през 2011г. 169 бр. ВНОХД, ВНЧХД и ВАНД са с 12% повече от свършените през 2010г. /151 бр./, с 26% повече от свършените през 2009г. /134 бр./ и с 15% повече от тези през 2008г. /147 бр./ . **По отношение свършените частни наказателни дела въззивна инстанция през 2011г. има съществен ръст** спрямо предходните три години: с 9 % спрямо 2010г. с 32% спрямо 2009г. и с 34% спрямо 2008г. /2011г. – 196 бр., 2010г.– 179 бр., 2009г. – 149 бр., 2008 г. – 146 бр./

Свършени ВНОХД, ВНЧХД, ВАНД и ВЧНД

Год.	Общ брой свършени ВНОХД, ВНЧХД и ВАНД	% изменение спрямо 2008 г.	Общ брой свършени ВЧНД	% изменение спрямо 2008 г.
2008	147	100%	146	100%
2009	134	91%	149	102%
2010	151	103%	179	123%
2011	169	115%	196	134%

По отношение качеството на правораздаването.

През 2011г. са обжалвани 41 бр. НОХД или 24% от общия бр. свършени дела. Потвърдени са 13 бр., изменени – 9 бр. и отменени – 6 бр.. При ЧНД са обжалвани 73 бр. дела /9%/, потвърдени са 67 бр., изменени – 1 бр. и отменени 13 бр. При делата като въззивна инстанция са обжалвани 12 бр. /3%/, потвърден са 2 бр. и отменени 2 съдебни акта. Показателен е фактът, **че голяма част от “изменените присъди” са с промяна в гражданската част /размера на присъденото обезщетение/ с мотив от въззивната инстанция неспазване “принципа на справедливост”.** Донякъде **противоречивата съдебна практика** е една от основните причини за промяна в размера на присъденото обезщетение.

Причините, които са довели до отмяна или изменение на съдебни актове по наказателни дела в ОС Стара Загора могат да се сведат до няколко:

– През 2011г. се върна отменена, постановената през 2010г. оправдателна присъда по дело за престъпление по чл.343, ал.3, вр.ал.4 НК.

Апелативният съд е счел, че **неправилно първата инстанция е градила изводите си относно приложението на материалноправната норма и квалификацията на деянието.** Първоинстанционният съд неправилно е интерпретирал действията на водача, като е развил тезата за спасителна маневра и случайно деяние. Въззивният съд е счел, че по несъмнен и категоричен начин може да се приеме извода, че от обективна и субективна страна, подсъдимият е осъществил състава на престъплението по чл. 343, ал.4. вр. с ал.3 НК и е постановил осъдителна присъда.

–При четири от отменените присъди Апелативният съд е открил процесуални недостатъци на обжалвания съдебен акт от категорията на абсолютните по смисъла на чл. 348, ал.3, т.1 НПК и отстраними, но не от настоящата инстанция или от друг съдебен състав. Апелативният съд е констатирал, че това може да бъде сторено само чрез отмяна на първоинстанционните присъди и връщане на делото на прокурора за отстраняване на визираните процедурни недостатъци и реализиране в пълен обем на правомощията му, произтичащи от разпоредбите на чл. 246 НПК.

Липсата на ясно формулирано обвинение, в което да се описват обективните признаци на инкриминираното деяние, респективно ограничаване правото на защита на обвиняемия, е най – често срещания порок в работата на органите на досъдебното производство, ставащ причина за отмяна на първоинстанционна присъда и връщане делото на прокурора.

–През 2011г. една присъда е отменена и върната за ново разглеждане от друг състав на ОС Стара Загора, поради констатирани от въззивната инстанция **противоречие между диспозитив и мотиви на постановената присъда.**

Апелативният съд е постановил, че противоречието между мотиви и диспозитив на присъдата е равнозначно на липса на мотиви, тъй като мотивите към присъдата са логическо продължение на нейния диспозитив, поради което е необходимо вътрешно единство между тях и това представлява особено съществено нарушение на процесуалните правила по смисъла на чл.348 ал.3 т.2 НПК, което въззивната инстанция не може да отстрани. Това е наложило отмяна на присъдата и връщане на делото на същия съд за ново разглеждане от друг състав.

–Неправилната преценка от страна на ОС град Стара Загора по въпросите на чл. 248, ал. 2 т. 3 НПК има ли на досъдебното производство допуснато отстранимо съществено процесуално нарушение е довело през 2011г. до отмяна на две разпореждаия за прекратяване на съдебното производство.

Качество на обжалваните съдебни актове при наказателните дела

Вид дело	Общ бр свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ бр.свършени дела	Потв. съдебен акт	Изм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.	Отм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.
НОХД и АНД	171	41	24%	13	9		6	-
ЧНД	783	73	9%	67	1	-	13	-
Нак .д. II инст	365	12	3%	2	-	-	2	-
Всичко	1319	126	10%	82	10	-	21	-

През 2011г. са свършени 169 бр. ВНОХД и ВНЧХД, обжалвани са 12 бр. /7%/. Два съдебни акта са потвърдени и два – отменени.

Наказателни дела предмет на касационна проверка

Вид дело	Общ бр свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ бр.свършени дела	Потв. съдебен акт	Изм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.	Отм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.
ВНОХД ВНЧХД	169	12	7%	2	-	-	2	-

Резултатите от цялостната дейност сочат, че съдиите в наказателно отделение на ОС Стара Загора **притежават добър професионален опит и знания**, работят с чувство за отговорност, като добросъвестно изпълняват задълженията си. В болшинството от случаите мотивите към постановените от тях съдебни актове се изготвят в законоустановените срокове. През 2012г. **следва да се обърне внимание върху качеството на постановените**

съдебни актове, тъй като то е основен показател за ефективната работа на съдилищата. **Съдиите от наказателна колегия разполагат с необходимия капацитет** за постановяване на законосъобразни и обосновани съдебни актове, без да допускат съществени нарушения на процесуалните правила.

Съгласно чл.29, ал.8 ЗСРС от 2008г. в Годишните отчетни доклади на окръжните съдилища се включва и информация за издадените през годината разрешения за използване на СРС.

През 2011г. Председателят на ОС Стара Загора е дал 872 бр. разрешения за използване на СРС. Изготвени и получени са 143 бр. ВДС екз. №1.

Броят на дадените разрешения, както и броят на лицата по отношение на които е дадено разрешение за използване на СРС през отчетната година се е увеличил, увеличен е и броят на изготвените ВДС. Трябва да се има предвид, че през 2010г. се извърши промяна в НК /ДВ бр.26/2010г./, с която се увеличи обхватът на тежките престъпления, което е обективна предпоставка за използване на СРС. Не се констатира злоупотреба от органите, които имат право да искат разрешение за използване на СРС/Прокуратура, МВР, ДАНС, ГДБОП/, тъй като в съда са внесени много обвинителни актове и образувани НОХД с висока фактическа и правна сложност, по които има приложени ВДС.

Брой разрешения за СРС

Година	Брой дадени разрешения за използване на СРС	% увеличение спрямо 2009г.	Брой изготвени и получени ВДС екз. № 1	% увеличение спрямо 2009г.
2009г.	460	100%	66	100%
2010г.	823	179%	104	158%
2011г.	872	190%	143	217%

2.4 Свършени фирмени дела

Закономерно, с влизане в сила от 01.01.2008г. на ЗТР броят на свършените **фирмени дела** в ОС Стара Загора рязко намаля: /2011г. – 70 бр. 2010г. – 64 бр., 2009г. – 63 бр., 2008г. – 106 бр./.

3. Обобщени изводи за дейността на ОС Стара Загора

Разглеждайки дейността на съда като цяло, могат да се направят следните обобщени изводи:

3.1 Висок процент на делата, свършени до 3 месеца от образуването им /2011г. – 84%, 2010г. – 84%, 2009г. – 84%, 2008г. – 77%/ . За високия процент през 2011г., 2010г. и 2009г. влияние оказва и фактът, че с влизането в сила на новия ГПК и процедурата по размяна на книжа, времетраенето на съдебното производство при първоинстанционните граждански и търговски дела тече от закритото разпоредително заседание за насрочване на делото до датата на постановяване на съдебния акт.

3.2 Висок процент на делата, свършени със съдебен акт по същество /2011г. – 84%, 2010г. – 84%, 2009г. – 83%, 2008г. – 76%/.

3.3 Увеличен е /макар и много малко/ броят на останалите несвършени дела в края на отчетния период: /2011г. – 583 бр., 2010г. – 558 бр., 2009г.–536 бр., 2008г.–429 бр./ . За високия брой несвършени дела в края на 2011г. влияние оказва и фактът, че с влизане в сила на новия ГПК и процедурата по размяна на книжа “действителното” времетраене на съдебното производство /от образуване на делото/ значително се увеличи.

3.4 Относително постоянен през последните три години е броят на обжалваните дела /2011г. – 507 бр., 2010г. – 518 бр., 2009г. – 498 бр., 2008г. – 394 бр./ . Структурата на обжалваните дела в ОС Стара Загора през разглеждания четиригодишен период изглеждат така:

Обжалвани дела по видове в ОС Стара Загора

Год.	Обжалвани граждански дела	Обжалвани търг.и фирм. Дела	Обжалвани наказателни дела	Обжалвани администр. Дела	Общ брой обжалвани дела
2008	192	116	82	4	394
2009	259	153	85	1	498
2010	237	168	111	2	518
2011	224	156	126	1	507

3.5 Белег за високо качество на работата на съдиите от окръжния съд е, че през 2011г. са върнати от горната инстанция с **отменени решения общо 75 броя** /2010г. – 94 бр., 2009г.– 89бр., 2008г. – 101бр./ **дела** от всички отделения на съда, в т.ч. **3 бр.** /2010г. – 1 бр., 2009г.– 10 бр., 2008г. – 12бр./ **по обективни причини.**

Качество на правораздаването в ОС Стара Загора

Година	Общ брой върнати дела	Общ брой отменени съдебни актове	% отменени съд. актове към бр. върнати дела
2008	517	101	19.54
2009	498	89	17.87
2010	508	94	18.50
2011	465	74	15.91

Едва 15.91% от общия брой върнати през 2011г. дела в ОС Стара Загора /465 бр./ са отменени /2010г. –18.50%, 1009г. – 17.87%, 2008г. – 19.54%/. Налице е тенденция към постоянно намаляване на този негативен показател.

С най – добри показатели през 2011г. е гражданско отделение – само 14.65% от върнатите от обжалване дела са отменени. За търговско и наказателно отделение стойностите са съответно – 15.58% и 18.58%. Отлични са показателите на върнатите от обжалване въззивни граждански дела – само 10.78% са отменени/върнати – 167, отменени – 18/

Качество на правораздаване при търговските дела

Год.	Общ бр. свърш. дела	Общ бр. върнатидела	Потв. съд. акт	Изм. съд. акт	В т.ч. обект. прич.	Отм съд. акт	В т.ч. обект. прич.	% отмен. към общ бр.свърш.	от б
2008	579	108	70	16	8	22	9	3.80	
2009	660	167	118	18	6	31	8	4.70	
2010	696	142	104	23	3	15	1	2.16	
2011	789	154	119	11	1	24	3	3.04	

Качество на правораздаване при гражданските дела

Год.	Общ бр. свърш. дела	Общ бр. върнатидела	Потв. съд. акт	Изм. съд. акт	В т.ч. обект. прич.	Отм съд. акт	В т.ч. обект. прич.	% отмен. към общ бр.свърш.	от б
2008	1490	324	236	33	-	55	3	3.69	
2009	844	246	191	20	-	35	-	4.15	

2010	774	245	175	16	1	54	-	6.98
2011	773	198	153	16	1	29	-	3.75

Качество на правораздаване при наказателните дела

Год.	Общ бр. свърш. дела	Общ бр. върнати дела	Потв. съд. акт	Изм. съд. акт	В т.ч. обект. прич.	Отм съд. акт	В т.ч. обект. прич.	% отмен. към общ бр. свърш.
2008	889	85	50	17	-	18	-	2.02
2009	1049	85	45	17	-	23	2	2.19
2010	1104	121	85	11	-	25	-	2.26
2011	1319	113	82	10	-	21	-	1.59

Анализът на върнатите от въззивна и касационна инстанция дела дава основание да се посочат **няколко основни причини, станали повод за отмяна или обезсилване на съдебните актове** на ОС град Стара Загора като първа инстанция.

– Недостатъчна задълбоченост при проверка редовността на исковата молба и наличието на останалите процесуални предпоставки за допустимостта на предявения иск. В тази връзка следва да се отбележи, че има констатирани и случаи на допуснато изменение на иска под формата на “уточняване на исковата молба” пред въззивната инстанция, което е довело до произнасяне по непредявен иск от ОС Стара Загора като първа инстанция и в резултат - до обезсилване на постановения съдебен акт от въззивната инстанция.

– Неправилна правна квалификация на спорното материално право и липса на разпределение на доказателствената тежест в доклада по делото /често и непълен доклад/.

– Неправилно тълкуване и прилагане на материално правните норми при решаването на спора.

3.6 С оглед изричните изисквания на ВСС, съгласно Протокол №1/11.01.2010г. **“да се даде конкретна оценка за индивидуалната работа на съдиите”** от обобщените данни и показатели се налагат следните изводи:

– **по отношение на гражданските дела**

През годината в Гражданско отделение работиха девет съдии, в т.ч. и младши съдия /два състава по въззивните дела и два – по първоинстанционните дела/.

Свършени са общо 164 първоинстанционни граждански дела, от които 92 бр. или 56% /2010г. – 64%/ в тримесечен срок. **По – добър е показателят по отношение на постановените съдебни актове по същество – 118 бр. или 72% /2010г. – 64%/.** Показателите при въззивните дела са много близки при всички съдии, **като най – добри те са за: бр. свършени дела – съдия Мариана Мавродиева /105 бр./, бр. свършени до 3 месеца дела – съдия Даниела Телбозова /94.67%/ и съдия Румяна Тихолова /88.66%/ и бр. дела, свършени със съдебен акт по същество – съдия Маргарита Саранеделчева /93.62%/.** С **най – малко отменени съдебни актове** са съдия Румяна Тихолова /1 бр./ и съдия Иванела Караджова /1 бр./ . Още веднъж следва да се отбележи **много доброто качество на съдопроизводството** по отношение на въззивните граждански дела: едва 10.78% от върнатите дела са отменени. **С най – малко висящи дела в края на отчетния период** е съдия Даниела Телбизова /2 бр./ .

– по отношение на търговските и фирмени дела

През годината в Търговско отделение работиха 5 съдии. Като се има предвид постоянното увеличение в постъпването на търговски дела, в частност и на тези с висока фактическа и правна сложност, **постигнатите резултати през 2011г. са много добри.** С най – добри показатели са: **бр. свършени дела – съдия Румяна Танева /197 бр., вкл. и 3 бр. граждански дела/ и съдия Анна Трифонова /191 бр./, бр. свършени до 3 месеца дела – съдия Стефан Саранеделчев /93.83%/ и бр. дела, свършени със съдебен акт по същество – съдия Димитър Христов /86.36%/ и съдия Румяна Бончева /85.53%/.** С **най–малко отменени съдебни актове са:** съдия Румяна Бончева /1 бр./, съдия Стефан Саранеделчев /2 бр. решения/ и съдия Анна Трифонова /3 бр., от които само едното е решение/, **а с най – малко висящи дела в края на отчетния период** е съдия Стефан Саранеделчев /21 бр./.

Търговско отделение е най – висока натовареност по отношение на постъпили, респективно свършени дела в ОС Стара Загора през последните четири години.

– по отношение на наказателните дела

През годината в Наказателно отделение работиха десет съдии, в т.ч. и младши съдия. Броят постъпили, респективно свършени дела е в по– широки граници /по отношение на отделните съдии/, като тук влияние оказват ЧНД първа инстанция /бързите производства се гледат от дежурен съдия/. През 2011г. от всички отделения на ОС-Стара Загора Наказателно отделение **е с най – голям ръст на постъпление – 22%** спрямо предходната година. Натовареността при

съдиите, разглеждащи наказателни дела, идва не само от увеличеното им постъпление, но и от не малкия брой дела от особен обществен интерес, постъпили за разглеждане в ОС Стара Загора. През 2011г. броят им е 28, или 17% от всички постъпили НОХД /166 бр./. Това са дела с висока фактическа и правна сложност, предизвикващи голям обществен и медиен интерес и пряко наблюдавани от ВСС.

С най – добри показатели през 2011г. са: **бр. свършени дела** – съдия Мариана Христатијева /214 бр./ и съдия Ива Стефанова /205 бр./, **като двете са и с най – голям бр. свършени дела в ОС Стара Загора като цяло, бр. дела, свършени до 3 месеца** – съдия Соня Каменова /98.22%/ и съдия Спасена Драготинова /97.02%/, **бр. дела със съдебен акт по същество** – съдия Соня Каменова /96.45%/ и съдия Мариана Христатијева /96.26%/. **Без отменени присъди** са съдия Красимир Георгиев, съдия Красимира Дончева и съдия Красимир Рачев. **С най– малко висящи дела в края на отчетния период** – Спасена Драготинова /11 бр./, съдия Соня Каменова /11 бр./ и съдия Татяна Гьонева /12 бр./.

3.7. В годишния доклад се изнесоха множество данни и се направи подробен анализ за дейността на съда през изминалата 2011г. в сравнение с предходните години. **Затова казаното до тук ще бъде представено от една малко по – различна гледна точка – с включване и на малко демографски данни.**

Съдебният район на Окръжен съд Стара Загора включва 11 общини с общо население 333 265 жители. /01.02.11 г./. При 24 съдии и 51 съдебни служители /общо 75 лица, работещи в съдебната система/, **на всеки 13 886 лица има 1 окръжен съдия и на всеки 4 444 лица – 1 работещ в съдебната система.**

**“норми на обслужване” за ОС Стара Загора и ОС Пловдив
/сравнителен анализ/**

Съд	Население /01.02.2011г./	Бр. съдии по щат	Бр. заети в съд. с-ма	1 съдия/ жители	1 зает/ жители
ОС Пловдив	683 027	58	154	11776	4435
ОС Ст.Загора	333 265	24	75	13886	4444

Данните показват, че ОС Стара Загора е с “най – високи норми на обслужване” /брой граждани от един съдия и брой граждани от един зает в съдебната система/ в сравнение с всички окръжни съдилища от Апелативния район.

През последните 2 години съдебната система е изправена пред още един проблем: недостигащите и като цяло намалени бюджетни средства.

Интерес ще представлява съпоставката на натовареността на ОС-Стара Загора и постъпилите бюджетни средства, с това “каква е цената на едно свършено дело”.

Броят свършени дела през 2011г. е с 12% по – голям спрямо 2010г. и с 40% –спрямо 2009г. /2011г – 2953 бр., 2010г. – 2640 бр., и 2009г. – 2116 бр./ . Същевременно отпуснатите бюджетни средства за 2011г. са с 5% по – малко в сранение с 2010г. и с 15% повече в сравнение с 2009г.

Брой свършени дела, бюджет и “цена на едно дело”

за периода 2009г.– 2011г. в ОС Стара Загора

Окръжен съд	2009г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр. свършено дело	2010г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр. свършено дело	2011г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр. свършено дело
ОС Ст. Загора	1884470	720	2283115	865	2168901	734
	2116		2640		2953	

При тези данни, цената на едно свършено дело в ОС Стара Загора за 2011г. е съпоставима с тази през 2009г. и с 15% по – ниска в сравнение с 2010г. Поради липса на данни за бюджетните сметки на съдилищата, не може да се направи сравнителен анализ между ОС Стара Загора и други окръжни съдилища, но имайки пред вид визираните вече стойности по отношение на натовареността /много близки до трите най – натоварени съдилища в Р. България/, **аналогични резултати могат да се очакват и по отношение на “цената на едно дело”.**

Като цяло може да се направи извода, че колкото по – натоварен е един съд, толкова по – висока “норма на обслужване” има той, а свършените му дела са с по – ниска “себестойност”.

През 2011г. по бюджета на съдебната власт от ОС Стара Загора са внесени общо **1 020 981.00 лв.**, от които 1 002 624.00 лв. държавни такси, 10 707.00 лв. от конфискувани средства и 7 650.00 лв. от глоби. /2010г. – 1 361 916.00 лв., 2009г. – 984 979.00 лв. и 2008г. – 661 230.00 лв./

Внесените по бюджета суми през 2011г. са с 4% повече спрямо 2009г., с 54% повече спрямо 2008г. и с 25% по – малко спрямо 2010г.

III. СГРАДЕН ФОНД И ТЕХНИЧЕСКА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

1. Сгради, оборудване, проблеми

Извършените ремонти през 2011г. в сградата на Съдебната палата Стара Загора бяха намалени в сравнение с предшестващите такива. Това се дължеше главно на икономическата среда и кризата в цялата държава, както и на намалелите средства в бюджета на съда и съдебната система, касаещи текущите ремонти и обзавеждания.

През месец август 2011г. бе извършен аварийен ремонт на главно ел. табло НН в сутерена на Съдебна палата Стара Загора. С това приключи основния ремонт на всички ел. табла, обслужващи етажите и съдебните зали, съдийски кабинети и канцеларии на ОС Стара Загора и РС Стара Загора. Остават неотремонтирани само 2 бр. ел. табла в сградата на III–тия и IV–тия етаж на западното стълбище. Тези ел. табла обслужват помещенията на ОП Стара Загора.

През месец септември 2011г. беше проведен конкурс и подписан договор през месец октомври за аварийна подмяна на покривно покритие в Съдебната палата след осигурени 92 255 лв. с ДДС от аварийния фонд на ВСС. През месец ноември 2011г. бе завършена подмяната на покривното покритие, както и на олуците и водосточните тръби на целия покрив на сградата. През настоящия зимен сезон и за в бъдеще не се очакват никакви течове от покрива с гаранция не по–малко от 15 години.

През месец ноември 2011г. беше проведен конкурс и през месец декември подписан договор за доставка на аварирала центробежна помпа и филтър на отоплителната инсталация в котелното помещение в Съдебната палата след осигурени 5 760 лв. с ДДС от аварийния фонд на ВСС. През месец декември 2011г. бе извършена и подмяната на авариралата центробежна помпа и филтъра в котелното помещение, като по този начин по–ефективно ще се регулира подаването на отоплителната инсталация в отделните съдебни зали, съдийски кабинети и канцеларии. С този ремонт през настоящия отоплителен сезон се разреши проблема с частичните прекъсвания на топлоподаването в различни помещения на IV–тия етаж от сградата.

През 2011г. бяха осигурени средства и закупени следните необходими за дейността в съда технически средства: цифров телефонен апарат и скенер, непрекъсваемо токозахранващо устройство за мрежата UPS, мрежова карта, комутатор и 3 бр. SWITCH, външен твърд диск, мобилен компютър Dell, 7 бр. монитори ViewSonic, RAM 2GB /памет за компютър/, 2 бр. размножителни машини Xerox, както и 2 бр. табуретки за съдийски кабинет. Проблемите с поддържане в изправност и подмяна на техниката /компютри и размножителна техника/ в ОС Стара Загора не се решават

цялостно, а поетапно поради липса на достатъчно предоставени средства от ВСС.

През настоящата 2012г. ще са необходими средства за закупуване на нови технически средства – 15 бр.монитори за нуждите на деловодства и съдебни секретари в ОС Стара Загора.

През изминалата 2011г. остана нерешен проблема с преместването на съдия Красимир Георгиев в съдийски кабинет на Окръжен съд.

През настоящата 2012г. след преместването на Административен съд Стара Загора в сградата на бул. “Руски” № 44 е необходимо да се извърши текущ ремонт с подмяна на осветителните тела, боядисаване на тавана и стените, ремонт на настилката на подиума с дъбов паркет с цялостно циклене, фугиране и лакиране на съдебна зала № 4 на I–вия етаж. С този ремонт ще бъде завършен ремонта на всички съдебни зали на ОС Стара Загора. Така тенденцията да се ремонтират по линията на текущи ремонти залите, като се подменят поетапно вътрешната ел. инсталация в тях и се поставят нови осветителни тела, се изпълняват предписанията на РС “ПАБ” гр. Стара Загора за полагане на нови отговарящи на противопожарните и санитарно–хигиенни норми в Република България ел. кабели и осветителни тела.

При възможност и наличие на средства през 2012г. ще се довърши ремонта на архива на “Наказателно отделение”, където бяха подменени само осветителните тела, а е необходимо да се извърши ремонт на тавана и стените и се изпълнят предписанията на на РС “ПАБ” гр. Стара Загора.

През настоящата 2012г. ще се кандидатства за средства за изграждане на служебен асансьор в северния английски двор. За това инвестиционно намерение предстои възлагане, разработване и съгласуване на работни проекти по всички части и кандидатстване за средства за капиталовите разходи пред МП или пред Министерство на регионалното развитие и благоустройството по европейските фондове – програма “Регионално развитие”.

През 2011г. във връзка с усложняващата се обстановка по линия на международния тероризъм и с цел повишаване надежността на Съдебната палата Стара Загора и недопускане внасянето на взривни материали и вещества и във връзка с всички предписани мероприятия от ГД “Охрана” към МП се подготвиха и предадоха в МП пълни количествено–стойностни сметки, касаещи ремонтни работи, свързани с монтираното външно и вътрешно видеонаблюдение в сградата на Съдебната палата Стара Загора, като и осигуряване на ограничителен пропускателен режим по етажите.

Поради липса на достъжно средства в МП, тези предвидени СМР не бяха извършени през 2011г. Предстои тяхното извършване на по-късен етап след предоставяне на средства.

2. Техническо оборудване – компютри, принтери, мрежи, програмни продукти, проблеми.

През 2011г. в ОС Стара Загора се закупиха един UPS за сървър, два настолни скенера, едно многофункционално устройство с двустранен автоматичен печат формат А3, седем LCD монитора, един лаптоп и един 24-портов гигабитов switch за подмяна.

Във всички отделения на съда новопостъпилите дела се разпределят по докладчици с програмата за разпределение на дела, разработена от Администрацията на Висшия съдебен съвет, за което са създадени и приведени в изпълнение Вътрешни правила. Със същото приложение се разпределят на случаен принцип и съдебните заседатели в съответствие с чл.72, ал.2 от Закона за съдебната власт.

Информационната система за управление на съдебните дела САС “Съдебно деловодство”, разработена от “Информационно обслужване” АД-гр. Варна, се използва от месец октомври 2004г. в съда и обхваща напълно дейността на съдии, деловодители и секретари в Гражданско, Наказателно и Търговско отделения, регистратура и архив на съда. Присъединените постановени съдебни актове са със заличени данни в съответствие със Закона за защита на личните данни и Закона за класифицираната информация. Ежедневно финализиращите съдебни актове се публикуват на сайта на съда и се изпращат и публикуват на Централния уеб базиран интерфейс за публикуване на съдебните актове и се осъществява електронния /безхартиен/ обмен на данни между съдилищата. С писмо до Висш съдебен съвет предложихме в електронния обмен да бъдат включени и мотивите по наказателните дела с цел улесняване работата на въззивна инстанция.

През месец декември 2011г. с новата версия на САС “Съдебно деловодство” беше инсталиран и допълнителен модул– Информационна система за производството по несъстоятелност /ИСПН/. Чрез този допълнителен модул всяко събитие по производствата по несъстоятелност се изпраща on-line на сървъра на приложението.

В съда е създаден и работи механизъм за получаване в електронен вид на обвинителните актове и предложенията за споразумение от Окръжна прокуратура

Стара Загора и “прикачването” им в електронната папка на съответното дело през САС “Съдебно деловодство”.

Създадох се и се приведох в изпълнение Правила за изпращане на съобщения и призовки чрез електронен пощенски адрес от Окръжен съд-Стара Загора по реда на чл.42, ал.4 и сл. от ГПК в Гражданско и Търговско отделения.

Закупи се три броя електронен подпис, чрез които се осигури възможност на Гражданско, Наказателно и Търговско отделения на съда да правят справки в Национална база “Население”.

В ОС Стара Загора се използва правно-информационната система Апис7-модули Апис-Право, Апис-Време, Апис-Практика и ЕвроПраво.

На Интернет страницата на ОС Стара Загора <http://www.osstz.com/> е предоставена следната информация: график на насрочените дела за всяка следваща седмица, като делата от особен обществен интерес се отбелязват изрично; ежедневно, в съответствие с изискването за незабавно публикуване на съдебните актове след постановяването им, се актуализира и информацията за постановените съдебни актове в съда, като отделен линк е насочен директно към постановените актове по дела от особен обществен интерес; достъпни са Вътрешните правила за публикуване на съдебните актове на Интернет страницата на съда; месечна справка за влезлите в сила съдебни актове; информация за свободните работни места и конкурси в съда; отчетния доклад на Председателя на съда за изтеклата година; работно време и телефони за контакт на деловодствата; телефон за сигнали на граждани и др. полезна информация. През изминалата година беше инсталиран модул за отдалечен достъп /през сайта на съда/ до движението на делата в съда, достъпен за Адвокатска колегия-Стара Загора. Броят на посещенията на сайта постоянно расте. Стремехът ни е изнесената информация да е винаги актуална.

Два от аспектите на сигурността/програмен и организационен/ на работа и защита на информацията в съда са осигурени чрез подновяване на абонамента през месец юни 2011г. на антивирусен софтуер NOD32 с лиценз за 70 работни места и актуализиране на “Правила за използване на програмни продукти и Интернет в ОС Стара Загора”.

Локалната компютърна мрежа на ОС Стара Загора е изградена през 1999г. т.е. структурното окабеляване е на почти 15 години. Необходимо е подновяването ѝ с кабели от по-висока категория, позволяващи пренос на данни с по-висока скорост.

Голяма част от компютрите са на повече от пет години и е необходима постепенната им подмяна с нови, по- бързи. Голяма част от служителите в ОС Стара Загора работят все още със CRT монитори. Подмяната им с LCD монитори би довело до пестене на работно място, несмуцаване от електромагнитни полета и не на последно място енергоспестяване.

Функционалността на “Специализиран софтуер за мониторинг и контрол на дейността на вещите лица” не включва модул със счетоводна насоченост /Протокол №2 от 12.01.2010г. на Комисия ”Професионална квалификация, информационни технологии и статистика” на Висш съдебен съвет/. Остава необходимостта от програмен продукт, осчетоводяващ дейността на вещите лица.

IV. ОБОБЩЕН АНАЛИЗ НА РАБОТАТА НА РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА В СЪДЕБНИЯ ОКРЪГ.

1. Постъпили дела

Данните се основават на статистическите отчети, изпращани от районните съдилища в региона в края на всяка година в МП и ВСС и дават основание за следните изводи:

През отчетната година в районните съдилища от региона са постъпили дела, както следва:

Постъпили дела в районните съдилища

Вид дела	2008г.	2009	2010	2011
1.наказателни /общо/ в	5972	5323	5407	5804
т.ч. НОХД	1709	1645	1918	1951
2.граждански /общо/	8202	10442	13488	13073
3.съдебно-изпълнителни	1617	1302	1085	1348
Общо: /т.1 + т.2/:	14174	15765	18895	18877

а/ През 2011г. **постъплението на наказателни дела бележи повишение** със 7 % спрямо 2010г. с 9 % спрямо 2009г. и намаление с 3 % спрямо 2008г.

2011 г. – 5804 бр. дела

2010 г. – 5407 бр. дела

2009 г. – 5323 бр. дела

2008 г. – 5972 бр. дела

б/ **Постъпилите през 2011г. НОХД** са най – много като брой през последните четири години: налице е ръст съответно с 2 % спрямо 2010г. с 19% спрямо 2009г. и с 14 % спрямо 2008г.

2011 г. – 1951 бр. дела

2010 г. – 1918 бр. дела

2009 г. – 1645 бр. дела

2008 г. – 1709 бр. дела

в/ Постъпилите през 2011г. **граждански дела** бележат лек спад, спрямо тези през 2010г.–с 3% ; спрямо 2009г. и 2008г. постъплението през 2011г е по – високо, съответно с 25% и с 59%.

2011г. – 13073 бр. дела

2010 г. – 13488 бр. дела

2009 г. – 10442 бр. дела

2008 г. – 8202 бр. дела

г/ **През 2011г.** за пръв път от четири години **ръст бележат изпълнителните дела – с 24% спрямо 2010г.** Постъплението на изпълнителни дела през изминалата година е съизмеримо с това през 2009г. и със 17% по – малко спрямо 2008г.

2011 г. – 1348 бр. дела

2010 г. – 1085 бр. дела

2009 г. – 1302 бр. дела

2008 г. – 1617 бр. дела

Показателите **“Действителна натовареност”** и **“Натовареност по щат”** по отношение на постъпилите през 2011г. дела за районните съдилища като цяло бележат **ръст спрямо предходната 2010г.** /“действителна натовареност” – 43.37 и “натовареност по щат” – 39.36/.

“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност” в районните съдилища по отношение на “Постъпили дела”

Районен съд	Общ бр. пост. дела	Съдии по щат	Бр.отработени човекомесеци	Действителна натовареност	Натовареност по щат
Ст.Загора	10935	19	168	65.09	47.96
Казанлък	4666	10	110	42.42	38.88
Чирпан	1203	4	35	34.37	25.06
Раднево	1235	4	46	26.85	25.73
Гълъбово	838	2	24	34.92	34.92
Окръг Ст.Загора	18877	39	383	49.29	40.34

С най – високи стойности и по двата показателя “действителна натовареност” и “натовареност по щат” е РС Стара Загора. С близки стойност е РС Казанлък.

С Решение на ВСС от 09.06.2011г. беше закрыта свободната щатна бройка за съдия в РС Гълъбово и той стана третия по натовареност съд в окръга. Показателите на РС Чирпан и РС Раднево са близки и значително под средните за окръга.

1.1 Постъпили през 2011г. в районните съдилища наказателни дела

Увеличение на постъпилите **наказателни дела** през 2011г. спрямо предходната 2010г. се наблюдава при РС Стара Загора /с 19%/ и РС Чирпан /с 30 %/, а увеличение на постъпилите НОХД: в РС Стара Загора /с 8 %/, РС Чирпан /с 24 %/, РС Раднево /с 3 %/ и РС Гълъбово /с 9 %/. Значително е намаляло постъплението на наказателни дела – с 11% , в т.ч. и на НОХД – със 16% в РС Казанлък.

Постъпили наказателни дела по районни съдилища

Районен съд	2008г.		2009г.		2010г.		2011г.	
	Наказ Общо	в т.ч. НОХД	Наказ Общо	В т.ч. НОХД	Наказ общо	В т.ч. НОХД	Наказ общо	в т.ч. НОХД

Ст.Загора	2786	770	2795	717	2792	815	3332	876
Казанлък	1590	509	1488	481	1512	601	1336	507
Чирпан	409	187	369	195	393	200	511	248
Раднево	357	138	401	151	371	159	352	164
Гълъбово	830	105	270	101	339	143	273	156
Общо:	5972	1709	5323	1645	5407	1918	5804	1951

От постъпилите 1951 бр. **НОХД** в районните съдилища през 2011г. /2010г. – 1918 бр., 2009г.–1645 бр.,2008г. – 1709 НОХД/, са **прекратени и върнати за доразследване 116 бр.** /2010г. – 80 бр., 2009г. – 74 бр., 2008г. – 89 бр./. По районни съдилища данните са следните: СРС – 47 бр. дела /2010г. – 42 бр., 2009г. – 35 бр., 2008г. – 27 бр./, КРС – 49 бр. дела /2010г. – 20 бр., 2009г. – 21 бр., 2008г. – 31 бр./, РРС – 13 бр. дела /2010г. – 12 бр., 2009г. – 8 бр., 2008г. – 14 бр./, ЧРС – 3 бр./2010г. – 6 бр., 2009г. – 7 бр., 2008г. – 17 бр./ и РС Гълъбово – 4 бр. /2010г. – няма, 2009г. – 3 бр., 2008г. – няма/. **Налице е негативна тенденция за ръст на тези дела, като увеличението за 2011г. спрямо предходната е осезателно – 45%.**

При преценка на основанията за прекратяване на съдебното производство и връщане на делото на прокурора /чл. 249, ал. 2 НПК и чл. 288 т. 1 НПК/ съдилищата от окръга са се ръководили от действащите нормативни актове, ТР № 2/2002 година на ОСНК на ВКС на Р.България, както и съдебните актове на по–горните инстанции в случаите, когато се отменя присъда на първоинстанционен съд и делото се връща на органите на досъдебното производство /чл. 336, ал. 1 т. 1 НПК/.

След анализ на актовете на съда, отнасящи се до прекратяване на съдебното производство и връщане делото на РП / разпореждания по чл. 249, ал. 1 във вр. с чл. 248, ал. 2 т. 3 от НПК и определения по чл. 288 т. 1 от НПК / могат да се направят изводи в следните насоки :

–Прокурорите от районните прокуратури, за разлика от предходни периоди, през 2011г. са се възползвали от процесуалната възможност на чл. 249, ал. 3 НПК /ДВ бр. 32/27.04.2010 година/ да обжалват пред въззивна инстанция разпорежданията на съдията–докладчик, с които се прекратява съдебното производство и делото се връща на РП. Повечето от атакуваните разпореждания са потвърдени от ОС град Стара Загора при въззивния контрол.

–Не са констатирани случаи на тенденциозно заобикаляне на чл. 249, ал. 1 и ал. 2 НПК чрез прилагане на чл. 288 НПК с цел предотвратяване и избягване на инстанционния контрол.

Установените отстраними съществени процесуални нарушения по НОХД се свеждат до няколко вида.

–**Допуснати процесуални нарушения от разследващите органи обективирани в техните актове / постановления за привличане на обвиняем, постановления за предявяване на разследване/ често се пренасят и като процесуални нарушения в обвинителните актове.**

В редица случаи обвинителните актове не отговарят на изискванията на чл. 246 НПК. По този начин от една страна се опорочава обвинителния акт като акт на наказателния процес, а от друга страна се ограничава и правото на защита, както на обвиняем /подсъдим/, така и на пострадали. Този вид процесуални нарушения се свеждат до следното :

а/ Несъответствие между фактическо обвинение в обстоятелствената част на обвинителния акт и правната квалификация на деянието в заключителната част на обвинителния акт /диспозитив/;

б/ Липса на обстоятелства /факти/ в обстоятелствената част на обвинителния акт, относно всички квалифициращи признаци от състава на престъплението;

в/ Неконкретизация на отделни деяния /по време, място, начин на извършване и т.н./ в обстоятелствената част на обвинителния акт

–**Нарушения на чл. 75, ал. 1 НПК и чл. 227, ал. 2 НПК**, изразяващи се в непризоваване на пострадали от престъплението, неразясняване на правата му и непредявяване на разследването, с което са ограничени правото на защита на последния и са дали повод за прекратяване на съдебното производство.

–Все още макар и единични се срещат случаи на **неназначаване на служебен защитник**, когато защитата е задължителна при неграмотните обвиняеми / чл.94, ал. 1 т. 4 НПК /.

В районните съдилища през 2011г. няма констатирана противоречива практика на съда и органите на досъдебното производство, както и няма превратно тълкуване и прилагане на правни норми.

Посочените по–горе статистически данни и анализът на причините, които водят до прекратяване на съдебното производство **дават основание да се направи извод за следните тенденции :**

–През отчетната година се наблюдава **плавно увеличение на процента на прекратените съдебните производства** спрямо общият брой образувани НОХД;

–**Причините за прекратяване на съдебното производство и връщане на делото на районните прокуратури** в сравнение с анализа от предходните години **са сходни и почти единични**. Те се свеждат до пороци в двата основни акта на наказателния процес на досъдебното производство – постановленията за привличане на обвиняем и обвинителните актове.

–**Броят на прекратените дела от съдебно заседание / чл. 288 т. 1 НПК / е по–нисък спрямо броя на прекратените съдебни производства от съдията докладчик в разпоредително заседание**, което води и до извода за задълбочена подготовка на съдията-докладчик в разпоредително заседание и постигане на процесуална икономия.

1.2 Постъпили през 2011г. в районните съдилища граждански дела

Постъплението на **граждански дела** през 2011г. **бележи лек спад спрямо 2010г.** – с 3 %, спрямо 2009г. и 2008г. постъпилите граждански дела са повече, съответно с 25% и с 59%. Във всички районни съдилища се наблюдава **спад в постъплението през 2011г.** в сравнение с предходната година: РС Стара Загора с 2 %, РС Казанлък със 7 %, РС Чирпан с 1%, РС Раднево с 1% и РС Гълъбово с 8%.

Постъпилите граждански дела по районни съдилища

Районен съд	Постъпили граждански дела			
	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.
Стара Загора	4992	5958	7717	7603
Казанлък	2199	3116	3564	3330
Чирпан	431	487	699	692
Раднево	336	500	895	883
Гълъбово	244	381	613	565
Общо:	8202	10442	13488	13073

Сред исковите производства най-голямо е постъплението на облигационните искове – 1053 бр. /2010г. – 997 бр., 2009г. – 650 бр., 2008г. – 591 бр./, след това на исковите по Семейния кодекс – общо 966 бр. /2010г. – 967 бр., 2009г. – 1071 бр., 2008г. – 1096 бр./ и вещните искове – общо 123 бр. /2010г. – 159 бр., 2009г. – 180 бр., 2008г. – 151 бр./ и т.н.

Постъплението на граждански дела през последните три години се повлия от настъпилите законодателни промени. И през 2011г. **с най – голямо дялово участие в постъплението са делата по чл. 410 и чл. 417 ГПК /Заповедните производства/**. Най – висок е процентът за РС Казанлък /74%/, а най – нисък за РС Раднево – 69%. Средно 72% от постъпилите граждански дела в регион Стара Загора за 2011г. са “Заповедни производства”. Намалението в постъплението на гражданските дела през 2011г. води до намаление на постъпленията и в “Заповените производства” – с 3% спрямо 2010г. Най – голямо е намалението за РС Казанлък и РС Гълъбово – 7%. Единствено РС Чирпан бележи ръст с 2%.

Постъпили дела по чл. 417 и чл 410 ГПК

Районен съд	Брой пост. гр. дела	Бр. пост. дела по чл. 410- 417 ГПК	% от общ бр. пост. гр. дела	% изменение спрямо 2010г.
Стара Загора	7603	5489	72 %	-2%
Казанлък	3330	2475	74%	-7%
Чирпан	692	483	70%	+2%
Раднево	883	607	69%	-1%
Гълъбово	565	399	71%	-7%
Общо:	13073	9453	72%	-3%

През 2011г. са постъпили **256 бр. дела по чл.310 от ГПК - Бързо производство /2010г. – 322 бр., 2009г. – 321 бр.,**

- 87 бр.дела в РС Стара Загора ,
- 120 бр.дела в РС Казанлък,

- 18 бр.дела в РС Раднево,
- 11 бр.дела в РС Чирпан,
- 20 бр.дела в РС Гълъбово

2. Свършени дела

През отчетната година в районните съдилища от региона са свършени дела, както следва:

Свършените през 2011г. наказателни дела като цяло бележат ръст /с 5 %/ спрямо предходната година. Свършените НОХД за 2011г. са най – много за анализирания четиригодишен период: съответно със 6%, със 17% и с 13% повече спрямо 2010г., 2009г. и 2008г.

През 2011г. при **свършените граждански дела се наблюдава лек спад спрямо 2010г. – с 3%**. Спрямо 2009г. и 2008г. те са повече съответно с 26% и със 63%.

За пръв път от четири години е налице **ръст на свършените изпълнителни дела: със 69% спрямо 2010г., с 48% спрямо 2009г. и с 22% спрямо 2008г.** От свършените 3299 бр. дела, 2708 бр. /82%/ са на РС Стара Загора.

Свършени дела в районните съдилища

Вид дела	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.
1.наказателни /общо/ в т.ч. НОХД	5982 1744	5313 1689	5438 1871	5707 1979
2. Граждански /общо/	8089	10473	13521	13166
3. Съдебно-изпълнителни	2700	2232	1955	3299
Общо: / т.1 и т.2/	14071	15786	18959	18873

По отношение на **свършените дела** могат да се направят изводи, **аналогични на тези по отношение на постъпилите.**

С най–добри показатели по отношение на свършени дела “натовареност по щат” и “действителна натовареност” **е отново РС Стара Загора.**, следван от РС Казанлък.

С Решение на ВСС от 09.06.2011г. беше закрыта свободната щатна бройка за съдия в РС Гълъбово и той стана третия по натовареност съд в окръга. Показателите на РС Чирпан и РС Раднево са близки и значително под средните за окръга.

“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност” в районните съдилища по отношение на “Свършени дела”

Районен съд	Общ бр. свърш д.	Съдии по щат	Отработени човекомесеци	Действителна натовареност	Натовареност по щат
Ст.Загора	10932	19	168	65.07	47.95
Казанлък	4677	10	110	42.52	38.98
Чирпан	1180	4	35	33.71	24.58
Раднево	1236	4	46	26.87	25.75
Гълъбово	848	2	24	35.33	35.33
Окръг Ст.Загора	18873	39	383	49.28	40.33

Стойностите на “Действителна натовареност” и “Натовареност по щат” по отношение на свършените през 2011г. дела за районните съдилища като цяло бележат **повишение спрямо предходната 2010г.** /“действителна натовареност” – 43.52 и “натовареност по щат” – 39.50/.

2.1 Свършени през 2011г. в районните съдилища наказателни дела

През 2011г. са приключени **5707 бр. наказателни дела в т.ч. 1979 бр. НОХД** /2010г. – 1871 бр., 2009г. – 1689 бр., 2008г. – 1744 бр./.

Свършени наказателни дела по районни съдилища

	2008	2009	2010	2011

Районен съд	Нак. Общо	В т.ч. НОХД	Нак. Общо	В т.ч. НОХД	Нак. общо	В т.ч. НОХД	Нак. общо	В т.ч. НОХД
Ст.Загора	2774	761	2731	734	2796	792	3261	879
Казанлък	1603	562	1534	503	1560	582	1326	531
Чирпан	421	188	379	199	389	203	482	243
Раднево	345	132	414	156	365	158	358	165
Гълъбово	839	101	255	97	328	136	280	161
Общо:	5982	1744	5313	1689	5438	1871	5707	1979

По показателя **свършени НОХД** съдилищата се подреждат както следва: СРС – 879 бр. /2010г. – 792 бр., 2009г. – 734 бр., 2008г. – 761 бр./, т.е. увеличение съответно с 11% спрямо 2010г., с 20% спрямо 2009г. и със 16% спрямо 2008г., КРС – 531 бр. /2010г. – 582 бр., 2009г. – 503 бр., 2008г. – 562 бр./, т.е. намаление с 9% спрямо 2010г. и със 6% спрямо 2008г. и увеличение със 6% спрямо 2009г., ЧРС – 243 бр. /2010г. – 203 бр., 2009г. – 199 бр., 2008г. – 188 бр./, т.е. увеличение съответно с 20%, с 22% и с 29% спрямо 2010г., 2009г. и 2008г., РРС – 165 бр. /2010г. – 158 бр., 2009г. – 156 бр., 2008г. – 132 бр./, т.е. увеличение съответно с 4%, със 6% и с 25% спрямо 2010г., 2009г. и 2008г. и ГРС – 161 бр. /2010г. – 136 бр., 2009г. – 97 бр., 2008г. – 101 бр./, т.е. увеличение съответно с 18% спрямо 2010г., със 66% спрямо 2009г. и с 59% спрямо 2008г.

През 2011г. единствено в РС Казанлък се наблюдава намаление в броя свършени НОХД спрямо 2010г.

Голяма част от НОХД са **свършени до 3 месеца** от образуването им /средно 85%/ , като **особено добри са показателите на РС Гълъбово /90%/**

НОХД свършени до 3 месеца от образуването им

Районен съд	Общ брой свършени НОХД	До 3 месеца от образуването им	% спрямо общия брой свършени дела
Стара Загора	879	771	88%

Казанлък	531	412	78%
Чирпан	243	214	88%
Раднево	165	142	86%
Гълъбово	161	145	90%
Общо:	1979	1684	85%

Много близки са резултатите на РС Стара Загора и РС Чирпан /88%. С малко по – нисък резултат е РС Казанлък /78%. В сравнение с 2010г. показателят бележи известен спад – 87% от НОХД през 2010г. са приключили до 3 месеца от образуването им.

По отношение на свършените **НОХД приключили с присъда /средно 36% от общия брой свършени НОХД/** данните за районните съдилища в региона са следните: **с най–добри показатели е РС Раднево /46%/ . С най – ниски стойности е РС Стара Загора – едва 30 % /2010г. – 34%/**. Спад на показателя се наблюдава в РС Казанлък /2010г. – 49%. 2011г. – 39%/ и РС Чирпан /2010г. – 43%. 2011г. – 38%/ , докато в РС Гълъбово бележи ръст /2010г. – 37%. 2011г. – 43%/.

В сравнение с 2010г. и този показател бележи спад – 41% от НОХД през 2010г. са приключили с присъда.

НОХД приключили с присъда

Районен съд	Общ брой свършени НОХД	Приключили с присъда	% спрямо общия бр. свършени дела
Стара Загора	879	263	30%
Казанлък	531	209	39%
Чирпан	243	93	38%
Раднево	165	76	46%
Гълъбово	161	70	43%
Общо:	1979	711	36%

По отношение на свършените НОХД със съдебен акт по същество /присъда и споразумение/, който е средно 93%, данните са следните. С най – добри показатели е РС Чирпан – 98%, а с най – нисък резултат е РС Раднево – 87%.

НОХД приключили със съдебен акт по същество

Районен съд	Общ брой свършени НОХД	Със съдебен акт по сво присъда и споразумение	% спрямо общия бр. свършени дела
Стара Загора	879	827	94%
Казанлък	531	471	89%
Чирпан	243	237	98%
Раднево	165	144	87%
Гълъбово	161	156	97%
Общо:	1979	1835	93%

Увеличен е през 2011г. броят на прекратените и върнати за доразследване дела в РС Стара Загора, РС Казанлък и РС Раднево, като причините за тази негативна тенденция бяха анализирани. Едновременно с това, показателен е фактът, че през 2011г. /както и през 2010г./ **повече от половината** НОХД със съдебен акт по същество са приключили **със споразумение**, като това е най – ясно изразено в РС Стара Загора. От свършените през 2011г. 879 бр. НОХД, 564 бр. са приключили със споразумение /64%/, като от тях 428 бр. са внесени със споразумение /чл. 382 НПК/ и 136 бр. дела са с постигнато споразумение в хода на съдебното производство /чл.384 НПК/.

57% от свършените през 2011г. в районните съдилища НОХД са приключили със споразумение /2010г. – 53%/. За положителните и отрицателни страни в тази тенденция се изложиха съображения при анализа на броя свършени дела в ОС Стара Загора през разглеждания четиригодишен период.

По НОХД са **съдени общо 2406 лица** /2010г. – 2416 лица, 2009г. – 2026 лица, 2008г. – 2127 лица/, а са **осъдени – 2381 лица** /2010г. – 2401 лица, 2009г. – 1989 лица, 2008г. – 2105 лица/, в т.ч. непълнолетни – 151

/2010г. – 192, 2009г. – 142, 2008г. – 211/. През 2011г. в районните съдилища са оправдани общо 25 лица или 1% от съдените лица /2010г. – 15 лица, 2009г. – 37 лица и 2008г. – 22 лица/. Най-често наложеното наказание е лишаване от свобода до 3 години – 1583 лица /2010г. – 1490, 2009г. – 1151, 2008г. – 1351/. Следва да се посочи, че районните съдилища от региона са наложили през 2011г. наказание “над 3г. до 15г. лишаване от свобода” на 64 лица /2010г. – 24 лица, 2009г. – 16 лица, 2008г. – 25 лица/. **Налице е увеличение спрямо предходната година на “по – тежките” присъди. Увеличение с 6% спрямо 2010г. е броят на постановените присъди “до 3 години”, а на тези “над 3 до 15г.” – около 3 пъти /64 души/. За сравнение: през периода 2008г. – 2010г. техният брой е общо 65 души.**

Съдени и осъдени лица за периода 2008г. – 2011г.

Год.	Съдени	Осъдени		До 3г.	Над 3 до 15г.
		Всичко	В т.ч . непълнолетни		
2008	2127	2105	211	1351	25
2009	2026	1989	142	1151	16
2010	2416	2401	192	1490	24
2011	2406	2381	151	1583	64

2.2 Свършени през 2010г. в районните съдилища граждански дела

По отношение на свършените граждански дела през 2011г. се наблюдава известно намаление спрямо предходната година /с 3%/.

Данните сочат, че стойностите за броя свършени граждански дела на РС Стара Загора, РС Чирпан и РС Раднево през 2011г. са съпоставими с тези за 2010г., при РС Казанлък и РС Гълъбово е налице намаление с 8%.

Свършените граждански дела по районни съдилища

Районен съд	Свършени граждански дела			
	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.
Ст. Загора	4801	5839	7665	7671
Казанлък	2250	3253	3651	3351
Чирпан	475	500	693	698

Раднево	330	498	897	878
Гълъбово	233	383	615	568
Общо:	8089	10473	13521	13166

Данните за всички районни съдилища сочат, че броят свършени граждански дела през 2011г. е значително по – голям в сравнение с 2009г. и 2008г., **като цяло за окръга завишението е с 26 % спрямо 2009г. и със 63 % спрямо 2008г.**

Следва да се подчертае, че аналогично на постъпилите, сред свършените граждански дела и през 2011г. с **най – голямо дялово участие са делата по чл. 410 и чл. 417 ГПК /Заповедни пропроизводства/**. Най – висок е процентът за РС Казанлък /74%/, а най – нисък за РС Чирпан и РС Раднево /69%/. Средно 72% от свършените граждански дела в регион Стара Загора за 2011г. са “Заповедни пропроизводства”. Най – голямо е намалението в броя свършени “Заповедни пропроизводства” за РС Гълъбово и РС Казанлък – 7%, Единствено РС Чирпан бележи ръст с 2%. Намалението за окръга е 3%.

Свършени дела по чл. 417 и чл 410 ГПК

Районен съд	Бр. свърш. гр. дела	Бр. свърш. дела по чл. 410- 417 ГПК	% от общ бр. пост. гр. дела	% изменение спрямо 2010г.
Стара Загора	7671	5510	72%	-1%
Казанлък	3351	2485	74%	-7%
Чирпан	698	483	69%	+2%
Раднево	878	607	69%	-1%
Гълъбово	568	399	70%	-7%
Общо:	13166	9484	72%	-3%

По – голямата част от делата са **свършени до 3 месеца** от образуването им /средно 94%/, като особено добри са резултатите на РС Гълъбово /98%/. С най – ниски стойности са РС Стара Загора и РС Чирпан /93%/. Като цяло, по този показател стойностите на всички районни съдилища са много високи /над 90%/.

За сравнение: през 2010г. също 94% от гражданските дела са приключили до 3 месеца от образуването им.

Свършени граждански дела до 3 месеца от образуването им

Районен съд	Общ брой свършени граждански дела	До 3 месеца от образуването им	% спрямо общия брой свършени дела
Стара Загора	7671	7160	93%
Казанлък	3351	3231	96%
Чирпан	698	646	93%
Раднево	878	833	95%
Гълъбово	568	556	98%
Общо:	13166	12426	94%

По отношение на свършените през 2011г. граждански дела **със съдебен акт по същество**, данните за районните съдилища в региона налагат извода, че **всички съдилища са с отлични показатели**, като най –високи са стойностите при РС Казанлък, РС Чирпан и РС Гълъбово /95%/.

Свършени граждански дела със съдебен акт по същество

Районен съд	Общ брой свършени граждански дела	Със съдебен акт по същество	% спрямо общия брой свършени дела
Стара Загора	7671	7060	92%
Казанлък	3351	3175	95%
Чирпан	698	661	95%
Раднево	878	811	92%
Гълъбово	568	537	95%
Общо:	13166	12244	93%

За сравнение през 2010г. 91% от гражданските дела са приключили със съдебен акт по същество.

Съвременното ни общество продължава да е особено чувствително към проблемите за домашното насилие, дискриминацията /във всички нейни форми/ и закрила на детето.

Затова **особен интерес сред гражданските дела** представляват тези по Закона за защита срещу домашното насилие, Закона за защита срещу дискриминацията и Закона за закрила на детето, **на които неизменно правим анализ през последните години.**

Свършените дела по първите два закона запазват стабилни показатели през анализирания четиригодишен период. През 2011г. се наблюдава значително повишаване на свършените дела по Закона за закрила на детето /369 бр./, съответно с 49% и с 42% спрямо 2010г. и 2009г.

Дела по 33ДНасилие 33Дискриминацията и 33Детето

Районен съд	Закон за защита с/у домашното насилие		Закон за защита с/у дискриминацията		Чл. 26 и чл. 30 от Закон за закрила на детето	
	Дела за разгл.	Свършени дела	Дела за разгл.	Свършени дела	Дела за разгл.	Свършени дела
Ст. Загора	58	54	2	2	196	174
Казанлък	18	16	-	-	117	93
Раднево	3	2	-	-	56	54
Чирпан	6	6	-	-	27	26
Гълъбово	8	8	-	-	22	22
Общо: 2011г.	93	86	2	2	418	369
Общо:2010г.	103	90	2	1	279	248
Общо:2009г.	81	68	5	3	283	259
Общо:2008г.	82	76	6	5	449	381

3. Качество на правораздаване

3.1 По наказателните дела

През 2011г. в Окръжен съд Стара Загора делата за разглеждане /т.е. останали несвършени дела в края на 2010г. и постъпили през 2011г. **са 432 бр. въззивни дела** /2010г. – 336 бр., 2009г. – 329 бр., 2008г. – 326 бр./. От тях са приключени 365 бр. въззивни дела /в т.ч. 105 бр. ВНОХД и 43 бр. ВНЧХД/. Потвърдени са присъдите по 75 бр. дела, изменени присъди – по 16 бр. дела, отменени присъди – по 39 бр. дела, отменени с произнасяне на нова присъда – 5 бр. наказателни дела и прекратени – 13 бр. дела.

За 2010г. са приключени 330 бр. въззивни дела /в т.ч. 102 бр. ВНОХД и 49 бр. ВНЧХД/. Потвърдени са присъдите по 71 бр. дела, изменени присъди – по 21 бр. дела, отменени присъди – по 28 бр. дела, отменени с произнасяне на нова присъда – 7 бр. наказателни дела, в т.ч. 2 оправдателни и прекратени – 24 бр. дела.

За 2009г. са приключили 283 бр. въззивни дела /в т.ч. 134 бр. ВНОХД и ВНЧХД/. Потвърдени са присъдите по 77 бр. дела, изменени присъди – по 23 бр. дела, отменени присъди – по 20 бр. дела, отменени с произнасяне на нова присъда – 8 бр. наказателни дела /в т.ч. 4 оправдателни или близо 3% от общия брой ВНОХД и ВНЧХД/ и прекратени – 6 бр. дела.

За 2008г. са приключили 293 бр. въззивни дела /в т.ч. 147 бр. ВНОХД и ВНЧХД/. Потвърдени са присъдите по 86 бр. дела, изменени присъди – по 23 бр. дела, отменени присъди – по 20 бр. дела, отменени с произнасяне на нова присъда – 9 бр. наказателни дела /в т.ч. 2 оправдателни или 1.36% от общия брой ВНОХД и ВНЧХД/ и прекратени – 9 бр. дела.

Анализираните данни сочат, че броят на въззивните дела за разглеждане **през 2011г. бележи значително повишение** /2011г. – 432 бр., 2010г. – 366 бр., 2009г. – 329 бр., 2008г. – 326 бр./. Известен ръст се наблюдава в броя на потвърдените присъди спрямо общия брой свършени дела – 51% /2010г. – 47%, 2009г. – 58%/ По съдилища данните са следните: РС Стара Загора: 68%, РС Казанлък: 43%, РС Раднево: 22%, РС Чирпан: 15%, РС Гълъбово: 58% и РС Елхово: 20%. **С най – добри показатели са РС Стара Загора и РС Гълъбово.** Изменените присъди са 11% от общия брой свършени дела, а отменените изцяло – 30% /2010г. – 23%, 2009г. – 21%/.

Заслужава да се обърне внимание на много добрите показатели на РС Стара Загора – 68% от обжалваните присъди са потвърдени /2010г. – 51%/ и на РС Гълъбово – 58% от обжалваните присъди са потвърдени /2010г. – 57%/.

При РС Казанлък също се наблюдава известно подобрене – през 2011г. 43% от обжалваните присъди са потвърдени /2010г. – 41%/.

Влошени са показателите на РС Раднево /2011г. – 22%, 2010г.– 54%/ и РС Чирпан /2011г. – 15%, 2010г. – 33%/ – малък брой от обжалваните присъди са потвърдени.

Свършени ВНОХД и ВНЧХД/

Районен съд	Брой свърш дела	Присъда потвърд.	% от бр. свърш дела	Присъда изменена	Присъдата отмен. изцяло		Делото прекратено
					За ново разглеждане	С нова присъда	
Ст.Загора	65	44	68%	8	8	3	2
Казанлък	44	19	43%	2	16	1	6
Раднево	9	2	22%	2	4		1
Чирпан	13	2	15%	2	9		
Гълъбово	12	7	58%	2	2	1	
Елхово	5	1	20%				4
Общо:	148	75	51%	16	39	5	13

Свършените през 2011г. 105 бр. ВНОХД представляват 71% от всички въззивни наказателни дела, с постановен в ОС Стара Загора съдебен акт, срещу обжалвана първоинстанционна присъда /148 бр./. По 59 бр. дела /56 % от общия брой свършени ВНОХД/ присъдите са потвърдени. С най – добри резултати са РС Стара Загора /70%/ и РС Гълъбово /55%/. Изменените присъди са 12 бр. /11%/, а отменените изцяло 31 бр. /30%/.

Много добро качество на правораздаването се отчита при РС Стара Загора – през 2011г. 70% от обжалваните НОХД са потвърдени /2010г. – 48%/, а така също и при РС Гълъбово /2011г. – 55%, 2010г. – 40%/ . Ръст в показателя бележи и РС Казанлък /2011г. – 52%, 2010г. – 39%/.

Като цяло за окръга резултатите са също добри – 56% от обжалваните присъди по НОХД са потвърдени /2010г. – 43%/

Свършени ВНОХД

Районен съд	Брой свърш дела	Присъда потвърд.	% от бр. свърш. дела	Присъда изменена	Присъдата отмен. изцяло		Делото прекратено
					За ново разглеждане	С нова присъда	
Ст.Загора	53	37	70%	6	6	3	1
Казанлък	25	13	52%	2	8	1	1
Раднево	7	2	29%	1	3	-	1
Чирпан	9	1	11%	1	7	-	-

Гълъбово	11	6	55%	2	2	1	-
Елхово	-	-	-	-	-	-	-
Общо:	105	59	56%	12	26	5	3

През 2011г. са свършени 43 бр. ВНЧД /29% от всички въззивни наказателни дела, с постановен в ОС Стара Загора съдебен акт, срещу обжалвана първоинстанционна присъда – 148 бр./. Процентът на потвърдените присъди /37%/ е значително по – нисък спрямо 2010г. /55%/. Само 4 присъди /9%/ са изменени. Отменени изцяло са 13 съдебни акта, или 30%, в т.ч. 5 разпореждания за прекратяване на наказателното производство.

Свършени ВНЧД

Районен съд	Брой свърш. дела	Присъдапотвърд.	% от бр. свърш. дела	Присъда изменена	Присъдата отмен. изцяло		Делото прекратено
					За ново разглеждане	С нова присъда	
Ст.Загора	12	7	58%	2	2		1
Казанлък	19	6	32%	-	8	-	5
Раднево	2	-	-	1	1	-	-
Чирпан	4	1	25%	1	2	-	-
Гълъбово	1	1	100%	-	-	-	-
Елхово	5	1	20%	-	-	-	4
Общо:	43	16	37%	4	13	-	10

Добро качество на правораздаването се отчита при РС Стара Загора – през 2011г. 58% от обжалваните НЧД са потвърдени /2010г. – 55%/

Като цяло за окръга резултатите не са добри – едва 37% от обжалваните съдебни актове по НЧД са потвърдени /2010г. – 55%/. Една от причините е големият брой отменени разпореждания за прекратяване на наказателното производство в РС Казанлък /4 бр./, не малък брой дела /10 бр. или 23% от общия брой свършени дела/ са прекратени, т.е. няма постановен акт по същество.

През 2011г. 5 бр. въззивни наказателни дела /ВНОХД/ са приключили с произнасяне на нова присъда. **Няма постановени оправдателни присъди.**

Оправдателни присъди, произнесени на въззивна инстанция

Вид дело	Общ бр. свърш дела	С произн. на нова присъда	С произн. на нова осъдит. присъда	% от общ брой свърш.д.	С произн. на нова оправд. присъда	% от общ брой свърш.д
2009г.						
ВНОХД	109	7	4	3.67%	3	2.75%
ВНЧХД	25	1	-	-	1	4.00%
Всичко:	134	8	4	3.00%	4	3.00%
2010г.						
ВНОХД	102	7	5	4.90%	2	1.96%
ВНЧХД	49	-	-	-	-	-
Всичко:	151	7	5	3.31%	2	1.32%
2011г.						
ВНОХД	105	5	5	4.76%	-	-
ВНЧХД	43	-	-	-	-	-
Всичко:	148	5	5	3.38%	-	-

Причините за постановяване на оправдателни присъди /6 бр. за периода /2009г. – 2011г./ от въззивният съд са същите както при първоинстанционния: Несъставомерност на деянието, за което е внесен обвинителен акт, недостатъчни доказателства, които да обосновават по несъмнен и безспорен начин обвинението.

През 2011г. са свършени 21 бр. ВАНД /6% от приключилите 365 бр. въззивни наказателни дела/ . 67% от обжалваните решения са потвърдени, 19% – решението е отменено с връщане за ново разглеждане, 10% – решението е отменено с произнасяне на ново решение и 4% –делото е прекратено. С много добри показатели е **РС Казанлък – 80% от обжалваните решения са потвърдени.**

Свършени ВАНД

Районен съд	Брой свърш. дела	Решение потвърд.	% от бр. свърш. дела	Решение изменено	Решението отмен. изцяло		Делото прекратено
					За ново разглеждане	С нова решение	
Ст. Загора	16	10	63%	-	3	2	1
Казанлък	5	4	80%	-	1	-	-
Общо:	21	14	67%	-	4	2	1

През 2011г. в ОС Стара Загора са разгледани 196 бр. **частни жалби и протести**. От тях 155 бр. /79%/ са потвърдени, 32 бр. /16%/ са отменени, 5 бр. /3%/ са изменени и 4 бр. /2%/ – прекратени.

Свършени ВЧНД

Районен съд	Общ брой свършени ВЧНД	Потвърдени	% от общ бр. свърш. ВЧНД	Отменени	Изменени	Прекратени
Ст. Загора	122	103	84%	15	2	2
Казанлък	42	33	79%	7	1	1
Раднево	18	9	50%	8	1	-
Чирпан	11	7	64%	2	1	1
Гълъбово	3	3	100%	-	-	-
Общо:	196	155	79%	32	5	4

С най – висок процент на потвърдени обжалвани определения и разпореждания са РС Гълъбово /100%, но броят свършени дела е само 3/, РС Стара Загора /84%/ и РС Казанлък /79%/.

3.2 По гражданските дела

Като въззивна инстанция през 2011г. делата за разглеждане в Старозагорския окръжен съд са общо 1153 бр. /2010г. – 1140 бр., 2009г. – 1194 бр., 2008г. – 1754 бр./, в т.ч. вгрд – 762 бр. /2010г. – 733 бр., 2009г. – 762 бр., 2008г. – 1459 бр./, вчгрд – 386 бр./2010г. – 407 бр., 2009г – 431 бр., 2008г. – 294 бр./ и 5 бр. жалби /срок/ за бавност /2010г. – 2 бр., 2009г. – 1 бр. 2008г. – 1 бр./.

От тях са **свършени общо 1041 бр. или 90 % от делата за разглеждане** /2010г. – 976 бр. или 86%, 2009г. – 1019 бр. или 85%, 2008г. – 1617 бр. или 92%/, от които вгрд – 673 бр. /2010г. – 595 бр., 2009г. – 630 бр., 2008г. – 1336 бр./, вчгрд – 363 бр. /2010г. – 381 бр., 2009г. – 388 бр., 2008г. – 280 бр./ и 5 бр. жалби за бавност /2010г. – 2 бр., 2009г. – 1 бр., 2008г. – 1 бр./. Несвършените въззивни дела в края на отчетния период са общо 112 бр. /2010г. – 164 бр., 2009г. – 175 бр., 2008г. – 137 бр./, в т. ч. вгрд. – 89 бр. и вчгрд – 23 бр.

Анализираните данни сочат, че **броят на гражданските дела за разглеждане в ОС Стара Загора като въззивна инстанция запазва относително постоянно ниво през последните три години**. Висок е % на свършените въззивни граждански дела спрямо общия брой дела за разглеждане: 2011г. – 90% /2010г. – 86%, 2009г. – 85%, 2008г. – 92%/, респективно намалява броят на несвършените такива.

С оглед резултатите от **въззивното обжалване на решенията по граждански дела**, районните съдилища се подреждат така:

Въззивно обжалвани решения по граждански дела

Районен съд	Общ бр. свърш. дела	Решен. оставено в сила	% от общ бр. свърш. дела	Решен. измен.	Решен. отменено изцяло	Решен. обезсилено	Делото прекр.
Ст.Загора	407	219	54%	68	31	10	79
Казанлък	181	88	49%	36	17	3	37
Чирпан	23	11	48%	2	3	-	7
Раднево	44	13	30%	8	11	2	10
Гълъбово	14	11	79%	2	1	-	-
Варна	1	-	-	-	-	-	1
Габрово	1	1	100%	-	-	-	-
Хасково	2	-	-	-	1	-	1
Общо:	673	343	51%	116	64	15	135

От свършените през 2011г. 673 бр. в.гр.д., при **343 бр. или 51% решението е оставено в сила** /2010г. – 288 бр. или 48%, 2009г.– 362 бр. или 57%/. По съдилища данните изглеждат така: РС Стара Загора – 54% , РС Казанлък – 49%, РС Чирпан – 48%, РС Раднево – 30%, и РС Гълъбово – 79%. **С най – добри показатели са РС Гълъбово и РС Стара Загора.** При 116 бр. дела /или 17%/ решението е изменено /2010г. – 81 бр. или 14%, 2009г. – 76 бр. или 12%/ и **при 79 бр. дела /или 12%/ решението е отменено изцяло или обезсилено / 2010г. – 89 бр. или 15%, 2009г. –115 бр. или 18%/.**

Затвърждава се една положителна тенденция, продължила и през 2011г. Постигнати са много добри резултати по отношение на броя изцяло отменени и обезсилени съдебни актове в повечето районни съдилища. Продължава установената в последните години тенденция за нисък процент на тези дела при РС Стара Загора и РС Казанлък спрямо общия брой свършени дела: **РС Стара Загора – 10%** /2010г. – 12%, 2009г.– 17%, 2008г.–20%/, **РС Казанлък – 11%** /2010г. – 19%, 2009г.–19%, 2008г.–20%/. **С отлични показатели през 2011г. по този показател са и РС Гълъбово – 7 % и РС Чирпан – 13%.** Даниите показват, че процентът на изцяло отменените и обезсилени съдебни актове в анализирания период рязко спада.

През 2011г. в ОС Стара Загора са **разгледани 363 бр. частни жалби**, в които се включват и определения по движението на гражданските и търговските дела, а не само съдебни актове по същество. **От тях 184 бр. или 51% са потвърдени** /2010г. – 213 бр. или 56%, 2009г.–194 бр. или 50%/. По съдилища данните изглеждат така: СРС– 51%, КРС–52%, РРС–50%, ЧРС–44% и ГРС–50%. С изключение на РС Чирпан /с 44% потвърдени определения/, **данните на районните съдилища са много близки.** Отменените съдебни актове са 33%, прекратените – 13%, а изменените – 3% от общия брой свършени дела.

Въззивно обжалвани определения по граждански дела

Районен съд	Общ бр. свърш.ч.ж	Потвърдени	% от общ бр. свърш.ч.ж	Отменени	Изменени	Прекратени
Ст. Загора	248	126	51%	81	7	34
Казанлък	63	33	52%	21	3	6
Раднево	24	12	50%	10	1	1
Чирпан	16	7	44%	4	1	4

Гълъбово	12	6	50%	4	-	2
Общо:	363	184	51%	120	12	47

В годишния доклад се изнесоха данни и се направи подробен анализ за дейността на районните съдилища през изминалата 2011г. в сравнение с предходните години. Затова казаното до тук ще бъде представено от друга гледна точка, а именно **съпоставка на натовареността и дейността на районните съдилища в региона през изминалата 2011г., с включване на демографски данни за Старозагорска област/население, брой жители на един районен съдия и брой жители на един зает в съдебната система/.**

Най – високи са “нормите на обслужване” /брой граждани от един съдия и брой граждани от един зает в съдебната система/ в РС Казанлък и РС Стара Загора, най – ниски: в РС Гълъбово и РС Раднево.

“Норми на обслужване” за районните съдилища

в Старозагорски съдебен район /сравнителен анализ/

Съд	Население /01.02.2011г./	Бр. съдии по щат	Бр. заети в съд. с-ма	1 р.съдия/ жители	1 зает/ жители
РС Ст. Загора	163 058	19	79	8582	2064
РС Казанлък	106 420	10	48	10642	2217
РС Чирпан	30 314	4	22	7579	1378
РС Гълъбово	13 394	2	16	6697	837
РС Раднево	20 079	4	22	5020	913
Обл. Ст.Загора	333 265	39	187	8545	1782

През последните 2 години **съдебната система е изправена пред още един проблем: недостигащите и като цяло намалени бюджетни средства.** Интерес представлява **съпоставката на натовареността с това “каква е цената на едно свършено дело”,** конкретно за всеки районен съд и за окръга като цяло. Данните са за последните три години и илюстрират колко дела е свършил всеки районен съд в региона, с какъв бюджет е разполагал, каква е “цената на едно свършено дело” и как се движи тя в анализирания период.

Бюджетните средства за окръг Стара Загора са намалели през 2011г. спрямо предходната 2010г. с 4%. Цената на 1 бр. свършено дело през анализирания период също намалява /2009г. – 282 лв., 2010г. – 262 лв. и 2011г. – 260 лв./. През годините, най – ниска е “себестойността” на едно дело в РС Стара Загора и РС Казанлък – около и над два пъти в сравнение с другите три районни съдилища.

Брой свършени дела, бюджет и “цена на едно дело”

за периода 2009г. – 2011г. в Старозагорски съдебен район

Районен съд	2009г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр. свършено дело	2010г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр. свършено дело	2011г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр. свършено дело
Ст.Загора	1893819	221	2170652	207	1973935	181
	8572		10461		10932	
Казанлък	1142483	239	13888622	266	1468860	314
	4787		5211		4677	
Чирпан	511250	582	589680	545	584015	495
	879		1082		1180	
Раднево	484139	532	573362	454	533980	432
	910		1262		1236	
Гълъбово	416181	652	353810	375	339393	400
	638		943		848	
Окръг	4447872	282	5076126	268	4900183	260
Ст.Загора	15786		18959		18873	

“Цената на едно дело” в РС Стара Загора за 2011г. е намаляла с 13% спрямо 2010г. и с 18% спрямо 2009г. Едновременно с това тя е с 42 % по – ниска от тази на РС Казанлък и около и над два пъти в сравнение с останалите районни съдилища /РС Стара Загора – 181 лв., РС Казанлък – 314 лв., РС Гълъбово – 400 лв. РС Раднево– 432 лв. и РС Чирпан–495 лв./.

Като цяло може да се направи извода, че колкото по – натоварен е един съд, толкова по–висока “норма на обслужване” има той, а свършените му дела са с най – ниска “себестойност”.

Голяма част от направените по – горе в доклада изводи и констатации по отношение работата на районните съдилища **бяха отчетени и от комисиите на ОС**

Стара Загора, извършили в началото на 2012г. проверки в районните съдилища. Въз основа на Заповед на Председателя на ОС Стара Загора бяха проведени тематични проверки от комисии на организацията на дейността на съдиите от районните съдилища, обхващаща календарната 2011г., по следните направления:

- Образуване, насрочване и движение на делата до предаването им в архив;
- Водене и поддържане на деловодните книги и електронните деловодни програми.

От извършената проверка **по гражданските дела бяха направени следните констатации:**

– Гражданските дела преимуществено се администрират и решават при спазване на законоустановените срокове. Констатирани са единични случаи на забавено администриране, неоснователно отлагане и постановяване на съдебни актове извън законоустановените срокове /РС Стара Загора и РС Раднево/.

– Установи се, че някои от съдиите са със значително по – голям брой несвършени дела, спрямо останалите за проверяваната година /РС Стара Загора/.

– Книгите и регистрите се водят съобразно изискванията на ПАРОВАС.

По отношение на наказателните дела при извършената проверка е установено, че организацията на работа в районните съдилища е прецизна и ефективна, като се спазват всички нормативни изисквания за това на ПАРОВАС. Съдиите стриктно спазват сроковете за образуване, насрочване и движение на делата съгласно ПАРОВАС и НПК. Мотивите се изготвят и предават в законоустановените срокове, което допринася за ефективно правораздаване в рамките на законоустановените и разумни срокове. Гарантирано е спазване на правата на страните по делата в техния пълен обем.

В РС Казанлък и РС Гълъбово са констатирани грешки при въвеждането на информация в САС “Съдебно деловодство”. Установено, че част от грешките се дължат на трудности, произтичащи от това, че въз основа Указания на ВСС по приложение на чл.89 от ПАРОВАС /реш. на ВСС от 29.07.2009г., обн. ДВ бр.66/18.08.2009г./, в РС Казанлък, по молбите за определяне на общо наказание по влезлите в сила присъди, не се образуват отделни дела, а същите се разглеждат по делото, по което е постановена последната влязла в сила присъда.

По отношение на **дейността на съдиите по вписванията**, комисиите, извършили проверките по съдилища е констатирано, че се спазват особените правила на Правилника за вписванията при изпълнение на служебните им задължения. Деловодните книги се водят надлежно. Отказите за вписване на актове се постановяват с подробни мотивирани определения.

Препоръките след тематичната проверка се изразяват в:

– Спазване законовите срокове от съдиите при администриране и решаване на делата. Да се анализират причините за забавянето на администрирането и решаването на делата и се вземат мерки за отстраняването им.

– Попълване на всички необходими данни в книгите, посочени в съответните графи и контролиране точността на отразеното.

– Административният секретар или друг, определен служител, периодично да проверява правилното въвеждане на данните по делата в САС “Съдебно деловодство” /при районните съдилища с констатиран такъв проблем/.

4. Съдебно – изпълнителна служба

Съдебно–изпълнителното производство е с особена значимост поради обстоятелството, че то се явява частта, с която завършва съдебното производство. Тук интересът почти винаги е голям и всичко това създава голямо напрежение и често конфликтност във взаимоотношенията между съдия–изпълнителите със страните по изпълнителното дело.

Върху броя постъпили, респективно свършени изпълнителни дела, влияние оказват спецификата на социално – икономическите условия в момента, които неминуемо рефлектират и в нашия съдебен район.

Изводи:

а/ Постъпилите изпълнителни дела през 2011г. – общо 1348 бр., са с 24% повече в сравнение с 2010г., съизмерими с тези през 2009г. и по – малко със 17% спрямо 2008г. **Ръст с 53% бележи постъплението в РС Стара Загора и около 2 пъти – в РС Чирпан.**

б/ Свършените изпълнителни дела през 2011г. – общо 3299 бр. са повече в сравнение с предходните три години съответно със 69%, с 48% и с 22%. **Ръст над 2.5 пъти спрямо 2010г. бележат свършените дела в РС Стара Загора /2011г. – 2708 бр., 2010г. – 1068 бр./.**

с/ **Намалява броят** на останалите **несвършени дела** в края на отчетния период. – 8529 бр. /2010г. – 10480 бр., 2009г. – 11350 бр., 2008г. – 12280 бр./, съответно с 19% , с 25%. и с 31% спрямо предходните три години.

Качеството на работата на съдебно – изпълнителните служби е много добра, тъй като минимален брой от обжалваните действия на съдия– изпълнителя са уважени.

Основните проблеми, свързани със забавянето на движението на изпълнителните дела и през изминалата година **не се различават съществено от проблемите, поставени през предходните години**. Отново могат да се сведат до няколко: липса на достатъчно имущество на длъжниците, недостатъчно ефективни способности за изпълнение, формализъм при извършването на определени процесуални действия, затруднение при връчване на призовките за доброволно изпълнение и съответно съобщения за процесуални действия в това число и връчване на преписи от жалбите.

Постъпили и свършени изпълнителни дела

Година	Съд	Несвършени дела в началото на отчетната година	Постъпили дела през годината	Свършени дела през годината	Останали несвършени дела на отчетната година
2008г.	СРС	6280	721	1255	5746
	КРС	4579	361	940	4000
	РРС	1381	259	250	1390
	ЧРС	1057	216	209	1064
	ГРС	66	60	46	80
ОБЩО:		13363	1617	2700	12280
2009г.	СРС	5746	681	891	5536
	КРС	4000	297	1066	3231
	РРС	1390	194	147	1437
	ЧРС	1064	104	107	1061
	ГРС	80	26	21	85

ОБЩО:		12280	1302	2232	11350
2010г.	СРС	5536	397	1068	4865
	КРС	3231	214	462	2983
	РРС	1437	251	245	1443
	ЧРС	1061	135	160	1036
	ГРС	85	88	20	153
ОБЩО:		11350	1085	1955	10480
2011г.	СРС	4865	609	2708	2766
	КРС	2983	181	129	3035
	РРС	1443	203	302	1344
	ЧРС	1036	264	129	1171
	ГРС	153	91	31	213
ОБЩО:		10480	1348	3299	8529

Безспорен е фактът, че при съществуващата смесена форма на съдебно изпълнение, се задълбочава конкуренцията между частните и държавни съдебни изпълнители, което неминуемо довежда до по – голяма бързина и ефективност при изпълнение на влезлите в законна сила съдебни актове. През 2012г. следва да се използва намаляващият брой на постъпление на делата с цел приключване на незавършилите производства и намаляване броя на несвършените дела в края на отчетния период.

Събраните суми по изпълнителни дела през 2011г. – 5 401 341.00 лв. като цяло са близо 2 пъти по – малко спрямо 2010г. /10 118 123.00 лв/, около 2.5 пъти повече спрямо 2009г. /2 324 147.00 лв./ и със 17% повече спрямо 2008г. /4 629527.00лв./ . С изключение на РС Гълъбово /2010г.–7 678 409.00лв./, всички районни съдилища са събрали през 2011г. по – големи суми спрямо 2010г. /РС Стара Загора около 2.5 пъти повече/.

През 2011 г. събраните суми от изпълнители дела са както следва:
За СРС – 4 463 695.00 лв.

За КРС – 430 808.00 лв.

За РРС – 331 786.00 лв.

За ЧРС – 80 994.00 лв.

За ГРС – 94 058.00 лв.

Общо: 5 401 341.00 лв.

5. Служба по вписванията

През последната година в някои районни съдилища **се наблюдава увеличаване броя на вписаните актове, в други е налице обратната тенденция.** Така например през 2011г. в службата по вписванията към РС Стара Загора са разгледани и вписани общо 12794 акта /2010г. – 13244 акта, 2009г. – 12956 акта, 2008г.– 19678 акта/. В службата по вписванията при РС Казанлък през 2011г. са разгледани и вписани 7740 акта, през 2010г.– 6684 акта, през 2009г. – 6494 бр. акта и през 2008г.– 9287 бр. акта. В РС Чирпан е налице увеличение на вписванията. През 2011г. са разгледани и вписани 4632 акта, 2010г. – 4478 акта, 2009г. – 8063 акта и 2008г.– 5756 акта. В РС Раднево също е налице увеличение на вписванията. През 2011г. са разгледани и вписани 3127 акта /2010г. – 2933 акта, 2009г. – 2707 акта/.

Въпреки известния ръст през 2011г. спрямо предходната година в броя вписвания при някои районни съдилища, като цяло, в сравнение с предходните години, се наблюдава спад. Като причина може да се изтъкнат условията на финансова криза през последните две години, респективно намаления брой извършени сделки, подлежащи на вписване.

Освен с пряката си дейност – вписване на подлежащи на вписване актове – съдиите по вписванията през годината бяха ангажирани и с изготвянето на множество справки за други държавни органи, банки, граждани, справки по граждански и наказателни дела.

В заключение ще отбележа, че през отчетната година се запазва тенденцията за чувствително подобрене в работата на съдиите по вписванията спрямо предходните периоди и за работата през годината **следва да се даде добра оценка**, като през следващата година би следвало да се работи в насока подобряване организацията на работата на всеки един съдия по вписванията, на съдиите по вписванията като цяло и с “Агенцията по вписванията”.

6. Бюро “Съдимост”

В бюро “Съдимост” към РС Стара Загора през 2011г. са издадени общо 15465 бр. броя свидетелства за съдимост /2010г. – 15778 бр., 2009г. – 17716 бр., 2008г.–18572 бр./, т.е. **налице е известно намаление**. Издадени са още 12212 бр. /2010г. – 5473 бр., 2009г. – 10666 бр., 2008г. – 5243 бр./ справки за съдимост и са въведени 1439 бр. бюлетина за съдимост. В РС Гълъбово са издадени 1384 бр. /2010г. – 1282 бр., 2009г. – 1390 бр., 2008г. – 1717 бр./ свидетелства за съдимост и 580 бр. /2010г. – 517 бр., 2009г. – 434 бр., 2008г. – 433 бр./ справки за съдимост, получени са и са обработени 123 бр. /2010г. – 109 бр., 2009г. – 91 бр., 2008г. – 112 бр./ бюлетини за съдимост, т.е тук като цяло е **налице увеличение в обема работа**. В РС Чирпан през 2011г. са издадени общо 4780 бр. справки за други съдилища, МВР и Прокуратури и свидетелства за съдимост на граждани /2010г. – 5472 бр., 2009г. – 5631 бр., 2008г.– 3328 бр./ **Налице е спад** в издадените свидетелства за съдимост и служебни справки спрямо 2010г.

В отчетните доклади на РС-Казанлък и РС – Раднево липсват конкретни данни за дейността на бюрата в съответния съд.

През изминалата година, въпреки не малкия обем работа, не са допуснати никакви забавяния при издаването на свидетелствата и справките за съдимост, а така също и при въвеждането на бюлетините за съдимост, поради което **служителите следва да получат много добра оценка за работата си**.

V. ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ДЕЙНОСТТА НА РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА И ОКРЪЖЕН СЪД. ОРГАНИЗАЦИЯ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА НА МАГИСТРАТИ

Повишаването на професионалната квалификация на магистратите и съдебните служители следва да бъде един от основните приоритети при осъществяване на съдебната реформа. Националният институт на правосъдието продължава да се утвърждава като действаща институция и създаде възможност за текущо професионално обучение на всички магистрати в страната. С влизането на България в Европейския съюз, съдилищата се съобразяват и с практиката на Европейския съд в Люксембург и Страсбург. В доклада на ВСС –“Оценка на съдебната реформа” като особено успешно е оценено извършеното транспониране на нормите на правото на ЕС в националното законодателство, включително и промените в Конституцията. **Наложително е и през 2012г. съдебната реформа**

да запази като своя приоритетна област прилагането на правото на ЕС и вземане конкретни мерки в тази област, които да гарантират:

– Устойчива практика в оценката за съответствие на новото ни законодателство с правото на ЕС;

– Задълбочаване на усилията за постигане на ефективно прилагане на общностните норми

Въпреки наличието на Национален институт на правосъдието, налага се необходимостта за уеднаквяването на противоречивата съдебна практика на зонално и регионално ниво. Председателят и съдиите от окръжния съд, в изпълнение задълженията съгласно ЗСВ, следва да продължат да анализират и обобщават своята съдебна практика и практиката на районните съдилища.

Участието в **ежемесечните областни съвещания също дава отражение** върху професионалната подготовка на магистратите и спомага за уеднаквяване на практиката на съдилищата. До момента са разгледани следните **гражданскоправни теми** – “Заповедно производство”, “Докладът в ГПК”, “Обжалване действията на съдебните изпълнители. Отговорност за вреди по чл. 74 от ЗЧСИ”, “Обезпечителното производство – актуални проблеми и практика” и **наказателноправните теми**: – “Комулации”, “Проблеми, произтичащи от замяната на наказанието пробация с лишаване от свобода”, “Съществени нарушения на процесуалните правила, от категорията на отстранимите, допуснати на досъдебното производство, водещи до прекратяване на съдебното производство и връщане делото на прокурора”, “Процесуалната фигура на пострадалия в досъдебната и съдебната фаза според НПК”.

Особено полезно се оказва проведеното чрез НИП през месец декември 2011г. съвещание **с наказателните съдии на тема:** “Процесуални проблеми при разследването и в съдебна фаза, свързани с престъпления с Европейски фондове” с лектор съдия Пл. Дацов от АС София.

Беше направен подробен анализ на общите престъпления във връзка със защитата на финансовите интереси в Европейския съюз като на първо място това са престъпленията по служба по чл.282 и сл. НК, на второ – подкуп – по чл.301 и сл. НК, на трето – документните престъпления по чл.308 и чл.316 от НК и престъпленията против финансовата и данъчната система по чл.253 и сл. НК и 255 и сл. НК.

Изнесените доклади и последвалите дискусии на тези съвещания дадоха възможност да се изложат и аргументират различни становища и да се даде

отговор на редица спорни въпроси, свързани с приложението на визираните по – горе правни институти, което несъмнено ще доведе и до унифициране на съдебната практика.

В тази връзка през следваща година ще продължат обученията под тази форма по актуални въпроси в областта на наказателното и гражданското/търговското/ право.

През **месец ноември 2011г.** КИМОРДООИ проведе вторите годишни съвещания с административните ръководители и магистрати от всички апелативни райони в страната. Тема на съвещанията бе: “Анализ на повтарящи се проблеми, свързани с хода на делата с особен обществен интерес”. **Съдиите от наказателно отделение на ОС Стара Загора изготвиха и представиха становище**, досежно визираните проблеми. Констатирано бе преодоляване на голяма част от затормозяващите процеса фактори.

В резултат на проведената среща и направените анализи **се очертаха редица предложения на действащите магистрати за промени в законодателството**, които ще доведат до разрешаване на констатирани в практиката проблеми. Практикуващите магистрати обърнаха внимание **и на налагането на извънредно леки наказания за извършени тежки престъпления**, което е в противоречие с волята на законодателя и обезмисля ролята на генералната и личната превенция.

С оглед необходимостта от укрепване на професионалната квалификация на магистратите, **намирам, че е необходимо да се работи в следните насоки:**

–Нужно е да се развива капацитета на НИП не само като учебен, но и като изследователски център, като се повиши интеграцията му с правните факултети и сътрудничеството с ВСС;

–Професионалната квалификация на действащите магистрати трябва да се основава на обективни критерии за оценка на качеството на предоставяното обучение, което да се актуализира периодично – в тази връзка е необходимо акцентирание на обучения по Право на ЕС, както и върху обучението на съдебната администрация с цел подобряване качеството на работа с граждани;

– Да се засили сътрудничеството с неправителствения сектор, тъй като той предлага широки възможности, които могат да задоволят част от потребностите на магистратите от професионални обучения

VI. ОРГАНИЗАЦИОННИ И ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРОБЛЕМИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА РЕШЕНИЕ

ЗСВ И ПОДЗАКОНОВИ АКТОВЕ СВЪРЗАНИ С ПРИЛАГАНЕТО

В началото на отчетната година влязоха в сила някои законодателни промени в основния устройствен закон на съдебната система – ЗСВ, които бяха публикувани в ДВ бр. 1/ 2011г.

С измененията на чл. 67 ЗСВ се направи **опит да се синхронизира пределната възраст на съдебните заседатели, с тази на магистратите – 65 години**. И ако за магистратите 65 години е възраст, след която не могат да заемат съответната длъжност в съдебната система, то за съдебните заседатели тази възраст е меродавна към момента на избирането им, т.е. до края на мандата те могат да изпълняват функциите на съдебни заседатели и след тази възраст.

Законодателната промяна **дава повод за размисъл и в насока за ограничаване участието на съдебни заседатели в правораздаването**.

В тази връзка **при една бъдеща законодателна промяна би могло да се ограничи участието на съдебните заседатели** примерно до дела за непълнолетни, до дела за престъпления, за които се предвижда наказание лишаване от свобода повече от десет години или друго по-тежко наказание или до отделни видове дела по обективен критерии /например – Престъпления против личността/.

С измененията на ЗСВ **законодателят значително разширява правомощията на “Комисията по професионална етика и превенцията на корупцията” към ВСС / чл. 39 Б, ал. 1 /**, респективно на комисиите, които се избират в органите на съдебната власт. Същите имат законова възможност да извършват проверки, относно нарушенията на Етичния кодекс, включително и чрез взаимодействие с други компетентни органи. Значителна тежест се предава на становището на тези комисии при кариерното израстване на магистрата, при проверка на различни сигнали и разрешаване на конфликти между магистрати.

Измененията на чл.168, ал.2 ЗСВ премахнаха мандата на заместниците на административните ръководители и начина на назначаването им /по предложение единствено на административния ръководител/, което създава предпоставки за екипния принцип на работа респективно на носене на отговорност.

С чл. 196 ЗСВ се регламентираха двата случая на провеждане на атестация на магистратите – при придобиване статут на несменяемост и периодична атестация на всеки четири години, считано от влизане в сила на закона /параграф 129/. За разлика от предишната редакция на чл. 196 ЗСВ атестация няма да се провежда при повишаване в длъжност, ранг или при избор на

административна длъжност, а ще се вземат предвид резултатите от периодичните атестации. **Това законодателно решение дава възможност за по-голяма оперативност и бързина на кадровия орган на съдебната система при преназначаване на магистрати на различни длъжности**, при повишаването им в длъжност и ранг, а от друга страна представлява стимул за магистратите за постоянство в тяхната работа и стремеж към усъвършенстване и професионално развитие.

Непрецизността на параграф 129 от ПЗР на ЗИД на ЗСВ създаде редица проблеми и забавяния при изготвянето на предложения за несменяемост и повишаване в ранг след месец март 2011г., когато цитираната норма влезе в сила, тъй като възникнаха редица правни спорове, относно обстоятелствата, кои атестации следва да се вземат предвид, следва ли да се изготвят нови атестации по новия ред, как ще се процедира в случаите, когато магистратът не е атестиран. **Всичко това наложи с ДВ бр. 32/11 г. да се промени параграф 129 ЗСВ и да се предвиди “извънредна атестация”.**

Не особено справедливо е изменението на чл. 234, ал. 1 ЗСВ, с което като предпоставка за повишаване в ранг **се въвежда изискването за положителна атестация “много добра”**. Следващата по степен оценка от положителната атестация “добра” на фона на останалите /положителна, задоволителна и отрицателна/ също трябва да бъде основание за повишаване в ранг, дори и да се даде възможност за преценка на съответния административен ръководител, или на комисията по предложенията и атестирането към ВСС.

С изменението на ЗСВ са създадени два изцяло нови раздела – IVa от чл. 100а до чл. 100е и Раздел VIIa от чл. 107а до чл. 107в, с които се създават широко дискутираните в обществото, съответно специализиран наказателен съд и апелативен специализиран наказателен съд и съответстващите се специализирана прокуратура и апелативна специализирана прокуратура. **Тези нови съдебни институции са натоварени с големи обществени очаквания**. За тяхното създаване бе изразходван значителен финансов ресурс. Доколко тези очаквания и положени усилия ще бъдат оправдани зависи, както от служителите на тези съдилища, така също и от разследващите органи.

VII. ПО ПРАВОПРИЛОЖЕНИЕТО НА НЯКОИ ТЕКСТОВЕ ОТ ВЛЕЗЛИТЕ В СИЛА ИЗМЕНЕНИЯ В МАТЕРИАЛНИТЕ И ПРОЦЕСУАЛНИТЕ ЗАКОНИ

Постигането на справедлив, бърз и ефективен процес е предпоставка за повишаване нивото на обществено доверие към съдебната власт. Законодателните промени в НК, НПК и ГПК са положителни стъпки, въпреки

че е различна степента на положителната оценка за ефекта от тяхното прилагане. Както по отношение на ГПК, така и на НПК, се наблюдават **изводи за неефективност** на някои от процесуалните институти. Затова е **не само необходимо, но и задължително да се направи анализ и оценка** за въздействието на промените в процесуалните закони, с оглед тяхното правоприложение в практиката.

1. Наказателни дела /НК и НПК/

През отчетната 2011г. за разлика от предходните периоди /2008г.– 2010г./ се наблюдаваше **относителна стабилност в двата основни нормативни акта – НК и НПК**, отнасящи се до правораздаването по наказателните дела.

1.1 Проблеми констатирани в ОС Стара Загора и районните съдилища относно НК и НПК и правоприлагането им. Идеи за промени в законодателството

Изключително високата степен на обществена опасност на престъпленията с предмет огнестрелни оръжия, взривни вещества и боеприпаси, както и широкото разпространение на тези престъпления дадоха основание **да се въведе квалифициран състав на престъплението “Кражба” /чл. 195, ал. 1 т. 10 НК /, да се завиши санкцията на чл. 339, ал. 1 НК /от две до осем години лишаване от свобода/ и да се разшири предмета на престъплението по чл. 339, ал. 1 НК /химически, ядрени, биологични оръжия, пиротехнически средства/. С оглед индивидуалната и генералната превенция на чл. 36 НК тези законодателни промени заслужават подкрепа.**

Зачестилите случаи на издевателства над животни и нехуманно отношение към тях **наложиха необходимостта от промяна на някои състави и създаването на нови, свързани със защита на животните – чл. 325 А, ал. 1 НК /организиране на боеве с животни/, чл. 325 Б НК / смърт, тежко или трайно увреждане на животни/, чл. 325 В НК / неполагане на достатъчно грижи за животни/.**

Обществените реакции свързани с манипулиране на резултати от спортни състезания и генерирането на редица престъпления свързани с тях /стопански, данъчни, финансови / **станаха повод с ДВ бр. 60/11 г. за първи път в НК да се криминализират деяния, свързани с престъпления против спорта.** В чл. 307Б – чл. 307Д от НК се въвеждат състави на различни престъпления, свързани с манипулиране на резултати от спортни мероприятия, обещаване, давани и получаване на материални облаги в тази връзка. С тези изменения се дава

законова възможност на правоохранителните органи за реакция при ограничаването и предотвратяването на деяния от подобен род.

С договора от Лисабон, влязъл в сила на 1 декември 2009г. отпадна структурата на “стълбовете” в рамките на ЕС и се създаде нова институционална рамка. **“Третият стълб”** в областта на правосъдието и вътрешните работи, към които **спадат рамковите решения**, следва да се заличи напълно след петгодишен преходен период от влизането в сила на Договора от Лисабон и да се замени с обща политика в областта на свободата, сигурността и правосъдието. Въпреки, че този договор не предвижда рамкови решения като част от вторичното право на Съюза, държавите членки не са освободени от задължението да въведат в националното си законодателство правилата, съдържащи се във вече приети рамкови решения.

В тази връзка Законът за изменение и допълнение на НК /обн. ДВ, бр.33 от 26.04.2011г., в сила от 27.05.2011г./ привежда националното ни законодателство в съответствие с няколко акта, по – важните от които са:

– Рамково решение 2008/675/ПВР на Съвета от 24 юли 2008г. за **вземане предвид присъдите, постановени в държавите – членки на ЕС, в хода на новообразувани наказателни производства.**

В изпълнение на изискванията на чл.3 от Рамково решение 2008/675/ПВ, с § 1 от Закона **се създаде нова ал.2 в чл.8 от НК**, съгласно която присъдата, постановена в друга държава членка на ЕС, за престъпление, за което се прилага българския НК, се взема предвид във всяко наказателно производство, което се провежда срещу същото лице в Република България. Новата разпоредба предвижда, че **влязлата в сила присъда, постановена в друга държава – членка на ЕС, ще породи същите правни последици като присъда, постановена от български съд.**

– Рамково решение 2008/919/ПВР на Съвета от 28 ноември 2008г. за изменение на Рамково решение 2002/475/ПВР **относно борбата срещу тероризма**

С § 2 се въвеждат **изменения в чл. 108а, ал.1 НК, като се разширява обсега от деяния, съставляващи тероризъм**, в съответствие с чл.1 от Рамковото решение. **В чл.108а се създава нова ал.3**, относно инкриминиране на обучението или набиране на лица за извършване на тероризъм.

С § 3 се правят изменения и допълнения в чл.109 НК по отношение на наказанията на престъпленията, свързани с терористични групи.

– Рамково решение 2008/913/ПВР на Съвета от 28 ноември 2008г. **относно борбата с определени форми и прояви на расизъм и ксенофобия, посредством наказателното право**

Във връзка с това Рамково решение, с § 7 се **измени** наименованието на Раздел I “Престъпления против националното и расовото равенство” от Глава III “Престъпления против правата на гражданите” в “Престъпления против равенството на гражданите”. Освен това се **разшири приложното поле на ч л. 162, ал.1 и 2 от НК /§ 8/** във връзка с изискванията на чл.1 от Рамковото решение 2008/913/ПВР за правонарушенията, свързани с расизма и ксенофобията.

За да се постигне пълно съответствие с чл.1 от Рамковото решение са създадени допълнителни квалифициращи обстоятелства “расистки и ксенофобски подбуди при убийствата – чл.116 НК /§ 4/ и при телесните повреди – чл.131 НК /§ 5/.

– Чрез създаване на **нов чл.419а в Глава четиринадесета “Престъпления против мира и човечеството”** се прие нов състав на престъпление, свързан с оправдаването, отричането или грубото омаловажаване на престъпление против мира и човечеството /§ 36/

– Директива 2008/99/ЕО на Европейския парламент и на съвета от 19 ноември 2008г., **относно защитата на околната среда чрез наказателно право**

В чл.3 от Директива 2008/99/ЕО на Европейския парламент и на съвета от 19 ноември 2008г. относно защитата на околната среда чрез наказателното право се съдържа каталог от деяния, които държавите членки следва да предвидят в националното си наказателно законодателство като престъпления. Това е направено чрез създаване на нови състави на престъпления и чрез изменения на съществуващите, като се разширява приложното им поле.

Измененията в НК са свързани **със завишаването на регламентирани в чл.216а /§ 10/, 234б /§ 12/ и 234в /§ 13/ наказания** за извършените деяния във връзка с установената през последните години висока степен на обществена опасност от тези престъпления.

Измененията в **чл.234б НК са свързани с изискването за лиценз за търговия с черни и цветни метали**, което кореспондира с предвижданите промени в Закона за управление на отпадъците, регламентиращи изисквания към площадките, видовото разнообразие на отпадъците, видеонаблюдение и писмени договори при търговия с метални отпадъци.

Със завишенията на санкциите в чл.216аНК и чл.324в НК се засилва наказателно – правната защита от такива престъпни посегателства, които се изразяват в неправомерно нарушаване на целостта на съоръжения или обекти от електропреносната или електроразпределителната мрежа, от газопреносната или топлопреносната система, от система за пренос на течни горива или на водоснабдителна или канализационна система, неправомерно присъединяване към посочените мрежи и системи, както и неправомерно въздействие върху уредите за търговско измерване на електрическа енергия, природен газ, течно гориво, топлинна енергия или вода, или отведена отпадъчна вода.

– [Директива 2009/123/ЕО](#) на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009г. за изменение на Директива 2005/35/ЕО, **относно замърсяване от кораби и налагане на санкции при нарушения**. В тази връзка се измени чл.352 НК /§26/ и допълни чл.352а /§27/ от НК, **относно замърсяването на териториални или вътрешни морски води и съответно завишените регламентирани наказания**.

Тези промени в НК /ДВ, бр.33/11/ могат да се разгледат като поредната крачка за синхронизиране на българското с европейското законодателство.

Стабилност се наблюдаваше и в нормативната база на основния процесуален закон /НПК/, който има функция да осигури правилното приложение на материално–правните норми и реализацията на наказателната отговорност.

През 2011г. с ДВ бр. 93/2011 година с измененията на чл. 194, ал. 2 НПК с разследващи функции бяха натоварени и митническите инспектори от Агенция “Митници”. Идеята на законодателя е по–тясна специализация на разследващите органи при извършени престъпления, свързани с митническия режим, което предполага по–добро качество и бързина на досъдебното производство.

С цел процесуална икономия беше направена и законодателна промяна на чл. 381, ал. 8 НПК. Правната възможност **със споразумението да се прилага и чл. 23 от НК** от една страна облекчава съда и прокуратурата при налагане и изпълнение на общо наказание за престъпления, извършени при условията на реална или идеална съвкупност. **Ограничението да се прилага “само чл. 23 НК” поставя съда в невъзможност да увеличава определеното общо наказание в случаите**, когато са налице предпоставките на чл. 24 НК, а така също и да се кумулира определеното общо наказание с наказание, наложено по други дела с влезли в сила присъди. В тези случаи отново ще се налага образуване на ново ЧНД за произнасяне по реда на чл. 306, ал. 1, т. 1 НПК.

Измененията на чл. 385, ал. 3 НПК и чл. 354, ал. 5 НПК водят до отстъпление от принципа, че допуснатите отстраними съществени процесуални нарушения се отстраняват с извършване на нови валидни процесуални действия от съответния орган и на съответния стадий на процеса, на който са допуснати. Очевидно е надделяла идеята за бързина при приключването на наказателното производство и при повторно констатирано процесуално нарушение от въззивната инстанция, последната няма законова възможност да връща делото на първоинстанционния съд, а следва да постанови решение по същество.

Появилата се празнота в закона относно съдебното производство по АНД, свързани със съставени актове за дребно хулиганство **бе запълнена с измененията и допълненията на УБДХ – ДВ бр. 93/11 г.**

В чл.7 от УБДХ се регламентира срока за обжалване на постановените от съда съдебни решения /24 часа/, пред кой съд подлежат на обжалване /ОС/, основанията за обжалване /касационните основания в НПК/ и редът за насрочване на съдебно заседание пред въззивния съд.

С разпоредбата на чл. 9, ал. 2 УБДХ изрично се предвиди и препращане към ЗАНН за неуредени въпроси.

2. Граждански дела /ГПК/

Стабилност се наблюдаваше и в нормативните актове свързани с правораздаването по гражданските дела. Въпреки това обаче възникнаха и някои затруднения свързани с правоприлагането на действащите. Част от тях бяха поставени и разглеждани в предходните отчетни доклади.

С оглед **необходимостта от конкретни идеи за промени** в гражданското законодателство, следва **кратък анализ** на проблемите, **констатирани в ОС Стара Загора относно ГПК** и правоприлагането му в практиката.

2.1 Проблеми констатирани в ОС Стара Загора относно ГПК и правоприлагането по отношение на гражданските дела. Идеи за промени в законодателството

Съгласно чл. 418, ал.5 ГПК, когато съдът издаде заповед за изпълнение въз основа на заявление с представен документ по чл.417 ГПК, връчването на тази заповед се извършва от съдебния изпълнител. Заповедите по чл.410 ГПК се връчват по реда на чл.42 ГПК – от служител на съда, по пощата, или чрез куриерска служба с обратна разписка, или чрез общината или кметството, ако в мястото на връчването

няма съдебно учреждение. **Поради предвидения различен ред за връчване на двата вида заповеди, делата, образувани по чл.417 ГПК, се трупат в деловодството, тъй като връчването става несвоевременно.** На практика съдебните книжа се предават на заявителя, заедно с изпълнителния лист, след което разписката не се връща обратно с месеци, а може и с години. По тези дела заявителят представя на ЧСИ само изпълнителния лист, а длъжникът разбира за издадената срещу него заповед за изпълнение едва след като получи поканата за доброволно изпълнение, а възражението постъпва по делото преди разписката. Не са малко случаите, когато съдът изисква от заявителя документите, именно защото по делото е постъпило възражение. С други думи извършването на процесуални действия от съда е поставено в зависимост от поведението на заявителя, който в не малки случаи е недобросъвестен. **Затова е необходимо текстът на чл.418, ал.5 ГПК да отпадне, като заповедите, издадени въз основа на документ, да се връчват по реда на чл.42 ГПК така, както и заповедите, издадени по чл.410 ГПК.**

Според чл. 72, ал.1 ГПК за предявените с една молба кумулативно съединени иски се събира държавна такса по всеки един иск. Проблемът възниква, когато с една искова молба са предявени няколко кумулативно съединени иски, в т.ч. и за обезщетение за забавено плащане, чиято цена е под 1250 лв. На практика се получава така, че **за малки суми ищецът дължи държавна такса не по-малко от 50 лв. – чл.2 от Тарифа за държавните такси, които се събират от съдилищата по ГПК, за всеки отделен иск, тъй като текстът на чл.55, ал.3 ГПК /отм./ не е възпроизведен в новия ГПК, което се отчита като пропуск и социална несправедливост.**

Съгласно чл.84 от Правилника за администрацията в районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища, издаден от ВСС, обн. ДВ, бр.66 от 18.08.2009г., призовкарите връчват призовките и съдебните книжа съгласно изискванията на процесуалните закони. Невръчените призовки, както и връчените извън сроковете по процесуалните закони се връщат с бележка върху тях за причините за това. **В ГПК не е предвиден срок за връчване на съобщенията и призовките.** Единственият срок е този по чл.56, ал.3 ГПК, но той се отнася само до връчването на призовките, което следва да стане най-късно една седмица преди заседанието. **Липсата на установен в правилника срок за връчване на съобщенията води до забавяне на хода на производството.** В същото време чл.13 ГПК задължава съдът да разглежда и решава делата в разумен срок. Изпълнението на това задължение обаче е поставено в зависимост от своевременното връчване на

съобщенията и съдебните книжа, за което пък не е предвиден срок. Правилникът за администрацията в районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища, издаден от ВСС, обн., ДВ, бр. 9 от 29.01.2008г., доп., бр. 28 от 14.03.2008г., в сила от 01.03.2008г., отм., бр. 66 от 18.08.2009г. със сега действащия правилник, **изрично предвиждаше, че призовкарите връчват призовките и съдебните книжа в седемдневен срок от получаването им и незабавно връщат вторите екземпляри в служба "Деловодство" – чл.175, ал.1, който текст трябва да бъде възпроизведен и в новия правилник.**

Идеите за промени в законодателството по отношение на гражданските дела, гледани в окръжен съд, са в следните насоки:

– Включване на нова Глава 26а или 27а "Осиновяване" в Част "Особени иски производства" на новия ГПК във връзка с кратките 14 – дневни срокове по чл.97, ал.1 и чл.98, ал.2 от новия СК;

– Изрично записване в Глава 25 "Бързо производство" в чл.310, т.5 ГПК и на делата за осиновяване и за поставяне под запрещение във връзка с чл.97, ал.1 и чл.98, ал.2 от новия СК;

– Осигуряване на служебни повереници – адвокати по ЗПП на лицата, за които се иска поставяне под запрещение;

– Съкращаване на срока по чл. 28, ал.2 от ЗОПДИППД от 3 месеца на 1 месец от публикацията в Държавен вестник;

– Включване на ДТ за инцидентния установителен иск в Тарифата за ДТ, които се събират от съдилищата по ГПК от 2008г.;

– Включване на процесуалната норма от чл. 114 б"в" изр.3 от материалния Закон за собствеността в съответните процесуални норми на чл.129 ГПК с нови ал.7 или с ново изр.2 на чл.130 ГПК, както и в съответните норми на ПАРОВАС и Правилника за вписванията;

– Да се добави в чл.310, ал.1, т.1 ГПК : "и иски по ЗУКТС"

2.2. Проблемите, констатирани в ОС Стара Загора относно ГПК и правоприлагането по отношение на търговските дела. Идеи за промени в законодателството

Двойната размяна води до изясняване на становищата на страните, отделяне на спорното от безспорното, но обективно забавя насрочването на

делата в съдебно заседание. След извършване на двойната размяна се налага съдът да проучва големи по обем становища на страните и искания за събиране на доказателствата. Този проблем възниква при дела с правна и фактическа сложност, каквито са преобладаващите първоинстанционни търговски спорове, разглеждани от ОС Стара Загора.

Да се уреди въпроса след като е извършена размяна на книжа при заведен частичен иск, **следва ли да се извършва такава размяна на книжа и при завеждане на иска за остатъка от претендираното вземане.**

Не са малко и проблемите, констатирани през последните две – три години, свързани със завишеното постъпление, както и трудности при движението **на производството по несъстоятелност:**

– Съгласно чл. 613а ТЗ постановените от окръжните съдилища решения по посочените текстове от ТЗ, подлежат на обжалване по общия ред на ГПК – в двуседмичен срок пред съответния апелативен съд, а съгласно чл. 633 от ТЗ решенията по чл. 630 и чл. 632, както и решението, с което се отхвърля молбата подлежат на обжалване в 7-дневен срок от вписването в търговския регистър, респективно от датата на съобщаването. **Налице е противоречие относно срока на обжалване, което следва в проекта за законодателна промяна да отпадне. Същото се отнася и за предвидения срок за обжалване по чл. 613а ал.3 ТЗ.**

– Да бъде посочено изрично за всеки акт на съда по несъстоятелност в различните фази на производството, **кога подлежи на вписване и обявяване в търговския регистър.**

– В практиката на ОС Стара Загора и през 2011г. бе констатирано, че се увеличава броя на производствата, инициирани по молба на длъжника, при което не следва по реда на чл. 629 ал. 1 изр. 1 от ТЗ съдът да се произнася незабавно в закрито заседание, **а следва, както и при състезателното производство, съдът да има възможност да назначи икономическа експертиза и да събере необходимите доказателства,** за да се прецени дали по отношение на съответния търговец са налице предпоставките за откриване на производство по несъстоятелност. Считаме, че експертизата е необходима, за да се изясни финансовото състояние на длъжника, както и да се установят по счетоводни данни всички кредитори на длъжника, които съгласно чл. 629б ТЗ да бъдат задължени да предплатят начални разноски за производството по несъстоятелност. Процента на

дела образувани по молба на длъжника е много по-висок от тези образувани по молба на кредитор.

– **Много често възникват проблеми във връзка с разноските по производството по несъстоятелност.** Налице са дела, по които длъжникът е обявен в несъстоятелност и следва да се водят отменителни искиове, като кредиторите не заплащат разноски за воденето на тези искиове. В такъв случай следва ли, когато кредиторите не желаят да приключи производството по несъстоятелност и желаят да се водят отменителни искиове, а не заплащат разноски да се приложи разпоредбата на чл. 632 ал.5 ТЗ, като преди това съдът е указал да предплатят разноски по реда на чл. 629б ТЗ.

– Следва да се усъвършенстват правилата за продажбата чрез пряко договаряне по реда на чл. 718 ТЗ, като се създаде по-подробна уредба по реда и начина на извършване на тази продажба.

– Да се определят **точни критерии при определяне на началната дата на неплатежоспособност**, от която произтичат съществени правни последици за субектите в и извън производството по несъстоятелност.

– **Разпоредбата на чл. 646 ал. 1 т. 1 от ТЗ да претърпи нова редакция**, при която да се разграничават действията, увреждащи масата на несъстоятелността и сделките от нормалния търговски оборот.

Във връзка с влезлите в сила на 01.01.2012г. разпоредби на Закона за търговския регистър, относно съставянето на Списъци № 1 и №2 по § 5 ал. 4 от ПЗР на ЗТР, издаването на актуални удостоверения от съдилищата и удостоверения за пререгистрация по § 5б ал. 1 от ПЗР на ЗТР, считано от 01.01.2012г. **възникват редица проблеми за работата, както и необходимост от бързи законодателни промени.**

– Следва да бъдат въведени конкретни критерии за подреждане на **търговците в Списъци №1 и №2 по § 5 ал. 4 от ПЗР на ЗТР**, например по година и номер на фирменото дело във възходящ ред, тъй като единствено номерът на фирменото дело е константна величина, за разлика от останалите данни за търговеца, като наименование, седалище, адрес на управление и законен представител.

– Задължителен елемент от списъците е посочване на код по БУЛСТАТ, предоставен на съда от Агенцията по вписванията, която води регистър “БУЛСТАТ”. **Не е ясно как на практика Агенцията по вписванията ще предостави код**

БУЛСТАТ на съдилищата. Би следвало кодът автоматично да бъде генериран в изготвените от “Информационно обслужване” АД Списъци № 1 и № 2.

– **Налице е празнота в ЗТР относно статуса на търговците, поискали пререгистрация,** на които е отказана такава с влязъл в сила акт на Агенцията по вписванията.

– **Разпоредбите на §5 – §5г /вкл./ на ПЗР на ЗТР не са съобразени със спецификата на производството по несъстоятелност и приоритета му пред производството по ликвидация.**

2.3 Проблемите, констатирани в годишните отчетни доклади на районните съдилища в региона, относно ГПК и правоприлагането му в практиката. Идеи за промени в законодателството

В някои случаи доста **широко се тълкува понятието “периодични платеди”** /например за трудови възнаграждения/, употребено в чл.69, ал.1, т.6 ГПК, в резултат на което цената на иска се определя като сбор от цените на отделните обективно съединени иски, респ. събира се една такса вместо такса за всеки отделен иск.

Противоречиво се разрешава и въпросът за размера на дължимата държавна такса при обжалване на разпореждането на съда, с което се отказва издаване на заповед за изпълнение. Едното становище е, че следва да се събира пропорционалната такса по чл.18 от Тарифата за държавните такси, които се събират от съдилищата по ЗДТ, е другото становище е, че се дължи такса в твърд размер по чл.19 от същата Тарифа. Тъй като в редица случаи се получава значително разминаване в размера на дължимата държавна такса, определена по единия и по другия способ, **удачно е да се уреди изрично въпросът за размера на таксата при обжалване в заповедното производство.**

При противоречивата практика на ВКС, според **съдиите от ОС Стара Загора** трябва да бъде подкрепено становище в практиката, **че при всички случаи, при обжалването разпореждането на съда, с което се отказва заповед за изпълнение, се дължи пропорционалната такса по чл.18 от Тарифата за държавни такси.**

Все още остава и **спорен въпросът как следва да се постъпи, когато след издаване на заповедта за изпълнение се установи липса на процесуална предпоставка, водеща до недопустимост на произнасянето на съда по заявлението.** Чести са случаите, при които едва при връчване на издадената заповед се установява, че длъжникът има постоянен адрес извън района на

сезирания съд. Практиката е противоречива, относно това дали в посочения случай съдът, издал заповедта, може сам да я обезсили, като изпрати делото на надлежния съд. В този смисъл е спорно дали в заповедното производство съдът следи служебно за местната подсъдност по чл.411, ал.1 от ГПК, респ. дали при проверка на подсъдността следва да изхожда единствено от твърденията на заявителя в т.7 от заявлението, или може да вземе предвид и представените документи. Да възприеме становището, че съдът не може да следи за подсъдността по чл.411, ал.1 ГПК след издаването на заявлението, обаче би означавало да се даде възможност на недобросъвестни заявители да си избират съда, който ще сезират, посочвайки адрес на длъжника в неговия район. Не са редки случаите, в които при връчването на заповедта се установява, че длъжникът никога не е имал нито постоянен, нито настоящ адрес в района на сезирания съд.

Противоречива е практиката и по въпроса дали при възникнала необходимост от представяне на справка по чл.47, ал.3 и ал.4 ГПК в заповедното производство, могат да се изискват служебно данни за адресната регистрация на длъжника по реда на Наредба № 14 от 18.11.2009г. за реда и начина за предоставяне достъп на органите на съдебната власт до Национална база данни "Население". С оглед скъсяването на срока за влизане в сила на издадената заповед за изпълнение е удачно да се уреди изрично служебното извършване на справката по чл.47, ал.3 и ал.4 ГПК, като по този начин ще се спести издаването на съдебно удостоверение и продължаването на срока за представяне на исканата справка от заявителя

През 2011г. с § 19, ал.1 ЗИД на [Административнопроцесуалния кодекс](#) /ДВ, бр. 39 от 2011г./ беше предвидено, че индивидуалните административни актове по [Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи](#) и [правилника за прилагането му](#) и отказите за издаването им, с изключение на тези, издадени от министъра на земеделието и храните, могат да се обжалват пред районния съд по местонахождение на имота по реда на [Административнопроцесуалния кодекс](#). С посоченото изменение в подсъдността значителен брой първоинстанционни административни дела бяха прехвърлени за разглеждане от административните на районните съдилища. Това изменение следва да бъде оценено като изключително неудачно, тъй като обезсмисля идеята за създаването на специализирани съдилища в областта на административното правосъдие. На общите съдилища се прехвърлят за разглеждане административни спорове, което освен че допълнително увеличава натовареността на тези звена на съдебната система, изисква съдиите от районните съдилища да разширяват

подготовката си и в областта на административното право и процес. Очевидно целта на законодателя е била да бъде разтоварен Върховния административен съд от разглеждането на делата по ЗСПЗЗ, но нямаше пречка, при запазване на специализацията, да се предвиди разглеждането на тези дела да става от административните съдилища от състав от един съдия на първа инстанция и от състав от трима съдии като касационна инстанция. По този начин по-ефективно би се осъществила идеята за постигане на по-бързо и качествено административно правосъдие, заложена в създаването на специализираните административни съдилища.

Проблеми в практиката ще породи §5, ал.2 от ПЗР на Закона за търговския регистър, който предвижда, че дейността на търговските дружества и кооперациите, за които не е направено искане за пререгистрация в срока по [§ 4, ал. 1](#), се прекратява на 1 януари 2012г., като търговските дружества и кооперациите, които не са се пререгистрирали в срока по [§ 4, ал. 1](#), нямат право да предявяват иски и да подават молби за образуване на изпълнителни производства. Според ал.3 на §5 от ПЗР на Закона за търговския регистър, законните представители на търговски дружества и кооперации с прекратена дейност от 1 януари 2012г. могат само да приемат волеизявления, отправени към тези търговци. Законодателят е предвидил, че в случаите на висящо към 1 януари 2012г. съдебно производство, по което страна е търговец по [§ 5, ал. 2](#), съдът спира производството и дава указания на ищеца да поиска своята и/или тази на ответника пререгистрация и ликвидация, като определя и срок не по-дълъг от срока по [§ 5, ал. 4](#), като при неизпълнение на дадените указания в определения срок съдът прекратява производството по делото. **Остава неуреден въпросът за процесуалното представителство на непререгистрираните търговски дружества и кооперации с прекратена дейност по исковите и заповедните производства, образувани след 1 януари 2012г. Поради това следва изрично да се предвиди спиране на производството по делото до назначаването на ликвидатор**, тъй като посочените търговци няма да могат да бъдат представлявани в процеса от законните им представители.

При разглеждане на делата за развод сериозни трудности възникват в случаите, когато от брака има ненавършили пълнолетие деца, които не живеят в района на сезирания съд. Съобразно чл.15 от Закона за закрила на детето като страна по делото следва да бъде конституирана дирекция “Социално подпомагане” по настоящия адрес на детето, която да изпрати представител, респективно да представи доклад. Освен това социален работник от тази дирекция следва да присъства и при изслушването на детето от съда. Не са редки случаите, когато

децата живеят в населени места на значително разстояние от седалището на сезирания съд, поради което връзката на съда със съответната дирекция “Социално подпомагане” е затруднена. В някои случаи местоживеенето на децата се променя в хода на делото, което налага призоваването на друга дирекция “Социално подпомагане”. Тези обстоятелства забавят разглеждането на делото и дори произнасянето по привременните мерки, което не е в интерес на децата. За да се избегнат тези усложнения **е по-удачно местната подсъдност на делата за развод да се обвърже с настоящия адрес на децата**, както е по делата за родителски права, или да се предвиди призоваване дирекция “Социално подпомагане” в седалището на сезирания съд.

Продължиха проблемите в практиката, породени от законодателната неяснота относно подсъдността на делата за настаняване извън семейството. Разпоредбата на чл.27, ал.2 от Закона за закрила на детето предвижда, че когато е извършено настаняване извън семейството по административен ред, искането за настаняване следва да бъде направено от дирекция “Социално подпомагане” до районния съд по настоящия адрес на: 1. детето– при спешни мерки; 2. родителите – във всички останали случаи. От друга страна разпоредбата на чл.28, ал.1 от Закона за закрила на детето предвижда, че исканията за настаняване на дете в семейство на роднини или близки, в приемно семейство, социални услуги – резидентен тип и в специализирана институция са подсъдни на районния съд по настоящия адрес на детето. Тълкуването на тази норма във връзка с нормата на чл.27, ал.2 от Закона за закрила на детето налага извода, че подсъдността по чл.28, ал.1 от Закона за закрила на детето се отнася за всички случаи на настаняване, когато искането не изхожда от дирекция “Социално подпомагане”. **В практиката обаче са налице множество случаи, в които съдът по настоящия адрес на родителите изпраща дело, образувано по искане на дирекция “Социално подпомагане”, на съда по настоящия адрес на детето, позовавайки се на чл.28, ал.1 от Закона за закрила на детето.** Отделно от това понятието “спешни мерки”, което не е дефинирано легално, се тълкува изключително широко и на практика всяко настаняване извън семейството се приема за спешна мярка, дори ако административният орган не го е квалифицирал като такава. По този начин делата по 33 Детето се съсредоточават изключително в съдилища, в чиито райони има значителен брой специализирани институции, като призоваването на родителите в други, често отдалечени, населени места е затруднено. **С оглед на това е удачно местната подсъдност на делата за настаняване извън семейството да се обвърже единствено с адреса на родителите.**

Положителните резултати в края на 2011г. са добра база за следващата година за утвърждаване образа на ОС Стара Загора като стабилна, отговорна и високо професионална институция, чиито водещи приоритети са утвърждаване върховенството на закона в съчетание със справедлив, бърз и ефективен съдопроизводствен процес. В тази връзка бих искал най-сърдечно да благодаря на всички съдии и служители за положените усилия, професионализъм и всеотдайност, с които показаха на обществото и създадоха нагласа в него, че е създаден действащ механизъм за подобряване дейността на съдебната власт, че съдът е справедлив и безпристрастен – гарант за правата на гражданите и обществения интерес.

Убеден съм, че връщането на доверието на обществото към правораздаването у нас може да бъде постигнато единствено чрез постоянен диалог и взаимодействие между всички институции, защото идеалът ни е един – ние и децата ни да живеем в просперираща и демократична страна, в която изконните човешки ценности са гарантирани с авторитета и силата на закона.

Административен ръководител

Председател

на Окръжен съд Стара Загора:

/Тоньо Тонев/